

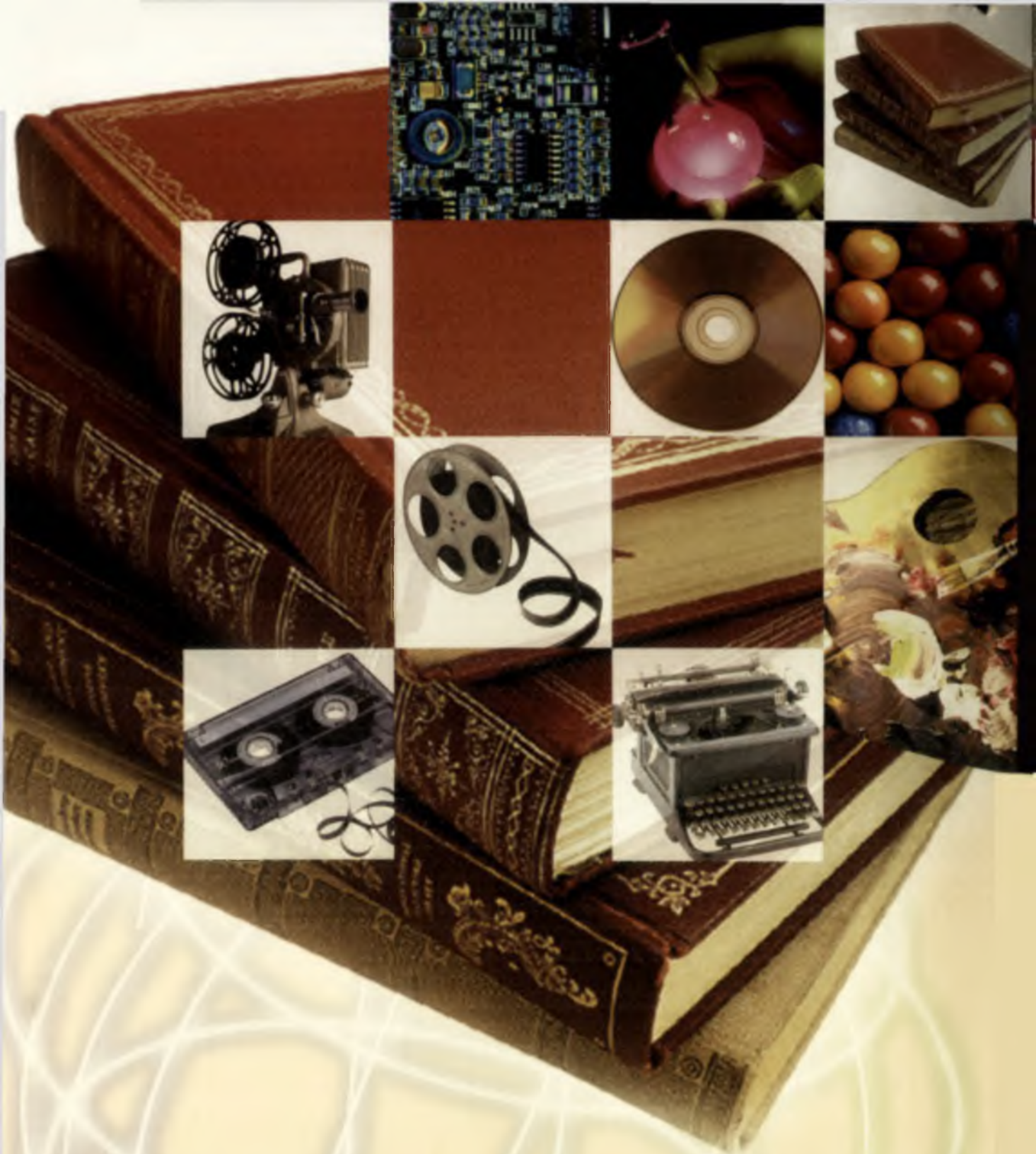
УКРАЇНА
УКРАИНА

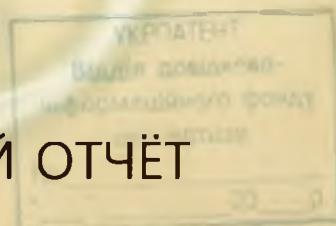
РІЧНИЙ ЗВІТ ГODOBOY OTЧЁT

2003

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ДЕПАРТАМЕНТ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

РІЧНИЙ ЗВІТ **2003** ГОДОВОЙ ОТЧЁТ

Час спливає швидко, і 2003 рік вже став історією. Що залишив він нам у спадок? Оглядаючи зроблене за рік, важливо об'єктивно оцінити здобутки, проаналізувати недоліки, визначити напрямки подальшої роботи.

Можна впевнено стверджувати, що запроваджені Урядом України у 2000 році зміни, пов'язані з реалізацією державної політики у сфері інтелектуальної власності, сприяли становленню в ній якісно нового рівня суспільно-економічних відносин. Державна система правової охорони інтелектуальної власності в Україні сьогодні успішно функціонує і розвивається, охоплюючи все нові напрямки.

Одним із найголовніших наших досягнень за минулий рік вважаю завершення певного етапу значної за обсягом і складністю роботи, пов'язаної з гармонізацією національного законодавства у сфері інтелектуальної власності з міжнародними нормами та стандартами. Адже саме наявність гармонізованого законодавства визнано найпершою необхідною умовою вступу України до Світової організації торгівлі та інтеграції у Європейське Співтовариство.

З цієї точки зору особливо важливим було прийняття Верховною Радою України 22 травня 2003 р. Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності», яким вносяться зміни до Цивільного процесуального, Господарського процесуального, Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів України, а також

Время течет быстро, и 2003 год уже стал историей. Что мы унаследовали от него? Осмысливая сделанное за год, важно объективно оценить достижения, проанализировать недостатки, определить направления дальнейшей работы.

Можно уверенно утверждать, что учрежденные Правительством Украины в 2000 году изменения, связанные с реализацией государственной политики в сфере интеллектуальной собственности, способствовали становлению в ней качественно нового уровня общественно-экономических отношений. Государственная система правовой охраны интеллектуальной собственности в Украине сегодня успешно функционирует и развивается, охватывая все новые направления.

Одним из важнейших наших достижений за прошедший год считаю завершение определенного этапа большой и сложной работы по гармонизации национального законодательства в сфере интеллектуальной собственности с международными нормами и стандартами. Ведь именно наличие гармонизованного законодательства является необходимым первоочередным условием вступления Украины во Всемирную торговую организацию и интеграции в Европейское Сообщество.

С этой точки зрения особенно важным было принятие Верховной Радой Украины 22 мая 2003 г. Закона Украины «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно правовой охраны интеллектуальной собственности», который вносит изменения в Гражданский и Хозяйственный процессуаль-

до спеціальних законів України у сфері інтелектуальної власності з метою приведення законодавства України у повну відповідність до норм Угоди ТРІПС.

З 1 січня 2004 р. набувають чинності Цивільний, Господарський та Митний кодекси України, над розробкою відповідних розділів яких активно працювали наші фахівці. Особливо важливим для нас є Цивільний кодекс України, що містить окрему книгу «Право інтелектуальної власності». В ній визначено засади цивільного законодавства щодо набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності. Зокрема, подаються нові норми, пов'язані з майновими та немайновими правами інтелектуальної власності, регулюються правовідносини, що виникають при створенні об'єктів інтелектуальної власності у зв'язку з виконанням трудового договору та на замовлення.

Для приведення чинного законодавства у відповідність до норм Цивільного кодексу наші спеціалісти у 2003 р. розробили п'ять законопроектів про внесення змін до спеціальних законів, що діють у сфері інтелектуальної власності. Цю важливу роботу, спрямовану на подальше удосконалення національної нормативно-правової бази, буде завершено у 2004 р.

Як і в минулі роки, багато уваги приділялось проблемі забезпечення ефективного захисту прав інтелектуальної власності. На виконання урядової Комплексної програми профілактики злочинності на 2001—2005 роки у травні 2003 р. затверджено «Програму скоординованих дій правоохоронних та контролюючих органів по боротьбі з незаконним виробництвом, розповсюдженням і реалізацією аудіо- і відеопродукції, компакт-дисків та інших об'єктів інтелектуальної власності». На виконання Програми утворено Координаційну раду, яку очолює голова Держдепартаменту. Основними напрямками її діяльності є удосконалення правових норм та стандартів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності, запровадження організаційних заходів, спрямованих на легалізацію виробництва та розповсюдження продукції, на яку поширюються права інтелектуальної власності.

Вже більше року в регіонах України активно працюють державні інспектори з питань інтелектуальної власності, які є співробітниками Держдепартаменту. В рамках виконання згаданої Програми державні інспектори спільно з представниками правоохо-

ные, Криминальный, Криминально-процессуальный кодексы Украины, а также в специальные законы Украины в сфере интеллектуальной собственности для приведения законодательства Украины в полное соответствие с нормами Соглашения ТРИПС.

С 1 января 2004 г. вступают в действие Гражданский, Хозяйственный и Таможенный кодексы Украины, над разработкой соответствующих разделов которых активно работали наши специалисты. Наиболее важен для нас Гражданский кодекс, включающий отдельную книгу «Право интеллектуальной собственности». В ней определены основы гражданского законодательства, касающиеся приобретения, осуществления и защиты прав интеллектуальной собственности. В частности, вводятся нормы, связанные с имущественными и неимущественными правами интеллектуальной собственности, регулируются правоотношения, возникающие при создании объектов интеллектуальной собственности в связи с выполнением трудового договора и по заказу.

Для приведения действующего законодательства в соответствие с нормами Гражданского кодекса в 2003 г. наши специалисты разработали 5 законопроектов о внесении изменений в специальные законы, действующие в сфере интеллектуальной собственности. Эта важная работа по дальнейшему усовершенствованию национальной нормативно-правовой базы будет завершена в 2004 г.

Как и в минувшие годы, много внимания уделялось проблеме обеспечения эффективной защиты прав интеллектуальной собственности. Во исполнение правительственной Комплексной программы профилактики преступности на 2001—2005 гг. в мае 2003 г. утверждена «Программа скоординированных действий правоохранительных и контролирующих органов по борьбе с незаконным производством, распространением и реализацией аудио- и видеопродукции, компакт-диск и других объектов интеллектуальной собственности». Для ее выполнения создан Координационный совет, возглавляемый председателем Госдепартамента. Основные направления его деятельности — усовершенствование правовых норм и стандартов, связанных с защитой прав интеллектуальной собственности, внедрение организационных мероприятий по легализации производства и распространению продукции, на которую распространяются права интеллектуальной собственности.

Уже больше года в регионах Украины активно работают государственные инспекторы по

ронних та контролюючих органів здійснюють перевірки щодо дотримання законодавства у сфері інтелектуальної влас-

ності. Це дозволило забезпечити ефективний контроль за виробництвом дисків для лазерних систем зчитування і перейти до нової важливої функції — боротьби з піратством у торговельній мережі. У 2003 р. на законодавчому рівні запроваджено норми, згідно з якими державні інспектори уповноважені самостійно вилучати контрафактні примірники.

Для реалізації положень законів України «Про авторське право і суміжні права» та «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних», зміни до якого у 2003 р. прийняла Верховна Рада України, активно працювало державне підприємство «Інтелзахист», яке забезпечує видачу голографічних контрольних марок та ведення Єдиного реєстру їх одержувачів. Згідно із внесеними до Закону змінами у 2003 р. контрольними марками почали маркувати також комп'ютерні програми та бази даних.

Продовжується робота щодо реалізації заходів, передбачених «Концепцією легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням». На виконання заходів Концепції Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 10.09.2003 р. № 1433 «Про затвердження Порядку використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади», що дозволить налагодити дієву систему контролю за використанням в органах виконавчої влади комп'ютерних програм як об'єктів авторського права. Держдепартамент створив Реєстр виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення та Інформаційно-довідкову систему з питань розповсюдження і використання програмних продуктів.

Поступово вирішується проблема запровадження запропонованих Держдепартаментом ефективних механізмів реалізації законодавчих норм щодо захисту прав інте-

вопросам интеллектуальной собственности, которые являются сотрудниками Госдепартамента. В рамках выполнения Программы совместно с представителями правоохранительных и контролирующих органов они проверяют соблюдение законодательства в сфере интеллектуальной собственности. Это позволяет обеспечить эффективный кон-

троль за производством дисков для лазерных систем считывания и перейти к новой важной функции — борьбе с пиратством в торговой сети. В 2003 г. на законодательном уровне введены нормы, которые уполномочивают государственных инспекторов самостоятельно изымать контрафактные экземпляры.

Для реализации положений законов Украины «Об авторском праве и смежных правах» и «О распространении экземпляров аудиовизуальных произведений, фонограмм, видеограмм, компьютерных программ, баз данных», изменения к которым Верховная Рада Украины приняла в 2003 г., активно работало государственное предприятие «Интелзахист», обеспечивающее выдачу голографических контрольных марок и ведение Единого реестра их получателей. В соответствии с внесенными в Закон изменениями, в 2003 г. контрольными марками начали маркировать также компьютерные программы и базы данных.

Продолжается работа по реализации мероприятий предусмотренных «Концепцией легализации программного обеспечения и борьбы с нелегальным его использованием». Для осуществления Концепции Кабинет Министров Украины принял постановление от 10.09.2003 г. № 1433 «Об утверждении Порядка использования компьютерных программ в органах исполнительной власти», что позволит наладить действенную систему контроля за использованием в органах исполнительной власти компьютерных программ как объектов авторского права. Госдепартамент создал Реестр производителей и распространителей программного обеспечения и Информационно-справочную систему по вопросам распространения и использования программных продуктов.

Постепенно решается проблема внедрения предложенных Госдепартаментом эффективных механизмов реализации законодательных норм по защите прав интеллектуальной собственности в судебном порядке. Первым

лектуальної власності у судовому порядку. Першим важливим кроком у цьому напрямку можна вважати утворення в 2002 р. колегій суддів з розгляду справ, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності, в системі господарських судів України. У березні 2003 р. здійснено ще один крок на шляху вдосконалення системи судового захисту прав інтелектуальної власності: у Вищому господарському суді України та в апеляційних господарських судах почали діяти спеціалізовані судові палати з розгляду справ у господарських спорах, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності. Важливо, що судді, яких включено до складу таких палат, підвищують свою кваліфікацію за спеціальним курсом у нашому учбовому закладі — Інституті інтелектуальної власності і права.

Впровадження розглянутих заходів сприяло суттєвому зниженню рівня виробництва та розповсюдження в Україні нелегальної продукції, формуванню сучасного ринку інтелектуальної власності. Цю позитивну тенденцію відмітили такі впливові організації, як Міжнародна федерація фонографічної промисловості (IFPI), корпорація «Microsoft», а також Посольство США в Україні та представництво Європейської комісії в Україні.

Приємно відзначити стабільне, з року в рік, зростання кількості заявок на видачу охоронних документів на об'єкти промислової власності, збільшення кількості державних реєстрацій авторського права. Не можна не висловити задоволення помітним прогресом, пов'язаним із застосуванням найсучаснішої техніки і технологій у процедурі надання прав на об'єкти промислової власності. У звітному році проведено експериментальні роботи, спрямовані на запровадження системи електронного подання заявок.

Хочу підкреслити активну позицію та значний внесок у реалізацію положень Концепції розвитку національної системи правової охорони інтелектуальної власності фахівців державних підприємств: Українського інституту промислової власності, Українського агентства з авторських та суміжних прав, «Интелзахист», учбового Інституту інтелектуальної власності і права, а також представників громадських організацій, діяльність яких пов'язана зі сферою інтелектуальної власності. У цьому зв'язку слід відзначити, що у звітному році активізувалася співпраця Держдепартаменту з організаціями колективного управління майновими

важним шагом можно считать создание в 2002 г. коллегий судей по рассмотрению дел, связанных с защитой прав интеллектуальной собственности, в системе хозяйственных судов Украины. В марте 2003 г. сделан еще один шаг на этом пути: в Высшем хозяйственном суде Украины и в апелляционных хозяйственных судах начали действовать специализированные судебные палаты по рассмотрению хозяйственных споров, связанных с защитой прав на объекты интеллектуальной собственности. Важно, что судьи, включенные в состав таких палат, повышают квалификацию по специальному курсу в нашем Институте интеллектуальной собственности и права.

Введение этих мероприятий содействовало существенному снижению уровня производства и распространения в Украине нелегальной продукции, формированию современного рынка интеллектуальной собственности. Эту положительную тенденцию отметили такие влиятельные организации, как Международная федерация фонографической промышленности (IFPI), корпорация «Microsoft», а также Посольство США в Украине и представительство Европейской комиссии в Украине.

Приятно отметить стабильное, из года в год, увеличение количества заявок на выдачу охранных документов на объекты промышленной собственности, а также государственных регистраций авторского права. Нельзя не высказать удовлетворения заметным прогрессом, связанным с применением самой современной техники и технологий в процедуре предоставления прав на объекты промышленной собственности. В отчетном году проведены экспериментальные работы по внедрению электронной подачи материалов заявок.

Хочу подчеркнуть активную позицию и значительный вклад в реализацию положений Концепции развития национальной системы правовой охраны интеллектуальной собственности специалистов государственных предприятий: Украинского института промышленной собственности, Украинского агентства по авторскому и смежным правам, «Интелзахист», учебного Института интеллектуальной собственности и права, а также представителей общественных организаций, связанных со сферой интеллектуальной собственности. Следует подчеркнуть, что в отчетном году активизировалось сотрудничество Госдепартамента с организациями

правами суб'єктів авторського права і суміжних прав. Запроваджено правові норми стосовно збору винагороди за комерційне використання фонограм та відеограм, а також збору винагороди з виробників та імпортерів обладнання та матеріальних носіїв, що застосовуються для їх відтворення. Це сприятиме суттєвому збільшенню виплат авторам, виконавцям та іншим представникам творчих професій.

Але якими б не були наші досягнення у вирішенні нагальних проблем правової охорони інтелектуальної власності, залишається прагнення зробити систему ще досконалішою, сприяти реальному зростанню економіки держави за рахунок реалізації інтелектуального потенціалу суспільства. Саме тому в наступному році маємо намір приділити більше уваги вдосконаленню правової бази, розбудові відповідної інфраструктури та запровадженню організаційних заходів, які сприятимуть комерційному використанню об'єктів інтелектуальної власності.

Крім того, особливо важливим для нас є підвищення рівня інформованості суспільства, правильного розуміння переваг, які надає використання результатів творчої інтелектуальної діяльності для матеріального та духовного розвитку нації.

Впевнений, що 2004 рік буде не менш напруженим, відповідальним і творчим. Досвід попередніх років свідчить про те, що активна спільна праця згуртовує колектив, сприяє здійсненню найсміливіших надій і задумів. А їх у нас багато.

Микола Паладій

Голова Державного департаменту
інтелектуальної власності

коллективного управления имуществом субъектами авторского права и смежных прав. Внедрены правовые нормы сбора вознаграждения за коммерческое использование фонограмм и видеограмм, а также сбора вознаграждения с производителей и импортеров оборудования и материальных носителей, которые используются для их воспроизведения. Это поможет существенному росту выплат авторам, исполнителям, другим представителям творческих профессий.

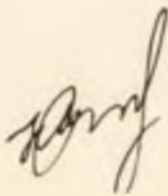
Но какими бы ни были наши достижения в решении насущных проблем, остается стремление сделать систему еще совершеннее, содействовать реальному росту экономики государства за счет реализации интеллектуального потенциала общества. Поэтому в следующем году больше внимания мы намерены уделить совершенствованию правовой базы, развитию соответствующей инфраструктуры и внедрению организационных мероприятий, содействующих коммерческому использованию объектов интеллектуальной собственности.

Чрезвычайно важным для нас также является повышение уровня информированности общества, правильного понимания преимуществ использования результатов интеллектуальной творческой деятельности для материального и духовного развития нации.

Уверен, что 2004 год будет не менее напряженным, ответственным и творческим. Опыт прежних лет свидетельствует, что активная совместная работа сплачивает коллектив, помогает осуществить самые смелые надежды и замыслы. А их у нас много.

Николай Паладий

Председатель Государственного департамента
интеллектуальной собственности

1 Удосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності

1 Усовершенствование законодательства в сфере интеллектуальной собственности

Ефективність правової охорони об'єктів інтелектуальної власності залежить від багатьох факторів, одним з яких є наявність досконалої законодавчої бази, тому розробка нового та удосконалення чинного законодавства є важливими напрямками діяльності Державного департаменту інтелектуальної власності (Держдепартаменту).

Основним досягненням у цій сфері було прийняття Верховною Радою України 16 січня 2003 року Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України, що набувають чинності з 1 січня 2004 року і якими в цілому врегульовано основні відносини у сфері інтелектуальної власності. Цивільний кодекс став консолідуючою основою для всіх нормативно-правових актів щодо охорони інтелектуальної власності в Україні.

Цивільний кодекс визначив нові підходи до правової охорони інтелектуальної власності, зокрема, встановлює нові положення щодо змісту майнових і особистих немайнових прав інтелектуальної власності, визначає нові строки дії цих прав, окреслює основні умови використання об'єктів права інтелектуальної власності і передачі прав на них, по-новому регулює відносини щодо об'єктів, створених на замовлення і у зв'язку з виконанням трудового договору. Цивільним кодексом встановлено зміни в режим правової охорони ряду об'єктів права інтелектуальної власності, визначено наслідки порушення права інтелектуальної власності і способи захисту цього права су-

Еффективность правовой охраны объектов интеллектуальной собственности зависит от многих факторов, в частности от совершенной законодательной базы, поэтому разработка нового и усовершенствование действующего законодательства являются важными направлениями деятельности Государственного департамента интеллектуальной собственности (Госдепартамент).

Основным достижением в этой сфере было принятие Верховным Советом Украины 16 января 2003 года Гражданского и Хозяйственного кодексов Украины, вступающих в силу 1 января 2004 года. Они, в целом, урегулировали основополагающие отношения в сфере интеллектуальной собственности.

Гражданский кодекс стал консолидирующей основой для всех нормативно-правовых актов по охране интеллектуальной собственности в Украине. В частности, он устанавливает новые положения относительно содержания имущественных и личных неимущественных прав интеллектуальной собственности, определяет новые сроки действия этих прав, основные условия использования объектов права интеллектуальной собственности и передачи прав на них, по-новому регулирует отношения касающиеся объектов, созданных по заказу и в связи с выполнением трудового договора. Гражданским кодексом изменен режим правовой охраны ряда объектов права интеллектуальной собственности, определены последствия нарушения права интеллектуальной собственности и способы его защиты судом, в частности при-

дом, зокрема застосування негалийних заходів щодо запобігання порушенням права інтелектуальної власності, запроваджено нову, сучаснішу термінологію.

Переважає більшість норм Цивільного кодексу, що стосуються інтелектуальної власності, містяться в його книзі четвертій «Право інтелектуальної власності», яка розроблялась за участю фахівців державної системи охорони інтелектуальної власності. В ній зосереджено загальні положення про права інтелектуальної власності, основні норми авторського права, суміжних прав, права інтелектуальної власності на наукове відкриття, винахід, корисну модель, промисловий зразок, компонування інтегральної мікросхеми, раціоналізаторську пропозицію, сорт рослин, породу тварин, а також права інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування, торговельну марку (знак для товарів і послуг), географічне зазначення і комерційну таємницю. Цивільний кодекс став першим законодавчим актом України, що встановив режим правової охорони комерційного (фірмового) найменування.

Господарський кодекс врегулював відносини стосовно використання прав інтелектуальної власності у господарській діяльності.

У цілому передбачені Цивільним та Господарським кодексами положення щодо інтелектуальної власності відповідають чинним міжнародним договорам України та іншим міжнародним договорам у сфері інтелектуальної власності, до яких наша держава має намір приєднатися у зв'язку з очікуваним вступом до Світової організації торгівлі і майбутньою інтеграцією до Європейського Союзу.

З метою приведення законодавства у сфері інтелектуальної власності у відповідність до вимог Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода ТРІПС) 22 травня 2003 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності», який набув чинності 25 червня 2003 року.

Зазначеним законом внесено зміни до Цивільного процесуального, Господарсько-

мення неотложных мер по предотвращению нарушений прав интеллектуальной собственности, введена новая, более современная терминология.

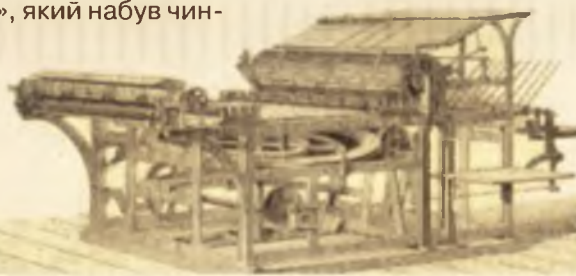
Большинство норм Гражданского кодекса, касающихся интеллектуальной собственности, содержит его книга четвертая «Право интеллектуальной собственности», которая разрабатывалась с участием специалистов государственной системы охраны интеллектуальной собственности. В ней сосредоточены общие положения о правах интеллектуальной собственности, основные нормы авторского права, смежных прав, права интеллектуальной собственности на научное открытие, изобретение, полезную модель, промышленный образец, топографию интегральной микросхемы, рационализаторское предложение, сорт растений, породу животных, на коммерческое (фирменное) наименование, торговую марку (знак для товаров и услуг), географическое указание и коммерческую тайну. Гражданский кодекс стал первым законодательным актом Украины, который установил режим правовой охраны коммерческого (фирменного) наименования.

Хозяйственный кодекс урегулировал отношения по использованию прав интеллектуальной собственности в хозяйственной деятельности.

В целом предусмотренные Гражданским и Хозяйственным кодексами положения, касающиеся интеллектуальной собственности, отвечают действующим международным договорам Украины и другим международным договорам в сфере интеллектуальной собственности, к которым наше государство намерено присоединиться в связи с предполагаемым вступлением во Всемирную торговую организацию и будущей интеграцией в Европейский Союз.

Для приведения законодательства в сфере интеллектуальной собственности в соответствие с требованиями Соглашения о торговых аспектах прав интеллектуальной собственности (Соглашение ТРИПС) 22 мая 2003

года Верховный Совет Украины принял Закон Украины «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины по правовой охране интеллектуальной собственности», который вступил в действие 25 июня 2003 года. Закон вносит изменения в Граждан-

го процесуального, Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів України та до шести спеціальних Законів України у сфері інтелектуальної власності: «Про авторське право і суміжні права», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем», «Про охорону прав на зазначення походження товарів».

Закон є прогресивним документом, спрямованим передусім на забезпечення належного захисту прав інтелектуальної власності, посилення відповідальності за їх порушення.

Зміни до Кримінального кодексу України пов'язані з посиленням відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності. Збільшено міру покарання за незаконне використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми, сорту рослин, знака для товарів і послуг, фірмового найменування, географічного зазначення походження товарів.

Цивільний процесуальний кодекс України та Господарський процесуальний кодекс України доповнено положеннями, які дозволяють застосовувати швидкі та ефективні запобіжні заходи з метою попередження порушення прав інтелектуальної власності чи збереження доказів стосовно заявлено-го порушення.

Особа, яка має підстави вважати, що її права порушено або існує реальна загроза їх порушення, має право звернутися до суду з заявою про вжиття запобіжних заходів до подання позовної заяви. За ухвалою суду запобіжні заходи включають огляд приміщень, де здійснюються дії, пов'язані з порушенням прав, накладання арешту на майно, що належить особі, стосовно якої вжито запобіжні заходи, і знаходиться в неї або в інших осіб.

До Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» включено норми статей 30 та 31 Угоди ТРІПС щодо дій, які не визнаються порушенням прав власника патенту, та дозволу на використання запатен-

ський процесуальний, Хозяйственный процессуальный, Криминальный, Уголовно-процессуальный кодексы Украины и в 6 специальных законов Украины в сфере интеллектуальной собственности: «Об авторском

праве и смежных правах», «Об охране прав на изобретения и полезные модели», «Об охране прав на промышленные образцы», «Об охране прав на знаки для товаров и услуг», «Об охране прав на топографии интегральных микросхем», «Об охране прав на указание происхождения товаров». Закон являе-

тся прогрессивным документом, направленным прежде всего на обеспечение надлежащей защиты прав интеллектуальной собственности, усиление ответственности за их нарушение.

Изменения к Уголовному кодексу Украины связаны с усилением ответственности за нарушение прав интеллектуальной собственности. Усилена мера наказания за незаконное использование изобретения, полезной модели, промышленного образца, топографии интегральной микросхемы, сорта растений, знака для товаров и услуг, фирменного наименования, географического указания происхождения товаров.

Гражданский процессуальный и Хозяйственный процессуальный кодексы Украины дополнены положениями, позволяющими применять быстрые и эффективные меры для предупреждения нарушения прав интеллектуальной собственности или сохранения доказательств по заявленным нарушениям.

Лицо, имеющее основания считать, что его права нарушены или существует реальная угроза их нарушения, может обратиться в суд с заявлением о применении предупредительных мер до подачи искового заявления. По постановлению суда они включают осмотр помещений, где производятся действия, связанные с нарушением прав, арест имущества, принадлежащего лицу, в отношении которого они были применены, и находится у него или у других лиц.

В Закон Украины «Об охране прав на изобретения и полезные модели» включены нормы статей 30 и 31 Соглашения ТРИПС относительно действий, которые не признаются нарушением прав владельца патента, и раз-

тованого винаходу без згоди власника патенту. Детально викладено положення стосовно ситуації, коли Кабінет Міністрів України з метою забезпечення охорони здоров'я населення, екологічної безпеки, інших інтересів суспільства може дозволити визначеній ним особі використовувати запатентований винахід без дозволу власника патенту у разі його безпідставної відмови видати ліцензію на використання винаходу. Також визначено обов'язкові умови такого використання.

До Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» увійшли, зокрема, положення щодо надання в Україні охорони добре відомим знакам. Визначено компетентні органи для визнання знака добре відомим в Україні — Апеляційну палату та Апеляційний суд. Визначено фактори, які можуть враховуватись при визнанні знака добре відомим. Ці фактори відповідають Спільній рекомендації, схваленій Генеральною Асамблеєю ВОІВ та Асамблеєю Паризького союзу у вересні 1999 року.

Крім того, Закон значно удосконалив процедуру набуття прав на об'єкти промислової власності. При розробці законопроекту було враховано сучасні погляди та досвід розгляду заявок і видачі охоронних документів. Закон передбачає можливість для заявників продовження строків здійснення процедури розгляду заявки та оскарження рішень за заявкою. Ці зміни мають створити сприятливі умови для заявників і власників охоронних документів.

У липні 2003 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм”». Відповідно до нього розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних, а також їх прокат в Україні здійснюється лише в разі наявності контрольних марок на цих примірниках. Для удосконалення системи маркування зазначених примірників введено контрольну марку одноразового використання у вигляді голографічного захисного елемента. Кон-

решення на використання запатентованого изобретения без согласия владельца патента. Подробно изложены положения относительно ситуации, когда Кабинет Министров Украины для обеспечения охраны здоровья населения, экологической безопасности, других интересов общества может разрешить определенному им лицу использовать запатентованное изобретение без разрешения владельца патента в случае его безосновательного отказа выдать лицензию на использование. Также определены обязательные условия такого использования.

В Закон Украины «Об охране прав на знаки для товаров и услуг» вошли, в частности, положения о предоставлении в Украине охраны хорошо известным знакам для товаров и услуг. Определены компетентные органы для признания знака хорошо известным в Украине (это Апелляционная палата и суд), а также факторы, которые могут учитываться для признания знака хорошо известным. Эти факторы отвечают Общей рекомендации, одобренной Генеральной Ассамблеей ВОИС и Ассамблеей Парижского союза в сентябре 1999 года.

Кроме того, Закон значительно усовершенствовал процедуру получения прав на объекты промышленной собственности. При разработке законопроекта учтены современные взгляды и опыт рассмотрения заявок и выдачи охранных документов. Он предусматривает для заявителей возможность продления сроков процедуры рассмотрения заявки и обжалования решений по ней. Эти изменения должны создать благоприятные условия для заявителей и владельцев охранных документов.

В июле 2003 года Верховный Совет Украины принял Закон «О внесении изменений к Закону Украины “О распространении экземпляров аудиовизуальных произведений и фонограмм”». Согласно Закону, распространение экземпляров аудиовизуальных произведений и фонограмм, видеограмм, компьютерных программ, баз данных, а также их прокат в Украине осуществляется лишь при наличии контрольных марок на этих экземплярах. Для усовершенствования системы маркировки указанных экземпляров введена одноразовая контрольная марка в виде голографического защитного элемента. На контрольную марку, удостоверяющую правомерность распространения экземпляров, наносится информация, которая идентифицирует эту марку с соответствующ-

трольна марка засвідчує правомірність розповсюдження примірників і містить інформацію, котра ідентифікує її з відповідним примірником твору. Це дозволило посилити боротьбу з піратством та встановити контроль з боку держави над розповсюдженням зазначеної продукції.

З метою запровадження дієвих механізмів реалізації законів України у сфері інтелектуальної власності в 2003 році прийнято вісім постанов і три розпорядження Кабінету Міністрів України, проекти яких розроблялись за участю фахівців Держдепартаменту.

Це, зокрема, постанова Кабінету Міністрів України від 16 червня 2003 року № 901 «Про внесення змін до Положення про порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності», яка оптимізує розміри зборів з метою створення умов для ефективного розвитку і функціонування державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

Відповідно до положень постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 623 «Про затвердження Порядку присвоєння і нанесення на диски для лазерних систем зчитування спеціального ідентифікаційного коду та визнання спеціальних ідентифікаційних кодів, нанесених на диски, що імпортуються» запроваджено присвоєння СІД-кодів матриць.

Постановою Кабінету Міністрів України від 27 червня 2003 року № 992 встановлено розмір відрахувань виробниками та імпортерами обладнання та матеріальних носіїв, із застосуванням яких можна здійснити відтворення у домашніх умовах творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах. До такого обладнання, зокрема, належать магнітофони, апаратура для відеозапису, відеокамери, радіоприймальна апаратура, телевізійні приймачі тощо, до матеріальних носіїв — аудіо- та відеокасети, диски для лазерних систем зчитування.

На виконання прийнятих законів розроблено та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 наказів Міністерства освіти і науки України. Серед них: Регламент Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності, затверджений

шим екземпляром произведения. Это позволило усилить борьбу с пиратством и установить государственный контроль над распространением указанной продукции.

Для внедрения действенных механизмов реализации законов Украины в сфере интеллектуальной собственности в 2003 году принято 8 постановлений и 3 распоряжения Кабинета Министров Украины, проекты которых разрабатывались при участии специалистов Госдепартамента.

Это, в частности, постановление Кабинета Министров Украины от 16 июня 2003 года № 901 «О внесении изменений в Положение о порядке уплаты сборов за действия, связанные с охраной прав на объекты интеллектуальной собственности», в соответствии с которым оптимизированы размеры сборов для создания условий для эффективного

развития и функционирования государственной системы правовой охраны интеллектуальной собственности.

Согласно положениям постановления Кабинета Министров Украины от 26 апреля

2003 года № 623 «Об утверждении Порядка присвоения и нанесения на диски для лазерных систем считывания специального идентификационного кода и признание специальных идентификационных кодов, нанесенных на диски, которые импортируются» внедрено присвоение СИД-кодов матриц.

Постановлением Кабинета Министров Украины от 27 июня 2003 года № 992 установлен размер отчислений производителями и импортерами оборудования и материальных носителей, с помощью которых можно воспроизводить в домашних условиях произведения и исполнения, зафиксированные в фонограммах и (или) видеограммах. Это, в частности, магнитофоны, аппаратура для видеозаписи, видеокамеры, радиоприемная аппаратура, телевизионные приемники и т.п., аудио- и видеокассеты, диски для лазерных систем считывания.

Во исполнение принятых законов разработаны и зарегистрированы в Министерстве юстиции Украины 17 приказов Министерства образования и науки Украины. Среди них: Регламент Апелляционной палаты Государственного департамента интеллектуальной

наказом Міністерства освіти і науки України від 15 вересня 2003 року № 622, яким визначено завдання та функції Апеляційної палати Держдепартаменту, порядок її діяльності щодо розгляду заперечень проти рішень за заявками на об'єкти права інтелектуальної власності та вирішення інших питань, що належать до її компетенції; Положення про Комісію щодо погодження питань про внесення позначення, яке містить офіційну назву держави «Україна», до знака для товарів і послуг, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 7 жовтня 2003 року № 677, що встановлює основні засади її діяльності.

У зв'язку з прийняттям Цивільного кодексу в 2003 році Держдепартамент здійснив комплекс робіт, спрямованих на приведення спеціального законодавства у галузі інтелектуальної власності до вимог Цивільного кодексу. Розробляються проекти законів щодо внесення змін до всіх чинних законів у цій сфері.

Триває робота щодо приведення норм законодавства України у сфері інтелектуальної власності у відповідність до вимог законодавства ЄС. З цією метою Держдепартамент здійснив ряд відповідних заходів, зокрема:

- розробив проект Матриці показників ефективності наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу у сфері інтелектуальної власності та провів необхідні консультації з представниками Українсько-європейського консультативного центру з питань законодавства;

- брав участь у розробці Плану—графіка адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері інтелектуальної власності на 2004 рік.

Держдепартамент продовжує спрямовувати свої зусилля на подальше вдосконалення законодавства та механізмів його реалізації.

собственности, утвержденный приказом Министерства образования и науки Украины от 15 сентября 2003 года № 622 (определяет задачи и функции Апелляционной палаты, порядок ее деятельности по рассмотрению возражений против решений по заявкам на объекты права интеллектуальной собственности и решению других вопросов, относящихся к ее компетенции); Положение о Комиссии по согласованию вопросов о внесении обозначения, которое содержит официальное название государства «Украина», в знак для товаров и услуг, утвержденное приказом Министерства образования и науки Украины от 7 октября 2003 года № 677.

В связи с принятием Гражданского кодекса в 2003 году Госдепартамент осуществил комплекс работ по приведению специального законодательства в сфере интеллектуальной собственности к требованиям Гражданского кодекса Украины. Разрабатываются проекты законов по внесению изменений во все действующие законы в этой сфере.

Продолжается работа по согласованию норм законодательства Украины в сфере интеллектуальной собственности с требованиями ЕС. Для этого Госдепартамент провел ряд мероприятий, в частности:

- разработал проект Матрицы показателей эффективности приближения законодательства Украины к законодательству ЕС в сфере интеллектуальной собственности и провел необходимые консультации с представителями Украинско-европейского консультативного центра по вопросам законодательства;

- принял участие в разработке Плана—графика адаптации законодательства Украины к законодательству ЕС в сфере интеллектуальной собственности на 2004 год.

Госдепартамент продолжает работу по дальнейшему усовершенствованию законодательства и механизмов его реализации.

2 Реєстрація прав на об'єкти інтелектуальної власності

2 Регистрация прав на объекты интеллектуальной собственности

2.1. Експертиза та реєстрація об'єктів промислової власності

Винаходи

У 2003 році надійшло 12605 заявок на винаходи (з урахуванням міжнародних заявок), що на 24% більше, ніж у 2002 році. За рахунок високої активності національних заявників продовжує збільшуватися кількість заявок, поданих за національною процедурою (табл. 2.1, рис. 2.1).

Кількість заявок від іноземних заявників зменшилася на 6%, при цьому кількість іноземних заявок, поданих за національною процедурою, зросла на 9%. Частка заявок від іноземних заявників у 2003 році становила 12% від загальної кількості заявок (проти 15% у 2002 році).

2.1. Экспертиза и регистрация объектов промышленной собственности

Изобретения

В 2003 году поступило 12605 заявок на изобретения (в т.ч. международных), что на 24% больше, чем в 2002 году. За счет высокой активности национальных заявителей продолжает увеличиваться количество заявок, поданных по национальной процедуре (табл. 2.1, рис. 2.1).

Количество заявок, поданных иностранными заявителями, уменьшилось на 6%, при этом количество иностранных заявок, поданных по национальной процедуре, увеличилось на 9%. Доля заявок от иностранных заявителей в 2003 году составила 12% от общего количества заявок (в 2002 году — 15%).

Табл. 2.1
Надходження заявок на винаходи

Табл. 2.1
Поступление заявок на изобретения

Показник Показатель	1999	2000	2001	2002	2003	2003/ 2002 (%)
Надійшло заявок: Поступило заявок:	7035	7239	8813	10189	12605	124
від національних заявників от национальных заявителей	5402	5622	7212	8633	11135	129
за процедурою РСТ по процедуре РСТ	1	2	4	4	6	
від іноземних заявників от иностранных заявителей	1631	1617	1601	1556	1470	94
за процедурою РСТ по процедуре РСТ	1377	1376	1361	1379	1277	92

Рис. 2.1 *Рис. 2.1*
Динаміка надходження *Динамика поступления*
заявок на винаходи *заявок на изобретения*

Найактивнішими серед іноземних заявників у 2003 році були заявники з Німеччини — 352 заявки (24%), США — 339 заявок (23%), Франції — 144 заявки (10%), Швейцарії — 88 заявок (6%) та Російської Федерації — 74 заявки (5%).

Найбільше заявок від національних заявників надійшло за класами А61 (Медицина та ветеринарія; гігієна) — 2099 заявок, з них 625 відносяться до підкласу А61К (Ліки і медичні препарати для терапевтичних, стоматологічних або гігієнічних цілей), G01 (Вимірювання; випробування) — 714 заявок, A01 (Сільське господарство; лісове господарство; тваринництво; полювання та відловлювання тварин; рибальство та рибництво) — 387 заявок, C12 (Біохімія; пиво; горілчані напої; вино; оцет; мікробіологія; ензимологія; отримання мутацій; генна інженерія) — 256 заявок та E21 (Буріння; гірничі справи) — 242 заявки.

Іноземні заявники найактивніше патентували винаходи за такими класами: C07 (Органічна хімія) — 382 заявки, А61 (Медицина та ветеринарія; гігієна) — 259 заявок, з яких 214 належить до підкласу А61К (Ліки і медичні препарати для терапевтичних, стоматологічних або гігієнічних цілей), H04 (Техніка електричного зв'язку) — 55 заявок та C12 (Біохімія; пиво; горілчані напої; вино; оцет; мікробіологія; ензимологія; отримання мутацій; генна інженерія) — 49 заявок.

У 2003 році прийнято 10370 рішень за заявками на винаходи (на 6% більше, ніж у мину-

Наиболее активными среди иностранных заявителей в 2003 году были заявители Германии — 352 заявки (24%), США — 339 заявок (23%), Франции — 144 заявки (10%), Швейцарии — 88 заявок (6%) и Российской Федерации — 74 заявки (5%).

Наибольшее количество заявок от национальных заявителей поступило по классам А61 (Медицина и ветеринария; гигиена) — 2099 заявок, из них 625 относятся к подклассу А61К (Лекарства и медикаменты для терапевтических, стоматологических или гигиенических целей), G01 (Измерение; испытание) — 714 заявок, A01 (Сельское хозяйство; лесное хозяйство; животноводство; охота и отлов животных; рыболовство и рыбоводство) — 387 заявок, C12 (Биохимия; пиво; алкогольные напитки; вино; уксус; микробиология; энзимология; получение мутаций; генная инженерия) — 256 заявок и E21 (Бурение; горное дело) — 242 заявки.

Иностранные заявители наиболее активно патентовали изобретения по таким классам: C07 (Органическая химия) — 382 заявки, А61 (Медицина и ветеринария; гигиена) — 259 заявок, из них 214 относятся к подклассу А61К (Лекарства и медикаменты для терапевтических, стоматологических или гигиенических целей), H04 (Техника электрической связи) — 55 заявок и C12 (Биохимия; пиво; алкогольные напитки; вино; уксус; микробиология; энзимология; получение мутаций; генная инженерия) — 49 заявок.

В 2003 году принято 10370 решений по заявкам на изобретения (на 6% больше, чем в прошлом), из них 7274 решения о выдаче декларационных патентов. На стадии квалификационной экспертизы принято 3096 решений, в том числе 2981 решение о выдаче

тому), з них 7274 рішення про видачу деклараційних патентів. На стадії кваліфікаційної експертизи прийнято 3096 рішень, в тому числі 2981 рішення про видачу патентів на винаходи і 115 — про відмову у видачі патентів. Всього у 2003 році завершено діловодство за 11612 заявками на винаходи.

У 2003 році видано 3113 патентів та 7870 деклараційних патентів на винаходи. На ім'я іноземних заявників у 2003 році видано 1308 патентів (табл. 2.2, рис. 2.2).

патентів на изобретения и 115 — об отказе в выдаче патентов. Всего в 2003 году делопроизводство завершено по 11612 заявкам на изобретения.

В 2003 году выдано 3113 патентов и 7870 декларационных патентов на изобретения. На имя иностранных заявителей в 2003 году выдано 1308 патентов (табл. 2.2, рис. 2.2).

Больше всего патентов выдано на имя заявителей из Германии — 335 (26%), США — 313 (24%), Франции 139 (11%), Российской

Табл. 2.2
Видача патентів на винаходи

Показник Показатель	1999	2000	2001	2002	2003	2003/ 2002 (%)
Видано патентів: Видано патентов:	1294	5772	11670	9178	10983	120
на ім'я національних заявників на имя национальных заявителей	619	4921	10412	7825	9675	124
на ім'я іноземних заявників на имя иностранных заявителей	675	851	1258	1353	1308	97

Табл. 2.2
Выдача патентов на изобретения

Рис. 2.2
Динаміка видачі патентів
на винаходи

Рис. 2.2
Динамика выдачи патентов
на изобретения

Найбільше патентів видано на ім'я заявників з Німеччини — 335 (26%), США — 313 (24%), Франції — 139 (11%), Російської Федерації — 76 (6%), Сполученого Королівства — 60 (5%) та Швейцарії — 39 патентів (3%).

Станом на 1 січня 2004 року до Державного реєстру внесено 64795 патентів на винаходи (в т.ч. 27424 деклараційних патентів), є чинними 24914 деклараційних патентів та 12988 патентів на винаходи.

Федерации — 76 (6%), Соединенного Королевства — 60 (5%) и Швейцарии — 39 (3%).

По состоянию на 1 января 2004 года в Государственный реестр внесено 64795 патентов (в т.ч. 27424 декларационных патента) на изобретения, действует 24914 декларационных патентов и 12988 патентов на изобретения.

Корисні моделі

У 2003 році продовжувала збільшуватися кількість заявок на корисні моделі. Надійшло 839 заявок, з них 775 (92%) — від національних заявників (табл. 2.3, рис. 2.3).

Полезные модели

В 2003 году по-прежнему увеличивалось количество заявок на полезные модели. Поступило 839 заявок, из них 775 (92%) — от национальных заявителей (табл. 2.3, рис. 2.3).

Табл. 2.3
Надходження заявок та видача патентів на корисні моделі

Табл. 2.3
Поступление заявок и выдача патентов на полезные модели

Показники Показатели	1999	2000	2001	2002	2003	2003/ 2002 (%)
Надійшло заявок: <i>Поступило заявок:</i>	204	376	434	622	839	135
від національних заявників <i>от национальных заявителей</i>	202	361	407	584	775	133
від іноземних заявників <i>от иностранных заявителей</i>	2	15	27	38	64	168
Видано патентів: <i>Выдано патентов:</i>	194	222	422	440	672	153
на ім'я національних заявників <i>на имя национальных заявителей</i>	183	216	405	415	610	147
на ім'я іноземних заявників <i>на имя иностранных заявителей</i>	11	6	17	25	62	248

Рис. 2.3
Динаміка надходження заявок на корисні моделі

Рис. 2.3
Динамика поступления заявок на полезные модели

Російська Федерація залишається лідером серед іноземних країн-заявників (47 заявок, що становить 76% від загальної кількості іноземних заявок), 4 заявки надійшло з Республіки Білорусь, по 2 заявки — з Чеської Республіки, Польщі та Словаччини.

Найбільше заявок на корисні моделі на-

Российская Федерация остается лидером среди иностранных стран-заявителей (47 заявок, что составляет 76% от общего количества иностранных заявок), 4 заявки поступили из Республики Беларусь, по 2 заявки — из Чешской Республики, Польши и Словакии.

дійшло за класами: B65 (Транспортування, упакування і зберігання вантажів і матеріалів, в тому числі тонких та нитковидних) — 56 заявок, G01 (Вимірювання; випробування) — 30 заявок, B01 (Способи і прилади загального призначення для здійснення фізичних та хімічних процесів) — 29 заявок.

У 2003 році прийнято 555 рішень за заявками на корисні моделі, з них 542 рішення про видачу деклараційних патентів на корисні моделі. Загальна кількість рішень за заявками на корисні моделі у 2003 році на 30% перевищує показник 2002 року.

Больше всего заявок на полезные модели поступило по классам: B65 (Транспортировка, упаковка и хранение грузов или материалов, в том числе тонких и нитевидных) — 56 заявок, G01 (Измерение; испытание) — 30 заявок, B01 (Способы и устройства общего назначения для осуществления физических и химических процессов) — 29 заявок.

В 2003 году принято 555 решений по заявкам на полезные модели, из них 542 решения о выдаче декларационных патентов на полезные модели. Общее количество решений по заявкам на полезные модели в 2003 году на 30% превышает показатель 2002 года.

Рис. 2.4

Динаміка видачі патентів на корисні моделі

Рис 2.4

Динамика выдачи патентов на полезные модели

У звітному році видано 672 деклараційні патенти на корисні моделі, з них 610 — на ім'я національних заявників (рис. 2.4). На ім'я іноземних заявників видано 62 патенти, в тому числі 48 — на ім'я заявників з Росії, 5 — на ім'я заявників з Республіки Білорусь.

Станом на 1 січня 2004 року видано 2238 патентів на корисні моделі, з них є чинними 1823 патенти.

Промислові зразки

У 2003 році значно збільшилася кількість заявок на промислові зразки: надійшло 2310 заявок, з яких 2156 — від національних заявників (табл. 2.4, рис. 2.5). Кількість заявок від іноземних заявників збільшилася майже у 2,5 рази, а їх частка — з 3,5% у 2002 році до 6,7% у 2003.

У 2003 році найактивнішими серед іноземних заявників були заявники з Російської Федерації (42 заявки, 27%), Сполученого Королівства (16 заявок, 10%), США (14 заявок, 9%), Нідерландів (12 заявок, 8%) та Німеччини (10 заявок, 7%).

В отчетном году выдано 672 декларационных патента на полезные модели, из них 610 — на имя национальных заявителей (рис. 2.4). На имя иностранных заявителей выдано 62 патента: 48 — на имя заявителей из Российской Федерации, 5 — на имя заявителей из Республики Беларусь.

По состоянию на 1 января 2004 года выдано 2238 патентов на полезные модели, из них действуют 1823 патента.

Промышленные образцы

В 2003 году значительно возросло количество заявок на промышленные образцы: поступило 2310 заявок, из них 2156 — от национальных заявителей (табл. 2.4, рис. 2.5). Количество заявок от иностранных заявителей увеличилось почти в 2,5 раза, а их доля — с 3,5% в 2002 году до 6,7% в 2003.

В 2003 году наиболее активными среди иностранных заявителей были заявители из Российской Федерации (42 заявки, 27%), Соединенного Королевства (16 заявок, 10%), США (14 заявок, 9%), Нидерландов (12 заявок, 8%) и Германии (10 заявок, 7%).

Табл. 2.4
Надходження заявок та видача патентів
на промислові зразки

Показник Показатель	1999	2000	2001	2002	2003	2003 / 2002 (%)
Надійшло заявок: <i>Поступило заявок:</i>	811	1135	1376	1806	2310	128
від національних заявників <i>от национальных заявителей</i>	761	1074	1291	1743	2156	124
від іноземних заявників <i>от иностранных заявителей</i>	50	61	85	63	154	244
Видано патентів: <i>Видано патентов:</i>	871	1044	1186	1267	1474	116
на ім'я національних заявників <i>на имя национальных заявителей</i>	694	996	1110	1200	1408	117
на ім'я іноземних заявників <i>на имя иностранных заявителей</i>	177	48	76	67	66	99

Табл. 2.4
Поступление заявок и выдача патентов
на промышленные образцы

Рис. 2.5
Динаміка надходження заявок
на промислові зразки

Рис. 2.5
Динамика поступления заявок
на промышленные образцы

У 2003 році прийнято 1608 рішень про видачу патентів, 71 заявка відхилена, 154 — відкликано.

У 2003 році видано 1474 патенти на промислові зразки, з них 1408 — на ім'я національних заявників (табл. 2.4, рис. 2.6).

На ім'я заявників з Російської Федерації видано 13 патентів (20%), Німеччини та Сполученого Королівства — по 10 патентів (15%), США — 6 патентів (9%).

Найбільше патентів видано за класами: 19 (Канцелярське знаряддя та приладдя, мистецькі та навчальні знадоби) — 357 (24%), 09 (Опакування та вмістини, щоб перевозити або переносити товари) — 292 (20%) та 25 (Будівельні блоки та елементи споруд) — 104 (7%).

В 2003 году принято 1608 решений о выдаче патентов, 71 заявка отклонена, 154 — отозвано.

В 2003 году выдано 1474 патента на промышленные образцы, из них 1408 — на имя национальных заявителей (табл. 2.4, рис. 2.6).

На имя заявителей из Российской Федерации выдано 13 патентов (20%), Германии и Соединенного Королевства — по 10 патентов (15%), США — 6 патентов (9%).

Наибольшее количество патентов выдано по классам: 19 (Канцелярские и конторские принадлежности и приспособления ...) — 357 (24%), 09 (Тара, упаковки и контейнеры...) — 292 (20%) и 25 (Строительные блоки и элементы сооружений) — 104 (7%).

Рис. 2.6
Динаміка видачі патентів
на промислові зразки

Рис. 2.6
Динамика выдачи патентов
на промышленные образцы

Станом на 1 січня 2004 р. до Державного реєстру внесено 8314 патентів на промислові зразки, є чинними 5722 патенти.

По состоянию на 1 января 2004 г. в Государственный реестр внесено 8314 патентов на промышленные образцы, действует 5722 патента.

Знаки для товарів і послуг

Національна процедура

У 2003 році надійшло 13772 заявки на знаки для товарів і послуг (на 22% більше, ніж у 2002 році). Зберігається тенденція підвищення активності національних заявників (табл. 2.5, рис. 2.7).

Активність іноземних заявників у 2003 році зросла на 15%: від них надійшло 2085 заявок, що становить 15% від загальної кількості заявок, поданих за національною процедурою.

Найбільше заявок надійшло від заявників США (485 заявок, 23%), Російської Федерації (378 заявок, 18%), Сполученого Королівства (156 заявок, 7%), Швейцарії (123 заявки, 6%) та Німеччини (114 заявок, 5%).

Знаки для товаров и услуг

Национальная процедура

В 2003 году поступило 13772 заявки на знаки для товаров и услуг (на 22% больше, чем в 2002 году). Сохраняется тенденция повышения активности национальных заявителей (табл. 2.5, рис. 2.7).

Активность иностранных заявителей в 2003 году возросла на 15%: от них поступило 2085 заявок, что составляет 15% от общего количества заявок, поданных по национальной процедуре.

Наибольшее количество заявок поступило от заявителей США (485 заявок, 23%), Российской Федерации (378 заявок, 18%), Соединенного Королевства (156 заявок, 7%), Швейцарии (123 заявки, 6%) и Германии (114 заявок, 5%).

Табл. 2.5
Надходження заявок
на знаки для товарів і послуг

Показник Показатель	1999	2000	2001	2002	2003	2003/ 2002 (%)
Надійшло заявок: <i>Поступило заявок:</i>	9530	11201	14197	16587	20151	121
за національною процедурою <i>по национальной процедуре</i>	4736	6272	8583	11322	13772	122
від національних заявників <i>от национальных заявителей</i>	3325	4423	6854	9514	11684	123
від іноземних заявників <i>от иностранных заявителей</i>	1413	1849	1729	1808	2088	115
за Мадридською угодою <i>по Мадридскому соглашению</i>	4794	4929	5614	5265	6379	121

Табл. 2.5
Поступление заявок
на знаки для товаров и услуг

Рис. 2.7
Динаміка надходження заявок
на знаки для товарів і послуг

Рис.2.7
Динамика поступления заявок
на знаки для товаров и услуг

У 2003 році за національною процедурою найбільше знаків для товарів і послуг заявлено за такими класами МКТП: 35 (Реклама; керування справами; ділове адміністрування ...) — 8039 (17,0%), 16 (Папір, картон ...) — 2868 (6,0%), 30 (Кава, чай, какао, цукор, рис, тапіока, саго, замінники кави; борошно та зернові продукти, хліб ...) — 2734 (5,7%), 05 (Фармацевтичні та ветеринарні препарати...) — 2385 (5,0%) та 43 (Послуги щодо забезпечування харчами та напоями; тимчасове житло) — 2322 (4,8%).

Національні заявники переважно заявляють знаки за такими класами: 35 (Реклама; керування справами; ділове адміністрування ...) — 7614 (17,0%), 16 (Папір, картон і вироби з них...) — 2632 (6,0%), 30 (Кава, чай, какао, цукор, рис, тапіока, саго, замінники кави; борошно ...) — 2436 (5,6%), 43 (Послуги щодо забезпечування харчами та напоями; тимчасове житло) — 2211 (5,0%), 32 (Пиво; мінеральні і газовані води...) — 2129 (4,9%).

Іноземні заявники віддають перевагу класам: 05 (Фармацевтичні та ветеринарні препарати...) — 740 (16,7%), 35 (Реклама; керування справами ...) — 425 (9,6%), 30 (Кава, чай, какао, цукор, рис, тапіока, саго, замінники кави; борошно ...) — 298 (6,7%) та 16 (Папір, картон і вироби з них...) — 234 (5,3%).

У 2003 році прийнято 9474 рішення про видачу свідоцтв на знаки для товарів і послуг, 505 рішень про відмову у видачі свідоцтв, відкликано 1384 заявки.

У 2003 році зареєстровано 7706 свідоцтв на знаки для товарів і послуг, що на 16% більше, ніж у 2002 році. Із загальної кількості зареєстрованих свідоцтв 27% становлять реєстрації на ім'я іноземних заявників

В 2003 году по национальной процедуре больше всего знаков для товаров и услуг заявлено по таким классам МКТУ: 35 (Реклама; менеджмент в сфере бизнеса...) — 8039 (17,0%), 16 (Бумага, картон и изделия из них...) — 2868 (6,0%), 30 (Кофе, чай, какао, сахар, рис, тапиока, саго, заменители кофе; мука...) — 2734 (5,7%), 05 (Фармацевтические и ветеринарные препараты...) — 2385 (5,0%) и 43 (Услуги по обеспечению продовольствием и напитками...) — 2322 (4,8%).

Национальные заявители преимущественно заявляют знаки по таким классам: 35 (Реклама; менеджмент в сфере бизнеса...) — 7614 (17,0%), 16 (Бумага, картон и изделия из них...) — 2632 (6,0%), 30 (Кофе, чай, какао, сахар, рис, тапиока...) — 2436 (5,6%), 43 (Услуги по обеспечению продовольствием и напитками; временное жилье) — 2211 (5,0%), 32 (Пиво, минеральные и газированные воды...) — 2129 (4,9%).

Иностранные заявители отдают предпочтение классам: 05 (Фармацевтические и ветеринарные препараты...) — 740 (16,7%), 35 (Реклама; менеджмент в сфере бизнеса...) — 425 (9,6%), 30 (Кофе, чай, какао, сахар, рис, тапиока...) — 298 (6,7%) и 16 (Бумага, картон и изделия из них...) — 234 (5,3%).

В 2003 году принято 9474 решения о выдаче свидетельств на знаки для товаров и услуг, 505 решений об отказе в выдаче свидетельств, отозвано 1384 заявки.

В 2003 году зарегистрировано 7706 свидетельств на знаки для товаров и услуг, на 16% больше, чем в 2002 году. Из общего количества зарегистрированных свидетельств 27% составляют регистрации на имя ино-

Табл. 2.6
Реєстрація свідоцтв
на знаки для товарів і послуг

Показник Показатель	1999	2000	2001	2002	2003	2003/ 2002 (%)
Зареєстровано знаків: <i>Зарегистрировано знаков:</i>	8981	7785	8675	12374	12809	104
за національною процедурою <i>по национальной процедуре</i>	3363	3339	4389	6642	7706	116
на ім'я національних заявників <i>на имя национальных заявителей</i>	1742	1372	2240	4157	5636	136
на ім'я іноземних заявників <i>на имя иностранных заявителей</i>	1621	1967	2249	2485	2070	83
за Мадридською угодою <i>по Мадридскому соглашению</i>	5618	4446	4286	5732	5103	89

Табл. 2.6
Регистрация свидетельств
на знаки для товаров и услуг

(табл. 2.6, рис. 2.8). Зареєстровано 651 свідоцтво (31%) на ім'я заявників США, 247 (12%) — Російської Федерації, 177 (9%) — Німеччини.

Як і в минулому році, найбільше знаків за-реєстровано за класами МКТП: 35 (Рекла-ма; керування справами ...) — 3473 (14,0%), 42 (Науково-технологічні та проектно-дослідницькі послуги...) — 2750 (11,0%), 05 (Фармацевтичні та ветеринарні препара-ти...) — 1522 (6,2%), 16 (Папір, картон...) — 1465 (6,0%) та 30 (Кава, чай, какао, цукор, рис, тапіока, саго, замінники кави; борошно та зернові продукти, хліб ...) — 1419 (5,8%).

На ім'я національних заявників найбільше знаків зареєстровано за класами: 35 (Рекла-ма; керування справами ...) — 3136 (15,5%), 42 (Науково-технологічні та проектно-дослідницькі послуги...) — 2410 (12,0%), 16 (Папір, картон ...) — 1217 (6,0%) та 30 (Кава, чай, какао, цукор, рис..., замінники кави; борошно ...) — 1154 (5,7%).

667 знаків (15,0%), зареєстрованих на ім'я іноземних заявників, належать до класу 05 (Фармацевтичні та ветеринарні препара-ти...), 340 (7,8%) — до класу 42 (Науково-технологічні та проектно-дослідницькі пос-луги...) та 337 (7,7%) — до класу 35 (Рекла-ма; керування справами ...).

Станом на 1 січня 2004 року зареєстрова-но 36683 свідоцтва на знаки для товарів і послуг, є чинними 34459 свідоцтв.

Міжнародна процедура

Іноземні заявники продовжують активно подавати заявки на знаки для товарів і пос-луг за міжнародною процедурою (рис. 2.7). У 2003 році з Міжнародного бюро ВОІВ на-

странных заявителей (табл.2.6, рис. 2.8). За-регистрировано 651 свидетельство (31%) на имя заявителей США, 247 (12%) — Россий-ской Федерации, 177 (9%) — Германии.

Как и в прошлом году, больше всего зна-ков зарегистрировано по классам МКТУ: 35 (Реклама; менеджмент в сфере бизне-са...) — 3473 (14,0%), 42 (Научные и техно-логические услуги...) — 2750 (11,0%), 05 (Фармацевтические и ветеринарные пре-параты...) — 1522 (6,2%), 16 (Бумага, кар-тон...) — 1465 (6,0%) и 30 (Кофе, чай, какао, сахар, рис, тапиока...) — 1419 (5,8%).

На имя национальных заявителей боль-ше всего знаков зарегистрировано по клас-сам: 35 (Реклама; менеджмент в сфере бизнеса...) — 3136 (15,5%), 42 (Научные и технологические услуги...) — 2410 (12,0%), 16 (Бумага, картон и изделия из них...) — 1217 (6,0%) и 30 (Кофе, чай, какао, сахар, рис, тапиока...) — 1154 (5,7%).

667 знаков (15,0%), зарегистрированных на имя иностранных заявителей, относятся к классу 05 (Фармацевтические и ветери-нарные препараты...), 340 (7,8%) — к клас-су 42 (Научные и технологические услуги...) и 337 (7,7%) — к классу 35 (Реклама; ме-неджмент в сфере бизнеса...)

По состоянию на 1 января 2004 года за-регистрировано 36683 свидетельства на знаки для товаров и услуг, действуют 34459 свидетельств.

Международная процедура

Иностранные заявители продолжают активно подавать заявки на знаки для товаров и услуг по международной процедуре (рис 2.7). В 2003 году из Международного бюро ВОИС

Рис. 2.8
Динаміка реєстрації свідоцтв
на знаки для товарів і послуг

Рис. 2.8
Динамика регистрации свидетельств
на знаки для товаров и услуг

дійшло 6379 міжнародних заявок, з них 5641 (88%) — за Мадридською угодою та 738 — за Протоколом до Мадридської угоди.

Як і в попередні роки, провідні позиції займають заявники з Німеччини — 1615 заявок (25%), Швейцарії — 691 (11%) Франції — 625 (10%) та Італії — 428 заявок (7%). Частка заявок, що надійшли від заявників з цих країн, становить 53% від загальної кількості заявок, поданих у 2003 році за міжнародною процедурою.

Активніше почали подавати заявки з поширенням на територію України такі держави-учасниці Протоколу до Мадридської угоди: Туреччина — 254 заявки, Сполучене Королівство — 120 заявок, Японія — 65 заявок, Данія — 53 заявки і Фінляндія — 49 заявок.

У 2003 році надано правову охорону 5103 міжнародним знакам.

2.2. Реєстрація авторського права на твори науки, літератури і мистецтва

У 2003 році Держдепартамент відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 року № 1756 «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір» здійснював державну реєстрацію авторського права на твір.

Протягом року було подано 2355 заявок на реєстрацію авторського права на твір, прийнято 2251 рішення про реєстрацію. Ви-

ступило 6379 международных заявок, из них 5641 (88%) — по Мадридскому соглашению и 738 — по Протоколу к Мадридскому соглашению.

Как и в предыдущие годы, лидируют заявители из Германии — 1615 заявок (26%), Швейцарии — 691 заявка (11%), Франции — 625 заявок (10%) и Италии — 428 заявок (7%). Доля заявок от заявителей из этих стран составляет 53% от общего количества заявок, поданных в 2003 году по международной процедуре.

Активнее начали подавать заявки с расширением на территорию Украины такие государства-участники Протокола к Мадридскому соглашению: Турция — 254 заявки, Соединенное Королевство — 120 заявок, Япония — 65 заявок, Дания — 53 заявки и Финляндия — 49 заявок.

В 2003 году охрана предоставлена 5103 международным знакам.

2.2. Регистрация авторского права на произведения науки, литературы и искусства

По постановлению Кабинета Министров Украины от 27 декабря 2001 года № 1756 «О государственной регистрации авторского права и договоров, которые касаются права автора на произведение» Госдепартамент осуществляет государственную регистрацию авторского права на произведение.

В отчетном году подано 2355 заявок на регистрацию авторского права на произведение, принято 2251 решение о регистрации.

Табл. 2.7
Розподіл державних реєстрацій за
об'єктами авторського права у 2003 році

Табл. 2.7
Распределение государственных регистраций
по объектам авторского права в 2003 году

№ п/п	Об'єкт авторського права Объект авторского права	Кількість реєстрацій Количество регистраций
1	Літературні письмові твори <i>Литературные письменные произведения</i>	1156
2	Комп'ютерні програми <i>Компьютерные программы</i>	402
3	Музичні твори з текстом і без тексту <i>Музыкальные произведения с текстом и без текста</i>	326
4	Твори образотворчого мистецтва <i>Произведения изобразительного искусства</i>	319
5	ілюстрації, креслення, ескізи, пластичні твори <i>Иллюстрации, чертежи, эскизы, пластические произведения</i>	174
6	Складені твори <i>Составные произведения</i>	100
7	Аудіовізуальні твори <i>Аудиовизуальные произведения</i>	55
8	Похідні твори <i>Производные произведения</i>	48
9	Бази даних <i>Базы данных</i>	31
10	Твори архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва <i>Произведения архитектуры, градостроительства, садово-паркового искусства</i>	24
11	Твори, створені для сценічного показу <i>Произведения, созданные для сценического показа</i>	21
12	Твори ужиткового мистецтва <i>Произведения прикладного искусства</i>	13
13	Фотографічні твори <i>Фотографические произведения</i>	12
14	Картографічні твори <i>Картографические произведения</i>	11
15	Усні твори <i>Устные произведения</i>	6
16	Постановка творів, створених для сценічного показу <i>Постановка произведений, созданных для сценического показа</i>	1

несено 3 рішення про відмову в реєстрації, повернено 6 та відхилено 4 заявки.

Всього у 2003 році здійснено 2271 реєстрацію авторського права на твір, у тому числі 321 реєстрацію авторського майнового права роботодавців на службові твори.

Тенденція розподілу реєстрацій авторського права на твір за об'єктами авторського права, що спостерігалася в попередні роки, збереглася і в 2003 році (табл. 2.7). Найчастіше реєструються літературні письмові твори різного характеру: наукового, науково-практичного, науково-технічного, технічного, практичного, белетристичного тощо. Друга велика група об'єк-

Внесены 3 решения об отказе в регистрации, возвращено 6 и отклонено 4 заявки.

Всего в 2003 г. осуществлена 2271 регистрация авторского права на произведение, в т.ч. 321 — авторского имущественного права работодателей на служебные произведения.

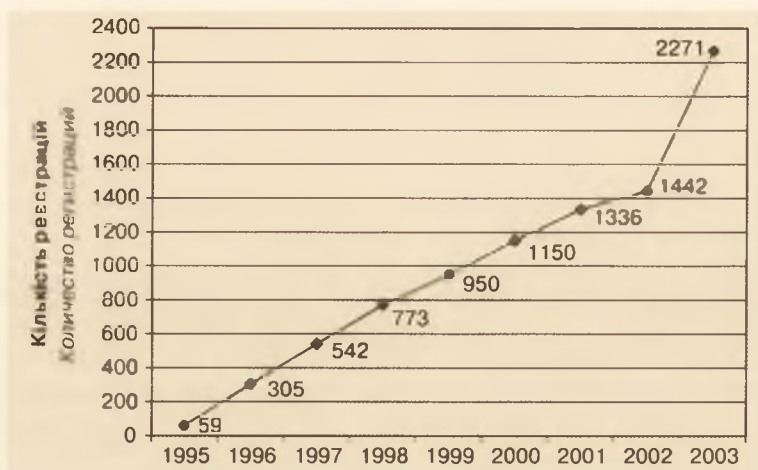
Тенденция распределения регистраций авторского права на произведение по объектам авторского права, наблюдавшаяся в предыдущие годы, сохранилась и в 2003 г. (табл. 2.7). Чаще всего регистрируются литературные письменные произведения разного характера: научного, научно-практического, научно-технического, технического. Вторая большая группа объектов — ком-

2 Реєстрація прав на об'єкти інтелектуальної власності

23

Рис. 2.9
Динаміка державної
реєстрації авторського права

Рис 2.9
*Динамика государственной
регистрации авторского права*

тів — комп’ютерні програми, музичні твори, твори образотворчого мистецтва, збірки творів. Слід зауважити, що ілюстрації, креслення, ескізи здебільшого є складовими частинами творів, зокрема літературних. В той же час мультимедійні твори можуть містити різні об’єкти авторського права подібно до збірників творів.

Динаміка реєстрацій свідчить про різке зростання кількості реєстрацій авторського права на твір у 2003 році — на 60% порівняно з 2002 роком (рис. 2.9).

пьютерные программы, музыкальные произведения, произведения изобразительного искусства, сборники произведений. Следует отметить, что иллюстрации, чертежи, эскизы, как правило, являются составными частями произведений, в частности литературных. В то же время мультимедийные произведения могут включать разные объекты авторского права, как и сборники произведений.

Количество регистраций авторского права на произведение в 2003 г. резко возросло — на 60% по сравнению с 2002 г. (рис. 2.9).

3 Захист прав у сфері інтелектуальної власності

3 Защита прав в сфере интеллектуальной собственности

Захист прав інтелектуальної власності здійснюється відповідно до положень цивільного, адміністративного, кримінального, митного та антимонопольного законодавства.

3.1. Захист прав на об'єкти промислової власності в судовому порядку

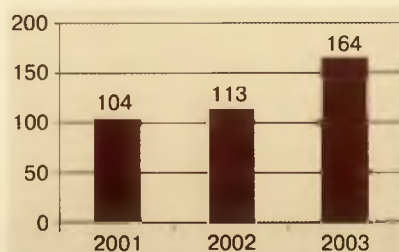
У 2003 році у провадженні судів знаходились 164 судові справи, пов'язані із захистом прав на об'єкти промислової власності, в яких одним з учасників виступало Міністерство освіти і науки України та/або Державний департамент інтелектуальної власності (рис. 3.1).

Спори, пов'язані із захистом прав на об'єкти промислової власності, розглядалися у судах загальної юрисдикції (52 справи — у місцевих судах та 112 — у господарських).

Порівняно з 2002 роком кількість справ стосовно об'єктів промислової власності, розгляд яких почався в 2003 році, збільшилася більше, ніж удвічі (47 — у 2002 році, 101 — у 2003 р).

У звітному році судами розглянуто 117 справ за участю МОН України та Держдепартаменту, в т.ч.: судами першої інстанції — 75; судами апеляційної інстанції — 29; судом касаційної інстанції — 13.

Рис. 3.1
Кількість спорів стосовно об'єктів промислової власності, що розглядалися в судах

Защита прав интеллектуальной собственности осуществляется в соответствии с нормами гражданского, административного, уголовного, таможенного и антимонопольного законодательства.

3.1. Защита прав на объекты промышленной собственности в судебном порядке

В 2003 г. в судопроизводстве находилось 164 судебных дела, связанных с защитой прав на объекты промышленной собственности, в которых одним из участников выступало Министерство образования и науки Украины и/или Государственный департамент интеллектуальной собственности (рис. 3.1).

Споры, связанные с защитой прав на объекты промышленной собственности, рассматривали суды общей юрисдикции (52 дела — местные суды и 112 — хозяйственные).

По сравнению с 2002 г. количество дел по объектам промышленной собственности в 2003 году увеличилось более чем вдвое (47 — в 2002 г., 101 — в 2003).

Рис. 3.1
Количество споров по объектам промышленной собственности, которые рассматривались в судах

В отчетном году суды рассмотрели 117 дел с участием МОН Украины и Госдепартаменту, в т.ч.: суды первой инстанции — 75, апелляционной инстанции — 29, кассационной инстанции — 13.

До Вищого господарського суду за цей період надійшло 11 справ, у Верховному суді України розглянуто 2 справи.

Судові справи, розглянуті судами першої інстанції, за об'єктом спору розподіляються таким чином:

- визнання недійсними:
 - рішень Апеляційної палати — 5;
 - свідоцтв на знаки для товарів і послуг — 71;
 - на промислові зразки — 21;
 - патентів на винаходи — 3;
 - патентів на корисні моделі — 1;
- дострокове припинення в Україні дії:
 - міжнародної реєстрації знака — 12;
 - свідоцтва на знак — 3;

Розподіл судових справ за об'єктами спору свідчить про те, що більшість судових справ стосується знаків для товарів і послуг. Своєю чергою, цю категорію справ можна розподілити на справи:

- про визнання недійсним свідоцтва на знак для товарів і послуг та дії міжнародної реєстрації знака;
- про дострокове припинення дії свідоцтва на знак для товарів і послуг та дії міжнародної реєстрації знака.

Більшість судових справ стосується визнання свідоцтва недійсним через невідповідність зареєстрованого знака умовам надання правової охорони.

Суб'єктами спору в судових справах були фізичні і юридичні особи України та іноземних держав.

3.2. Захист прав на об'єкти промислової власності в Апеляційній палаті

Законодавство передбачає можливість подання заявником заперечення проти будь-якого рішення щодо набуття прав на об'єкт промислової власності до Апеляційної палати Держдепартаменту.

У звітному році в Апеляційній палаті Держдепартаменту розглядалось 104 заперечення, 60 з яких надійшли в 2003 році, а 44 прийнято до розгляду в 2002 (рис. 3.2).

Проведено 96 засідань колегій Апеляційної палати, на яких розглянуто по суті 76 заперечень, з них 4 стосовно рішень Держдепартаменту за заявками на винаходи, 72 — за заявками на знаки для товарів і послуг.

Апелянти відкликали 2 заперечення за заявками на знаки.

У 2003 році апелянтам направлено 85 рішень Апеляційної палати, з них 76 після роз-

В Высший хозяйственный суд за этот период поступило 11 дел, в Верховном суде Украины рассмотрены 2 дела.

Судебные дела, рассмотренные в судах первой инстанции, по объектам и субъектам спора распределяются таким образом:

- признание недействительными:
 - решений Апелляционной палаты — 5;
 - свидетельств на знаки для товаров и услуг — 71;
 - на промышленные образцы — 21;
 - патентов на изобретения — 3;
 - патентов на полезные модели — 1;
- досрочное прекращение в Украине действия:
 - международной регистрации знака — 12;
 - свидетельств на знак — 3;

Распределение судебных дел по объектам спора свидетельствует о том, что преимущественно они касаются знаков для товаров и услуг. В свою очередь, эту категорию дел можно разделить на дела:

- о признании недействительным свидетельства на знак для товаров и услуг и действия международной регистрации знака;
- о досрочном прекращении действия свидетельства на знак для товаров и услуг и действия международной регистрации знака.

Большинство судебных дел о признании свидетельства недействительным на основаны на несоответствии зарегистрированного знака условиям предоставления правовой охраны.

Субъектами спора в судебных делах были физические и юридические лица Украины и зарубежных стран.

3.2. Защита прав на объекты промышленной собственности в Апелляционной палате

Законодательство предусматривает возможность подачи заявителем возражения против решения о предоставлении прав на объекты промышленной собственности в Апелляционную палату Госдепартамента.

В отчетном году в Апелляционной палате рассматривалось 104 возражения, 60 из которых поступили в 2003 году, а 44 приняты к рассмотрению в 2002 (рис. 3.2).

Проведено 96 заседаний коллегий Апелляционной палаты, на которых рассмотрено по сути 76 возражений (4 по решениям Госдепартамента по заявкам на изобретения, 72 — по заявкам на знаки для товаров и услуг).

Апеллянты отозвали 2 возражения по заявкам на знаки.

В 2003 г. апеллянтам направлено 85 решений Апелляционной палаты, з них 76 — после

Рис. 3.2 *Рис. 3.2*
Динаміка надходження заперечень *Динамика поступления возражений*

Рис. 3.3 *Рис. 3.3*
Розподіл поданих заперечень *Распределение поданных возражений*
за об'єктами промислової власності *по объектам промышленной собственности*

гляду заперечень по суті, в т.ч. 60 рішень про задоволення заперечення, 9 — про відмову прийняти заперечення до розгляду.

Остаточно завершено діловодство за 88 апеляційними справами.

Подані заперечення розподіляються за об'єктами промислової власності таким чином: винаходи — 11; промислові зразки — 1; корисні моделі — 1; знаки для товарів і послуг — 47 (рис. 3.3).

Для вдосконалення роботи Апеляційної палати Держдепартамент здійснює аналіз поданих заперечень та прийнятих за ними рішень і на підставі його результатів розробляє пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства у сфері захисту прав інтелектуальної власності.

рассмотрения возражений по сути, в т.ч. 60 решений об удовлетворении возражений, 9 — об отказе принять возражение к рассмотрению.

Окончательно завершено делопроизводство по 88 апелляционным делам.

Поданные возражения распределяются по объектам промышленной собственности таким образом: изобретения — 11; промышленные образцы — 1; полезные модели — 1; знаки для товаров и услуг — 47 (рис. 3.3).

Для усовершенствования работы Апелляционной палаты Госдепартамент проводит анализ поданных возражений и принятых по ним решений, на основании которого разрабатываются предложения по совершенствованию действующего законодательства в сфере защиты прав интеллектуальной собственности.

3.3. Захист авторського права і суміжних прав

У 2003 році юридичний відділ «Українського агентства з авторських та суміжних прав» (ДП УААСП) у претензійному та судовому порядку розглядав 77 справ, 48 з яких — у судовому порядку, 29 — у досудовому.

У претензійному та судовому порядку розглядалися 34 справи стосовно невикплати авторської винагороди за публічне виконання творів авторів та за бездоговірне використання творів театрами, держцирками, філармоніями (на загальну суму понад 602 тис. грн.). За 8-ма справами було винесено рішення про задоволення позовних вимог у повному обсязі, 15 справ знаходяться на виконанні в державних виконавчих службах, дві справи розглядаються у Верховному суді України, за двома справами відмовлено в задоволенні позовних вимог, по одній справі подано касаційну скаргу, решту розглядають районні та господарські суди.

У судовому порядку розглядалися 8 справ про визнання недійсними свідоцтв про державну реєстрацію авторського права на твір. За трьома з них винесено рішення про відмову у задоволенні позовних вимог, решта ще знаходиться на розгляді.

За бездоговірне використання творів авторів шляхом публічного сповіщення пред'явлено претензії і позови до 18 телерадіокомпаній України на суму близько 770 тис. грн. За однією справою під час судового розгляду укладено мирову угоду, ще один спір урегульовано в досудовому порядку.

За бездоговірне використання перекладів та творів авторів, невикплату авторської винагороди було пред'явлено претензії і позови до 7 видавництв на суму понад 400 тис. грн.

У претензійному та судовому порядку розглядалися також 10 справ за претензіями і позовами до інших користувачів авторського права за бездоговірне використання творів та невикплату авторської винагороди авторам на суму понад 25 тис. грн.

Значна кількість справ, що знаходяться у провадженні юридичного відділу ДП УААСП, вирішуються в досудовому порядку шляхом

3.3. Защита авторского права и смежных прав

В 2003 г. юридический отдел «Украинского агентства по авторским и смежным правам» (ГП УААСП) в претензионном и судебном порядке рассматривал 77 дел (48 — в судебном порядке; 29 — в досудебном). 34 дела рассматривались относительно невыплаты авторского вознаграждения за публичное исполнение произведений авторов и бездоговорное использование произведений авторов театрами, госцирками, филармониями (на общую сумму свыше 602 тыс. грн.). По 8 делам вынесены решения об удовлетворении исковых требований в полном объеме, 15 дел находятся на исполнении в государственных исполнительных службах, 2 дела рассматривает Верховный Суд Украины, по 2 делам в удовлетворении исковых требований отказано, по 1 делу подана кассационная жалоба, остальные рассматриваются районными и хозяйственными судами.

В судебном порядке рассматривались 8 дел о признании недействительными свидетельств о государственной регистрации авторского права на произведение. По трем вынесены решения об отказе в удовлетворении исковых требований, остальные еще находятся на рассмотрении.

За бездоговорное использование произведений авторов путем публичного оповещения пред'явлено претензии и иски к 18 телерадиокомпаниям Украины на сумму около 770 тыс. грн. По одному делу во время судебного разбирательства заключено мировое соглашение, еще один спор был урегулирован в досудебном порядке.

За бездоговорное использование переводов и произведений авторов и невыплату авторского вознаграждения 7 издательствам были пред'явлены претензии и иски на сумму свыше 400 тыс. грн.

В претензионном и судебном порядке также рассматривались 10 дел по претензиям и искам к другим пользователям авторского права за бездоговорное использование произведений и невыплату авторского вознаграждения авторам на сумму более 25 тыс. грн.

Большинство дел, находящихся в производстве юридического отдела ГП УААСП, решаются в досудебном порядке путем нап-

направлення претензій порушникам авторських майнових прав з пропозицією сплатити належну авторську винагороду без доведення справи до суду. За результатами листування переважна кількість порушників визнає суми претензій та поступово перераховує авторську винагороду на рахунок ДП УААСП, решта сплачує суми авторської винагороди на підставі винесених судових рішень.

3.4. Розробка механізмів реалізації законодавчих норм та контроль за дотриманням законодавства

Держдепартамент планомірно проводить заходи, спрямовані на реалізацію норм чинного законодавства з метою створення в Україні найбільш сприятливого клімату для захисту прав інтелектуальної власності, боротьби з виробництвом та розповсюдженням контрафактної продукції.

У 2003 р. Держдепартамент постійно контролював дотримання авторського права і (або) суміжних прав у процесі виробництва та імпорту дисків для лазерних систем зчитування шляхом визнання та присвоєння спеціальних ідентифікаційних кодів (СІД-кодів).

Держдепартамент присвоює СІД-коди українським заводам-виробникам дисків відповідно до угоди, укладеної з Міжнародною федерацією фонографічної промисловості (IFPI) та фірмою Philips у квітні 2002 р. СІД-коди проставляються на кожному виготовленому диску. На сьогодні видано ліцензії на виробництво дисків та присвоєно СІД-коди чотирьом підприємствам: ПП «Росток-СД» (м. Київ), ЗАТ «Ноіпрокс» (м. Львів), ТОВ «Амітрон, ЛТД» (м. Херсон), ДП «Сі Ді Мастер» (м. Київ).

Крім того, Держдепартамент здійснював визнання СІД-кодів, нанесених на диски, що імпортуються. У 2003 р. до Держдепартаменту за такою послугою звернулися 765 імпортерів.

Для ефективнішого захисту прав інтелектуальної власності у сфері авторського права і суміжних прав відповідно до нової редакції Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм», прийнятої в липні 2003 року, контрольними марками у вигляді голографічного захисного елементу в Україні маркується аудіовізуальна продукція, комп'ютерні програми, бази даних та відеогра-

рування претензій порушителям авторських имущественных прав с предложением выплатить авторское вознаграждение без доведения дела до суда. По результатам переписки большинство нарушителей признает суммы претензий и постепенно перечисляет авторское вознаграждение на счет ГП УААСП. Остальные платят суммы авторского вознаграждения на основании вынесенных судебных решений.

3.4. Разработка механизмов реализации законодательных норм и контроль за соблюдением законодательства

Госдепартамент планомерно проводит мероприятия, направленные на реализацию норм действующего законодательства — создание в Украине наиболее благоприятного климата для защиты прав интеллектуальной собственности, борьбы с производством и распространением контрафактной продукции.

В 2003 г. Госдепартамент постоянно контролировал соблюдение авторского права и (или) смежных прав в процессе производства и импорта дисков для лазерных систем считывания путем признания и присвоения специальных идентификационных кодов (СИД-кодов).

Госдепартамент присваивает СИД-коды украинским заводам-производителям дисков в соответствии с соглашением, заключенным с Международной федерацией фонографической промышленности (IFPI) и фирмой Philips в апреле 2002 г. СИД-коды проставляются на каждом изготовленном диске. На сегодня выданы лицензии на производство дисков и присвоены СИД-коды четырем предприятиям: ПП «Росток-СД» (г. Киев), ЗАО «Ноипрокс» (г. Львов), ООО «Амитрон, ЛТД» (г. Херсон), ГП «Си Ди Мастер» (г. Киев).

Кроме того, Госдепартамент осуществлял признание СИД-кодов, нанесенных на импортируемые диски. В 2003 г. в Госдепартамент за такой услугой обратились 765 импортеров.

Для более эффективной защиты прав интеллектуальной собственности в сфере авторского права и смежных прав в соответствии с новой редакцией Закона Украины «О распространении экземпляров аудиовизуальных произведений и фонограмм», принятой в июле 2003 г., контрольными марками в виде голографического защитного элемента в Украине маркируется аудиовизуальная продукция, компьютерные программы, базы

Рис. 3.4
Кількість контрольних марок, виданих імпортерам, експортерам та виробникам примірників аудіовізуальних творів та фонограм

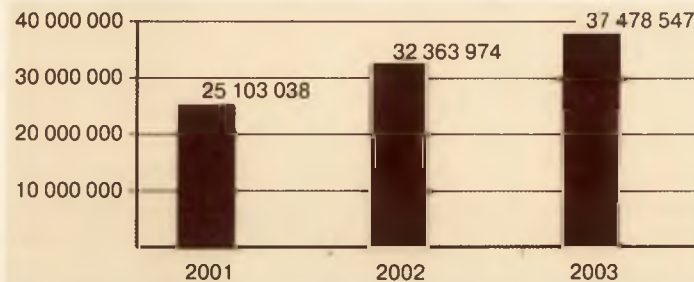

Рис. 3.4
Количество контрольных марок, выданных импортерам, экспортерам и производителям экземпляров аудиовизуальных произведений и фонограмм

ми. Закон передбачає маркування примірників не тільки при розповсюдженні, а й при прокаті.

На контрольну марку, яка засвідчує правомірність розповсюдження примірників, наноситься інформація, котра ідентифікує цю марку з відповідним примірником твору.

У 2003 році Державне підприємство «Интелзахист» за дорученням Держдепартаменту видало близько 38 млн. контрольних марок понад 300 суб'єктам підприємницької діяльності (рис. 3.4).

Кількість замовлень на одержання контрольних марок має тенденцію до збільшення, що свідчить про створення в Україні стабільного легального ринку аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних.

3.5. Координація діяльності правоохоронних та контролюючих органів у сфері захисту прав інтелектуальної власності

У 2003 році проведено ряд заходів, спрямованих на координацію зусиль правоохоронних та контролюючих органів державної влади для забезпечення контролю за дотриманням норм законодавства у сфері інтелектуальної власності.

На виконання Указу Президента України від 25 грудня 2000 р. № 1376/2000 «Про комплексну програму профілактики злочинності на 2001—2005 роки» та з метою активізації боротьби з незаконним виробництвом, розповсюдженням і реалізацією аудіо- і відеопродукції, компакт-дисків та інших об'єктів інтелектуальної власності Міністерство освіти і науки, Міністерство внутрішніх справ, Служба безпеки, Державна

даних і відеограми. Закон передбачає маркування екземплярів не тільки при розповсюдженні, але й при прокаті.

На контрольну марку, котра удостоверяє правомірність розповсюдження екземплярів, наноситься інформація, ідентифікуюча цю марку з відповідним екземпляром вироблення.

В 2003 г. Государственное предприятие «Интелзахист» по поручению Госдепартамента выдало около 38 млн. контрольных марок более чем 300 субъектам предпринимательской деятельности (рис. 3.4).

Количество заказов на получение контрольных марок имеет тенденцию к возрастанию, что свидетельствует о создании в Украине стабильного легального рынка аудиовизуальных произведений, фонограмм, видеограмм, компьютерных программ, баз данных.

3.5. Координация деятельности правоохранительных и контролирующих органов в сфере защиты прав интеллектуальной собственности

В 2003 г. проведен ряд мероприятий, направленных на координацию усилий правоохранительных и контролирующих органов государственной власти для обеспечения контроля соблюдения норм законодательства в сфере интеллектуальной собственности.

Во исполнение Указа Президента Украины от 25 декабря 2000 г. № 1376/2000 «О комплексной программе профилактики преступности на 2001—2005 годы» и для активизации борьбы с незаконным производством, распространением и реализацией аудио- и видеопродукции, компакт-дисков и других объектов интеллектуальной собственности Министерство образования и науки, Министерство внутренних дел, Служба безопасности, Государс-

податкова адміністрація, Генеральна прокуратура, Мінкультури, Держпідприємництво, Держмитслужба спільним наказом від 21 травня 2003 р. затвердили Програму скоординованих дій правоохоронних та контролюючих органів.

У Програмі визначено основні напрямки співробітництва зазначених установ щодо проведення єдиної політики у боротьбі з порушеннями прав інтелектуальної власності в Україні.

З червня 2003 року діє Координаційна рада, створена для контролю за станом реалізації Програми. Координаційну раду очолює голова Держдепартаменту М.В. Паладій, а її членами є представники установ, що підписали спільний наказ.

Для забезпечення реалізації Програми в регіонах створено робочі групи, до складу яких увійшли представники відповідних регіональних підрозділів зазначених установ. Головами робочих груп призначено заступників голів обласних державних адміністрацій (в Києві та Севастополі — міських).

У 2003 році за участю державних інспекторів з питань інтелектуальної власності в Україні повсюдно проведено понад 450 перевірок суб'єктів господарської діяльності, які використовують у своїй діяльності об'єкти права інтелектуальної власності. Це розповсюджувачі аудіовізуальної продукції, кабельне телебачення, дискотеки, нічні клуби, ресторани, комп'ютерні клуби, а також виробники лазерних дисків. За результатами перевірок складено 182 протоколи про адміністративні правопорушення, порушено 86 кримінальних справ, вилучено контрафактної продукції на суму 2 530 312 грн. За рішеннями суду контрафактна продукція знищувалася.

У 2003 році державні інспектори також перевіряли заводи-виробники дисків для лазерних систем зчитування. За результатами перевірок не виявлено порушень авторського права і (або) суміжних прав.

З метою запобігання, виявлення та припинення несанкціонованого використання об'єктів інтелектуальної власності державні інспектори постійно проводили роз'яснювальну роботу із суб'єктами підприємницької діяльності, надавали консультації щодо застосування законо-

твенная налоговая администрация, Генеральная прокуратура, Минкультуры, Госпредпринимательство, Гостаможслужба общим приказом от 21 мая 2003 г. утвердили Программу скоординированных действий правоохранительных и контролирующих органов.

Программа определяет направления их сотрудничества по проведению единой политики в борьбе с нарушениями прав интеллектуальной собственности в Украине.

С июня 2003 г. действует Координационный совет, созданный для контроля за реализацией Программы. Его возглавляет председатель Госдепартамента Н.В. Паладий, а членами Совета являются представители учреждений, подписавшие общий приказ.

Для обеспечения реализации Программы в регионах были созданы рабочие группы, в которые также вошли представители соответствующих региональных подразделений указанных учреждений. Председателями рабочих групп назначены заместители председателей областных государственных администраций (в Киеве и Севастополе — городских).

В 2003 г. с участием государственных инспекторов по вопросам интеллектуальной собственности в Украины повсеместно проведено свыше 450 проверок субъектов хозяйственной деятельности, использующих в работе объекты права интеллектуальной собственности. Это распространители аудиовизуальной продукции, кабельное телевидение, дискотеки, ночные клубы, рестораны, компьютерные клубы, производители лазерных дисков. По результатам проверок составлены 182 протокола об административных правонарушениях, возбуждено 86 уголовных дел, изъято контрафактной продукции на сумму 2 530 312 грн. По решениям суда контрафактная продукция уничтожалась.

В 2003 г. государственные инспекторы проверяли заводы-производители дисков для лазерных систем считывания. По результатам проверок не выявлены нарушения авторского права и (или) смежных прав.

Для предупреждения, выявления и прекращения несанкционированного использования объектов интеллектуальной собственности государственные инспектора проводили разъяснительную работу с субъектами предпринимательской деятельности, консультации по вопросам применения законодательства в сфере ин-

давства у сфері інтелектуальної власності. Проведено понад 300 семінарів і круглих столів, здійснено понад 180 публікацій та повідомлень у засобах масової інформації.

3.6. Легалізація програмного забезпечення

У 2003 році Держдепартамент проводив активну роботу, зосереджену на виконанні завдань, визначених Концепцією легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням (затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2002 р. № 247-р) та спрямованих на розбудову вітчизняної індустрії виробництва програмного забезпечення.

На виконання одного з основних завдань Концепції — створення механізму протидії нелегальному використанню програмного забезпечення — Держдепартамент розробив проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади» (прийнята Кабінетом Міністрів України 10 вересня 2003 р. № 1433). Постанова зобов'язує органи виконавчої влади визначати підрозділ, відповідальний за дотриманням вимог законодавства з питань придбання, встановлення, застосування, обліку та інвентаризації комп'ютерних програм. Сформульовано обов'язкові правила щодо використання програмного забезпечення в органах виконавчої влади, передбачено процедури контролю та обліку програмних продуктів.

Для забезпечення раціональності та прозорості використання державних коштів у процесі легалізації комп'ютерних програм Держдепартамент розробив та подав на розгляд Кабінету Міністрів України проект постанови «Про затвердження Порядку легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади».

Відповідно до цієї постанови органи виконавчої влади визначають перелік і кількість примірників комп'ютерних програм, які необхідно легалізувати. Для координації заходів з легалізації комп'ютерних програм міжвідомча робоча група, створена Міністерством освіти і науки України, опрацьовує представлену органами виконавчої влади інформацію, забезпечує прове-

дств інтелектуальної власності. Проведено більше 300 семінарів і круглих столів, опрацьовано свйше 180 публікацій и выступлений в средствах массовой информации.

3.6. Легализация программного обеспечения

В 2003 г. Госдепартамент проводил работу по выполнению заданий, определенных Концепцией легализации программного обеспечения и борьбы с его нелегальным использованием (утверждена распоряжением Кабинета Министров Украины от 15 мая 2002 г. № 247-р), направленных на развитие отечественной индустрии производства программного обеспечения.

Во исполнение одного из основных заданий Концепции — создания механизма противодействия нелегальному использованию программного обеспечения — Госдепартамент разработал проект постановления Кабинета Министров Украины «Об утверждении Порядка использования компьютерных программ в органах исполнительной власти» (принято Кабинетом Министров Украины 10 сентября 2003 г. № 1433). Постановление обязывает органы исполнительной власти определять подразделение, ответственное за соблюдение требований законодательства по вопросам приобретения, установки, использования, учета и инвентаризации компьютерных программ. Определены обязательные правила использования программного обеспечения в органах исполнительной власти, предусмотрены процедуры контроля и учета программных продуктов.

Для обеспечения рациональности и прозрачности использования государственных средств в процессе легализации компьютерных программ Госдепартамент разработал и представил на рассмотрение Кабинету Министров Украины проект постановления «Об утверждении Порядка легализации компьютерных программ в органах исполнительной власти». В соответствии с указанным постановлением органы исполнительной власти определяют перечень и количество экземпляров компьютерных программ, которые необходимо легализовать. Для координации мер по легализации компьютерных программ межведомственная рабочая группа, созданная Министерством образования и науки Украины, обрабатывает предоставленную органами исполнительной власти информацию, обеспечивает проведение предварительных переговоров с вла-

дення попередніх переговорів з правовласниками та укладає угоди про легалізацію.

З метою збору та систематизації достовірних даних стосовно суб'єктів господарювання, які здійснюють виробництво та/або розповсюдження програмного забезпечення в Україні, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 8 січня 2003 р. № 8 Держдепартамент створив Реєстр виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення.

Реєстр надає можливість кожному суб'єкту господарювання отримати достовірну інформацію про постачальників, які на законних підставах займаються розповсюдженням або є законними правовласниками програмних продуктів. У 2003 році до Реєстру внесено відомості про 94 суб'єкти господарської діяльності, що працюють у сфері виробництва та розповсюдження програмного забезпечення.

З квітня 2003 року на сайті Держдепартаменту в інтерактивному режимі функціонує інформаційно-довідкова система з питань правомірного розповсюдження і використання програмного забезпечення, яка призначена для підвищення поінформованості щодо положень законодавства у сфері авторського права та надання допомоги користувачам з питань, що виникають у процесі використання та розповсюдження програмного забезпечення.

З метою вивчення та застосування досвіду корпорації «Microsoft» для розвитку вітчизняної індустрії програмного забезпечення Держдепартамент розробив та подав на розгляд Кабінету Міністрів України проект Угоди «Про стратегічне партнерство між Кабінетом Міністрів України та корпорацією «Microsoft».

дельцями прав и заключает соглашения о легализации.

Для сбора и систематизации достоверных данных о субъектах хозяйствования, осуществляющих производство и/или распространение программного обеспечения в Украине, в соответствии с приказом Министерства образования и науки Украины от 8 января 2003 г. № 8 Госдепартамент создал Реестр производителей и распространителей программного обеспечения.

Реестр предоставляет возможность каждому субъекту хозяйствования получить достоверную информацию о поставщиках, которые на законных основаниях занимаются распространением или являются законными правовладельцами программных продуктов. В 2003 г. в Реестр внесены сведения о 94 субъектах хозяйственной деятельности, работающих в сфере производства и распространения программного обеспечения.

С апреля 2003 г. на сайте Госдепартамента в интерактивном режиме функционирует информационно-справочная система по вопросам правомерного распространения и использования программного обеспечения, предназначенная для повышения информированности о законодательстве в сфере авторского права и предоставления помощи пользователям по вопросам, возникающим в процессе использования и распространения программного обеспечения.

С целью изучения и применения опыта корпорации «Microsoft» для развития отечественной индустрии программного обеспечения Госдепартамент разработал и представил на рассмотрение Кабинету Министров Украины проект Соглашения «О стратегическом партнерстве между Кабинетом Министров Украины и корпорацией «Microsoft».

4 Інформаційне забезпечення діяльності у сфері інтелектуальної власності

4.1 Информационное обеспечение деятельности в сфере интеллектуальной собственности

4.1. Комплектування фондів патентної документації

Як і в попередні роки, два найважливіші в Україні фонди патентної документації — Патентно-інформаційна база експертизи (ПІБ) та Фонд патентної документації громадського користування (ФГК) — комплектувалися переважно завдяки міжнародному співробітництву між Держдепартаментом та зарубіжними патентними відомствами, регіональними і міжнародними організаціями.

Протягом 2003 року в Україну надходила патентна документація 49 зарубіжних країн та 3 міжнародних і регіональних організацій, у тому числі від 42 патентних відомств та 2 регіональних організацій в рамках міжнародного обміну. Порівняно з попередніми роками дещо зменшилася кількість країн, які надсилають в Україну свою патентну документацію в рамках обміну, що передусім зумовлюється переходом деяких патентних відомств (зокрема, Швеції та Фінляндії) до публікації офіційних бюлетенів на своїх веб-сайтах з одночасним припиненням їх видання на папері, а також проблемами, пов'язаними з митним оформленням оптичних дисків в Україні.

Фонд ПІБ містить патентну документацію (офіційні бюлетені промислової власності, описи або реферати патентних документів) 7 країн і 3 міжнародних та регіональних організацій (ВОІВ, ЄПВ та ЄАПО), а ФГК — 61 країни (в т.ч. 16 країн, з якими Україна під-

4.1. Комплектование фондов патентной документации

Как и в предыдущие годы, два важнейшие в Украине фонда патентной документации — Патентно-информационная база экспертизы (ПИБ) и Фонд патентной документации общественного пользования (ФОП) комплектовались преимущественно благодаря международному сотрудничеству между Госдепартаментом и зарубежными патентными ведомствами, региональными и международными организациями.

В 2003 г. в Украину поступала патентная документация 49 зарубежных стран, 3 международных и региональных организаций, в том числе от 42 патентных ведомств и 2 региональных организаций в рамках международного обмена. По сравнению с предыдущими годами несколько уменьшилось количество стран, присылающих в Украину патентную документацию в рамках обмена. Прежде всего это обусловлено переходом некоторых патентных ведомств (в частности, Швеции и Финляндии) к публикации официальных бюллетеней на своих веб-сайтах с одновременным прекращением их публикации на бумаге, а также проблемами, связанными с таможенным оформлением оптических дисков в Украине.

Фонд ПИБ содержит патентную документацию (официальные бюллетени промышленной собственности, описания либо рефераты патентных документов) 7 стран и 3 международных и региональных организаций (ВОИС, ЕПВ и ЕАПО), а ФОП — 61 страны (в т.ч. 16 стран, с которыми Украина подписала договора о военно-техническом сотрудни-

писала угоди про військово-технічне співробітництво) і 3 міжнародних та регіональних організацій (ВОІВ, ЄПВ і ОАПІ).

З метою розширення співробітництва з ЄПВ у галузі обміну патентною інформацією в 2003 році проведено підготовчі роботи для представлення даних по патентах України до бази даних ЄПВ INPADOC, з фахівцями ЄПВ узгоджено формати даних, а в грудні до ЄПВ (Відень) електронною поштою передано перший масив даних.

Фонд зарубіжної патентної документації ПІБ, призначений для проведення кваліфікаційної експертизи заявок на винаходи, містить описи до патентних заявок та(або) патентів ЄПВ (з 1978 р.), Росії (з 1993 р.), США (з 1974 р.), Японії (з 1994 р.) та РСТ (з 1978 р.) на оптичних дисках CD-ROM і DVD-ROM. Він також комплектується рефератами патентних документів країн мінімуму документації РСТ — спільним патентно-інформаційним продуктом ВОІВ та ЄПВ GlobalPat, колекція якого протягом 2003 року поповнилася патентною документацією за 2001 та 2002 рр. Загальний обсяг колекції оптичних дисків ПІБ на кінець 2003 року становив 9761 одиницю. Національна патентна документація представлена описами на паперовому носії, а також публікаціями українських патентних документів на спільному регіональному CD-ROM країн СНД CISPATENT (з 2002 р.). Завдяки цьому патентно-інформаційному продукту ПІБ також має в електронному вигляді описи до патентів країн-учасниць регіонального проекту, в т.ч. до євразійських патентів.

ФГК комплектується з урахуванням патентно-інформаційних потреб широкого загалу науково-технічної громадськості України. Значну частину патентної документації ФГК складають офіційні бюлетені патентних відомств (станом на кінець 2003 р. їх налічувалося понад 13 тис. примірників). Донедавна навіть відомства найбільш розвинених країн публікували офіційні бюлетені лише на папері. В останні роки ця ситуація починає змінюватися на користь електронних носіїв. У 2003 році почали надходити на оптичних дисках офіційні бюлетені Австралії (патенти), Сполученого Королівства (товарні знаки) та Румунії. Нині у ФГК на CD-

честве) и 3 международных и региональных организаций (ВОИС, ЕПВ и ОАПИ).

Для расширения сотрудничества с ЕПВ в области обмена патентной информацией в 2003 г. проведены подготовительные работы по предоставлению данных о патентах Украины в базу данных ЕПВ INPADOC, со специалистами ЕПВ согласованы форматы данных и в декабре 2003 г. в ЕПВ (Вена) передан первый массив данных.

Фонд зарубежной патентной документации ПИБ, предназначенный для проведения квалификационной экспертизы заявок на изобретения, включает описания к патентным заявкам и(или) патентам ЕПВ (с 1978 г.), России (с 1993 г.), США (с 1974 г.), Японии (с 1994 г.) и РСТ (с 1978 г.) на оптических дисках CD-ROM и DVD-ROM. Он также комплектуется рефератами патентных документов стран минимума документации РСТ — совместным патентно-информационным продуктом ВОИС и ЕПВ GlobalPat, коллекция которого в 2003 г. пополнилась патентной документацией за 2001 и 2002 гг. Общий объем коллекции оптических дисков в ПИБ на конец 2003 г. составил 9761 единицу. Национальная патентная документация в ПИБ представлена описаниями на бумажном носителе, а также на совместном региональном CD-ROM стран СНГ CISPATENT (с 2002 г.). Благодаря этому патентно-информационному продукту ПИБ содержит также описания к патентам стран-участниц регионального проекта, в т.ч. к евразийским патентам, в электронном виде.

ФОП комплектуется с учетом патентно-информационных потребностей широких кругов научно-технической общественности Украины. Значительную часть патентной документации ФОП составляют официальные бюллетени патентных ведомств (на конец 2003 г. их насчитывалось свыше 13 тыс. экземпляров). До недавнего времени даже ведомства наиболее развитых стран публиковались официальные бюллетени только на бумажном носителе. В последние годы эта ситуация начинает изменяться в пользу электронных носителей. В 2003 г. на оптических дисках стали поступать официальные бюллетени Австралии (патенты), Соединенного Королевства (товарные знаки) и Румынии. В настоящее время на CD-ROM имеются официальные бюл-

ROM наявні офіційні бюлетені восьми країн та двох міжнародних організацій: Австралії, Сполученого Королівства, Бразилії, Вірменії, Грузії, Румунії, США (патенти на винаходи, промислові зразки та сорти рослин), Туркменістану, ВОІВ та ЄПВ. На оптичних дисках у ФГК представлені описи патентних документів ЄПВ, РСТ, Австрії, Китаю, Німеччини, Росії, США, Франції, Швейцарії, Японії, країн Центральної та Східної Європи, а з 2002 р. — і країн СНД. У IV кварталі 2003 р. до ФГК надійшов CD-ROM «Охраняемые патенты в Республике Молдова за 1991—2002 гг.». У рамках обміну з Роспатентом отримано CD-ROM «Товарные знаки России» за 1991—2003 рр. Загальний обсяг колекції оптичних дисків у ФГК на кінець минулого року досягнув 8094 примірників. Склад наявного фонду патентної документації, а також інформація про його щоквартальні поповнення представлені в розділі «Інформаційні ресурси» на вебсайті Держдепартаменту (<http://www.sdip.gov.ua>).

Як і в попередні роки, у 2003 році ПІБ та ФГК комплектувалися нормативними, методичними, довідково-інформаційними та періодичними виданнями, в тому числі науково-практичним журналом «Інтелектуальна власність».

У 2003 році поповнювалися патентною документацією України фонди національної системи науково-технічної інформації (НТИ): Державна науково-технічна бібліотека, УкрІНТЕІ та 22 регіональні Центри науково-технічної та економічної інформації (ЦНТЕІ).

Для сприяння доступу органів національної системи НТИ в регіонах України до зарубіжної патентної інформації, що надається безоплатно через Інтернет, у IV кварталі 2003 р. був оновлений і надісланий електронною поштою всім зацікавленим ЦНТЕІ «Перелік адрес патентних баз даних, до яких надається безоплатний доступ в Інтернеті».

4.2. Актуалізація довідково-пошукового апарату

У державній системі правової охорони об'єктів інтелектуальної власності україномовний довідково-пошуковий апарат — це міжнародні класифікації об'єктів промислової власності, перший переклад яких з англійської на українську мову здійснено в 1997 році.

У 2003 році в рамках ВОІВ завершено перегляд 7-мої редакції Міжнародної класифікації промислових зразків (МКПЗ), з

летени 8 стран и 2 международных организаций: Австралии, Армении, Бразилии, Соединенного Королевства, Грузии, Румынии, США (патенты на изобретения, промышленные образцы и сорта растений), Туркменистана, ВОИС и ЕПВ. На оптических дисках в ФОП представлены описания патентных документов ЕПВ, РСТ, Австрии, Китая, Германии, России, США, Франции, Швейцарии, Японии, стран Центральной и Восточной Европы, а с 2002 г. — и стран СНГ. В IV кв. 2003 г. в ФОП поступил CD-ROM «Охраняемые патенты в республике Молдова за 1991—2002 гг.». В рамках обмена с Роспатентом получены CD-ROM «Товарные знаки России» за 1991—2003 гг. Общий объем коллекции оптических дисков в ФОП на конец 2003 г. составляет 8094 единиц. Состав фонда патентной документации, имеющегося в ФОП, а также его ежеквартальные пополнения представлены в разделе «Информационные ресурсы» на веб-сайте Госдепартамента (<http://www.sdip.gov.ua>).

Как и в предыдущие годы, в 2003 г. ПИБ и ФОП комплектовались нормативными, методическими, справочно-информационными и периодическими изданиями, в т.ч. научно-практическим журналом «Интеллектуальная собственность».

В 2003 г. продолжалось пополнение патентной документацией Украины фондов национальной системы научно-технической информации (НТИ): Государственной научно-технической библиотеки, УкрИНТЕИ, а также 22 региональных Центров научно-технической и экономической информации (ЦНТЕИ).

Для содействия доступу органов национальной системы НТИ в регионах Украины к зарубежной патентной информации, предоставляемой бесплатно через Интернет, в IV квартале 2003 г. был обновлен и направлен электронной почтой всем заинтересованным ЦНТЕИ «Перечень адресов патентных баз данных, к которым предоставляется бесплатный доступ в Интернете».

4.2. Актуализация справочно-поискового аппарата

В государственной системе правовой охраны объектов интеллектуальной собственности справочно-поисковый аппарат на украинском языке — это международные классификации объектов промышленной собственности, первый перевод которых с английского на украинский язык был выполнен в 1997 г.

В 2003 г. завершен пересмотр в рамках ВОИС 7-й редакции Международной классификации промышленных образцов (МКПО),

1 січня 2004 року набуває чинності 8-ма редакція. У зв'язку з цим Держдепартамент забезпечив виконання комплексу заходів щодо своєчасного запровадження в діяльності системи україномовної 8-мої редакції МКПЗ: перекладено з англійської на українську мову зміни та доповнення до попередньої редакції класифікації, виготовлено повнотекстовий оригінал-макет 8-мої редакції МКПЗ. У ході підготовки оригінал-макета МКПЗ-8 українська термінологія, запроваджена у двох попередніх її редакціях, зазнала суттєвих змін: терміни, що за період використання МКПЗ не стали широко вживаними і певною мірою ускладнювали процес класифікації, замінені на ті, що увійшли до активної технічної лексики.

4.3. Довідково-інформаційне забезпечення експертизи

Довідково-інформаційний фонд (ДІФ) експертизи є структурною частиною патентно-інформаційної бази для проведення кваліфікаційної експертизи заявок на об'єкти промислової власності, основою для довідково-інформаційного та бібліотечного обслуговування передусім експертів, фахівців інших підрозділів ДП «Український інститут промислової власності» (Укрпатент), співробітників Держдепартаменту і формується відповідно до їх інформаційних потреб.

Станом на 1 січня 2004 року ДІФ налічував понад 122 тис. примірників описів до патентів України на винаходи та корисні моделі, а також близько 10 тис. примірників нормативно-методичної, довідкової, науково-технічної літератури і періодичних видань України та Росії. У звітному році ДІФ експертизи поповнився майже 32 тис. примірників зазначеного спектра видань.

Оперативне і якісне обслуговування фахівців на базі ДІФ залежить від якості довідково-пошукового апарату, організованого відповідно до пошукових потреб, що складається із спеціалізованих каталогів, картотек, зокрема електронних, котрі дозволяють розкрити зміст фонду за різними аспектами читачього попиту. Порівняно з 2002 роком, завдяки удосконаленню форм обслуговування в читальному залі, на абонементі, в режимі «запит-відповідь» видача описів до патентів України збільшилася на 167% і становила майже 20 тис. примірників.

с 1 января 2004 г. вступает в силу 8-я редакция. В связи с этим Госдепартамент обеспечил выполнение комплекса мероприятий по своевременному внедрению в деятельность системы 8-й редакции МКПО на украинском языке: с английского языка переведены изменения и дополнения к предыдущей редакции классификации, изготовлен полнотекстовый оригинал-макет МКПО-8. В процессе подготовки оригинал-макета украинская терминология, употреблявшаяся в 6-й и 7-й редакциях классификации, существенно отредактирована: термины, которые за время использования МКПО не получили широкого применения и усложняли классифицирование, заменены на те, которые вошли в активную техническую лексику украинского языка.

4.3. Справочно-информационное обеспечение экспертизы

Справочно-информационный фонд (СИФ) экспертизы является структурной частью патентно-информационной базы для проведения экспертизы по сути заявок на объекты промышленной собственности, основой для справочно-информационного и библиотечного обслуживания экспертов, специалистов других подразделений Государственного предприятия «Украинский институт промышленной собственности» (Укрпатент), сотрудников Госдепартаменту и формируется с учетом их информационных потребностей.

По состоянию на 1 января 2004 г. СИФ насчитывал свыше 122 тыс. экземпляров описаний к патентам Украины на изобретения и полезные модели, около 10 тыс. экземпляров нормативно-методической, справочной, научно-технической литературы, периодических изданий Украины и России. В отчетном году фонд пополнился почти 32 тыс. экземпляров этих изданий.

Оперативное и качественное обслуживание специалистов на базе СИФ зависит от качества справочно-поискового аппарата, который систематизирован в соответствии с поисковыми потребностями, состоит из специализированных каталогів, картотек, в т.ч. электронных, которые раскрывают

содержание фонда по различным аспектам читательского спроса.

Благодаря усовершенствованию форм обслуживания в читальном зале, на абонементе, в режиме «запрос-ответ» выдача описаний к патентам Украины, по сравнению с 2002 г., увеличилась на 167% и составила почти 20 тыс. экземпляров.

Для задоволення запитів експертів стосовно джерел інформації, що наводяться в матеріалах заявок як аналоги та прототипи, використовувалися фонди провідних бібліотек м. Києва. Завдяки застосуванню нових інформаційних технологій при наданні послуг показник видачі всіх видів видань порівняно з минулим роком збільшився на 46% і становив у 2003 році майже 37 тис. примірників.

4.4. Удосконалення національної патентної документації та стандартизація у сфері інтелектуальної власності

У 2003 році започатковано роботи щодо створення технології підготовки інформаційних масивів даних для переходу в подальшому на електронні носії для публікації офіційних видань Держдепартаменту. Це сприятиме виконанню обов'язків України як партнера по обміну патентною документацією в рамках міжнародного співробітництва.

У звітному році тривали роботи, спрямовані на модернізацію програмного забезпечення для автоматизованої обробки заявок на видачу охоронних документів, удосконалювались єдині зразки документів, що супроводжують всі етапи правової охорони об'єктів промислової власності, зокрема з метою адаптації автоматизованих систем до змін у чинному законодавстві України з охорони інтелектуальної власності. Це дозволило оптимізувати технологічний процес експертизи заявок на об'єкти промислової власності та публікації офіційних видань.

Починаючи з сьомого номера 2003 року офіційний бюлетень «Промислова власність» включає розділ «Відомості про дію на території України знаків для товарів і послуг, зареєстрованих відповідно до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків». Цьому сприяла розробка відповідних програмних засобів, які забезпечують можливість підготовки даних для його публікації.

У 2003 році українські фахівці в галузі патентної документації та стандартизації продовжили роботу, що здійснювалася в рамках діяльності Робочої групи зі стандартів та документації Постійного комітету ВОИС з інформаційних технологій, і пов'язана з перегля-

Для удовлетворения запросов экспертов относительно источников информации, указанных в материалах заявок как аналоги и прототипы, использовались фонды ведущих библиотек г. Киева. Применение новых информационных технологий при предоставлении услуг увеличило показатель выдачи всех видов изданий на 46% — он в 2003 г. составлял почти 37 тыс. экземпляров.

4.4. Совершенствование национальной патентной документации и стандартизация в сфере интеллектуальной собственности

В 2003 г. начаты работы по созданию технологии подготовки информационных массивов данных для публикации в дальнейшем официальных изданий Госдепартамента на электронных носителях. Это будет способствовать выполнению обязательств Украины как партнера по обмену патентной документацией в рамках международного сотрудничества.

В отчетном году продолжались работы по модернизации программного обеспечения для автоматизированной обработки заявок на выдачу охранных документов, усовершенствованы единые образцы документов, сопровождающих все этапы правовой охраны объектов промышленной собственности, в частности для адаптации автоматизированных систем к изменениям действующего законодательства Украины в сфере охраны интеллектуальной собственности. Это позволило оптимизировать технологический процесс экспертизы заявок на объекты промышленной собственности и публикации официальных изданий.

Начиная с седьмого номера 2003 г. официальный бюллетень «Промислова власність» включает раздел «Сведения о действии на территории Украины знаков для товаров и услуг, зарегистрированных в соответствии с Мадридским соглашением о международной регистрации знаков». Этому способствовала разработка соответствующих программных средств, которые обеспечивают подготовку данных для публикации указанного раздела.

В 2003 г. украинские специалисты в области патентной документации и стандартизации продолжили работу, осуществляемую в рамках деятельности Рабочей группы по стандартам и документации Постоянного комитета ВОИС по информационным технологиям и связанную с пересмотром или ревизией стандартов ВОИС, внесением изменений и дополнений к ним. В ВОИС поданы об-

дом або ревізією стандартів BOIB, внесенням змін та доповнень до них. До BOIB подано опрацьовані та проаналізовані відомості щодо передбачуваного внесення змін до стандарту BOIB ST.3 «Рекомендовані стандартні двобуквені коди для подання назв держав, інших адміністративних одиниць та міжнародних організацій». Підготовлено та надано відомості щодо нумераційної системи, котра використовується в Україні для зазначення номерів заявок — BOIB їх використовує при актуалізації даних, представлених у додатку до стандарту BOIB ST.10/С «Наведення елементів бібліографічних даних». Фахівці України також брали безпосередню участь у виконанні проекту BOIB, пов'язаного з внесенням змін до ST.80 «Рекомендації стосовно бібліографічних даних щодо промислових зразків», необхідних для забезпечення імплементації бібліографічних даних стосовно міжнародної реєстрації промислових зразків відповідно до Женевського акта Гаазької Угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків від 2 липня 1999 року.

Участь у цих роботах дозволила викласти позицію України стосовно виконуваних проєктів BOIB та подати відповідні пропозиції, сприяла підвищенню професійного рівня українських фахівців, що позитивно позначилося на процесі гармонізації патентно-інформаційної діяльності України з сучасною політикою світового співтовариства в галузі патентної документації.

З метою сприяння подальшому розвитку української термінологічної бази та стандартизації установлені термінології у сфері промислової власності в 2003 році Держдепартамент організував підготовчі роботи, пов'язані з передбачуваним перекладом окремих стандартів BOIB українською мовою: з BOIB офіційно узгоджено можливість виконання перекладу, одержано відповідні рекомендації та електронні версії стандартів BOIB; з Держспоживстандартом України офіційно узгоджено процедуру перекладу міжнародних стандартів.

4.5. Створення бази даних «Зареєстровані в Україні знаки для товарів і послуг»

У 2003 році Держдепартамент здійснив заходи для забезпечення доступу широкого кола користувачів до національних патен-

тні та проаналізовані свідчення о передбачуваному внесенні змін до стандарту BOIB ST.3 «Рекомендуемый стандарт на двухбуквенные коды для представления стран, административных единиц и межправительственных организаций». Подготовлены и поданы сведения о нумерационной системе, используемой для указания номеров заявок в Украине — они будут учтены ВОИС при актуализации данных, приведенных в приложении к стандарту ВОИС ST.10/С «Представление элементов библиографических данных». Специалисты Украины принимали также непосредственное участие в выполнении проекта ВОИС, связанного с внесением изменений в ST.80 «Рекомендации, относящиеся к библиографическим данным о промышленных образцах», необходимых для обеспечения имплементации библиографических данных о международной регистрации промышленных образцов в соответствии с Женевским актом Гаагского соглашения о международной регистрации промышленных образцов от 2 июля 1999 г.

Участье в этих работах позволило изложить позицию Украины в отношении выполняемых проектов ВОИС и подать соответствующие предложения; способствовало повышению профессионального уровня украинских специалистов; положительно повлияло на процесс гармонизации патентно-информационной деятельности Украины с современной политикой мирового сообщества в области патентной документации.

Для дальнейшего развития украинской терминологической базы и стандартизации общепринятой терминологии в сфере промышленной собственности в 2003 году Госдепартамент провел подготовительные работы, связанные с предполагаемым переводом некоторых стандартов ВОИС на украинский язык: с ВОИС официально согласована возможность выполнения перевода, получены соответствующие рекомендации и электронные версии стандартов ВОИС, с Госпотребстандартом Украины согласована процедура перевода международных стандартов.

4.5. Создание базы данных «Зарегистрированные в Украине знаки для товаров и услуг»

В отчетном году Госдепартамент принял меры для обеспечения доступа широкого круга пользователей к патентно-информационным

тно-інформаційних ресурсів. Протягом 2003 року користувачі отримували інформацію із спеціалізованої бази даних «Винаходи в Україні» через мережу Інтернет. За цей період в базі даних зареєструвалася майже тисяча абонентів, які провели понад 20 тис. пошуків патентних документів.

Виконано комплекс робіт щодо створення інтерактивної бази даних «Зареєстровані в Україні знаки для товарів і послуг», у ході яких розроблено спеціальне програмне забезпечення, що включає потужну інформаційно-пошукову систему, підсистеми адміністрування та розрахунків, інтерфейс користувача. Здійснено тестування бази даних в різних режимах доступу. В першому кварталі 2004 року зазначену базу даних буде підключено до мережі Інтернет для колективного доступу. Це дозволить заявникам та іншим зацікавленим особам оперативно отримувати вичерпні відомості про знаки для товарів і послуг, яким надана правова охорона в Україні.

4.6. Участь України у випуску регіонального CD-ROM та створення національних патентно-інформаційних продуктів на CD-ROM

У 2003 році продовжувався випуск спільного регіонального патентно-інформаційного продукту на CD-ROM (CISPATENT) за участю восьми країн СНД та Євразійської патентної організації. Кількість патентів України, включених до випусків регіонального CD-ROM CISPATENT за 2003 рік, істотно збільшилася і становить 10980, частка документів України перевищує 30%.

На виконання «Концепції розвитку національної системи охорони інтелектуальної власності», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 червня 2002 року № 321-р, та Плану заходів щодо реалізації «Програми розвитку державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні на 2001—2004 роки» з метою поступового переходу до публікації офіційних видань на електронних носіях у звітному році виконувались роботи зі створення ряду електронних інформаційних продуктів. Такими продуктами є національний CD-ROM «Винаходи в Україні», національний CD-ROM «Зареєстровані в Україні знаки для товарів і послуг» та електронний бюлетень «Промислова власність».

ресурсам. В течение 2003 г. пользователи через сеть Интернет получали информацию из специализированной базы данных «Изобретения в Украине». За этот период в базе данных зарегистрировалась почти тысяча абонентов, которые провели свыше 20 тыс. поисков патентных документов.

Также выполнен комплекс работ по созданию интерактивной базы данных «Зареєстрованые в Украине знаки для товаров и услуг», в ходе которых разработано специальное программное обеспечение, включающее мощную информационно-поисковую систему, подсистемы администрирования и расчетов, интерфейс пользователя. Протестирована база данных в разных режимах доступа. В первом квартале 2004 г. эта база данных будет подключена к сети Интернет для коллективного доступа, что позволит заявителям и другим заинтересованным лицам оперативно получать исчерпывающие сведения о знаках для товаров и услуг, которым предоставлена правовая защита в Украине.

4.6. Участие Украины в выпуске регионального CD-ROM и создание национальных патентно-информационных продуктов на CD-ROM

В 2003 году продолжался выпуск совместного регионального патентно-информационного продукта на CD-ROM (CISPATENT) с участием 8 стран СНГ и Евразийской патентной организации. Количество патентов Украины, включенных в выпуски регионального CD-ROM CISPATENT за 2003 г., существенно увеличилось и достигло 10980, доля документов Украины превышает 30%.

Во исполнение «Концепции развития национальной системы охраны интеллектуальной собственности», утвержденной распоряжением Кабинета Министров Украины от 13 июня 2002 года № 321-р., и Плана мероприятий по реализации «Программы развития государственной системы правовой охраны интеллектуальной собственности в Украине на 2001—2004 гг.» для постепенного перехода к публикациям официальных изданий на электронных носителях в отчетном году проводились работы по созданию электронных информационных продуктов: национального CD-ROM «Изобретения в Украине», национального CD-ROM «Зареєстрованые в Украине знаки для товаров и услуг» и электронного бюллетеня «Промышленная собственность».

Для створення CD-ROM «Винаходи в Україні» та «Зареєстровані в Україні знаки для товарів і послуг» проведено комплексні дослідження моделей, структур та принципів побудови зарубіжних патентно-інформаційних продуктів на CD-ROM (DVD). Розроблено концепцію створення національних CD-ROM, визначено склад та структуру даних, які мають зберігатися на CD-ROM, розроблено потужну інформаційно-пошукову систему та інтерфейс користувача для роботи з інформацією, що міститься на дисках. Також розроблено технологію та автоматизоване робоче місце для формування інформаційних масивів зазначених CD-ROM.

В даний час здійснюється тестування програмних продуктів та дослідна експлуатація зазначених інформаційних продуктів, а також відпрацьовується технологія тиражування CD-ROM.

У звітному році виконано повний обсяг робіт, пов'язаних зі створенням електронного бюлетеня «Промислова власність» на CD-ROM, що є актуальним для рівноправного обміну патентно-інформаційними ресурсами. Вже виготовлено контрольні зразки диска, які проходять тестування, водночас відпрацьовується технологія автоматизованого щомісячного формування електронного бюлетеня на CD-ROM.

Для створення CD-ROM «Изобретения в Украине» и «Зарегистрированные в Украине знаки для товаров и услуг» выполнены комплексные исследования моделей, структур и принципов построения зарубежных патентно-информационных продуктов на CD-ROM (DVD). Разработана концепция создания национального CD-ROM, определен состав и структура данных, которые будут сохраняться на CD-ROM, разработана мощная информационно-поисковая система и интерфейс пользователя для работы с информацией на дисках. Также разработана технология и автоматизированное рабочее место для формирования информационных массивов указанного CD-ROM.

В настоящее время проводится тестирование программных продуктов и опытная эксплуатация контрольных образцов указанных информационных продуктов, а также отрабатывается технология тиражирования CD-ROM.

В отчетном году выполнен полный комплекс работ, связанных с созданием электронного бюлетеня «Промышленная собственность» на CD-ROM, что актуально для равноправного обмена патентно-информационными ресурсами. Изготовлены контрольные образцы диска, которые проходят тестирование, отрабатывается технология автоматизированного ежемесячного формирования электронного бюлетеня на CD-ROM.

5 Міжнародне співробітництво

5 Международное сотрудничество

5.1. Вступ України до СОТ та інтеграція в ЄС

Вступ України до СОТ визначено одним із пріоритетних напрямків роботи Уряду України.

У 2003 році відбулися такі важливі події, пов'язані з рухом України до СОТ:

- 10-те офіційне засідання Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ, на якому було прийняте рішення про перехід до підготовки Звіту Робочої групи та Протоколу про вступ України до СОТ;

- багатостороннє засідання Робочої групи з питань діючого в Україні режиму захисту прав інтелектуальної власності та

відповідності національного законодавства нормам та вимогам Угоди ТРІПС;

- неформальне засідання Робочої групи, на якому розглянуто контрольний перелік питань та відповідей, що виникають у процесі вступу України до СОТ; аналіз діючого законодавства, зокрема у сфері інтелектуальної власності;

- 11-те засідання Робочої групи, на якому розглянуто стан переговорного процесу щодо доступу на ринки товарів та послуг, елементи проекту Звіту Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ та інше.

На виконання заходів у рамках Угоди про партнерство та співробітництво між Україною, Європейськими співтовариствами та

5.1. Вступлення України в ВТО и інтеграція в ЄС

Вступлення України в ВТО определено одним из приоритетных направлений работы Правительства Украины.

В 2003 г. состоялись важные события, связанные с подготовкой к вступлению Украины в ВТО:

- 10-е официальное заседание Рабочей группы по рассмотрению заявки Украины о

вступлении в ВТО, на котором было принято решение о переходе к подготовке Отчета Рабочей группы и Протокола о вступлении Украины в ВТО;

- многостороннее заседание Рабочей группы по вопросам действующего в Украине режима защиты прав интеллектуальной собственности и соответствия национального законодательства нормам и

требованиям Соглашения ТРИПС;

- неформальное заседание Рабочей группы, на котором проанализированы контрольный перечень вопросов и ответов, возникающих в процессе вступления Украины в ВТО, и действующее законодательство, в частности в сфере интеллектуальной собственности;

- 11-е заседание Рабочей группы, на котором рассматривались вопросы состояния переговорного процесса по доступу на рынки товаров и услуг, элементы проекта Отчета Рабочей группы по рассмотрению заявки Украины о вступлении в ВТО и др.

Для выполнения мероприятий в рамках Соглашения о партнерстве и сотрудничестве между Украиной, Европейскими сообществами и

їх державами-членами (УПС) в Україні проводилась робота щодо вдосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності та запровадження дієвих механізмів реалізації правових норм з метою забезпечення рівня захисту прав, який відповідає міжнародним вимогам.

13 листопада 2003 року відбулася зустріч голови Держдепартаменту та керівників структурних підрозділів з представником Генерального директорату з питань торгівлі Європейської комісії паном Якобом Корнідесом і керівником торговельно-економічного відділу Представництва Європейської комісії в Україні паном Тімо Хаммареном. Під час зустрічі обговорено питання щодо законодавчого забезпечення та механізмів реалізації законодавства у сфері охорони прав інтелектуальної власності в Україні. Представники Єврокомісії висловили задоволення результатами багаторічної плідної співпраці з Україною в цілому та Держдепартаментом зокрема. Пан Хаммарен відзначив якісне виконання домовленостей про надання інформації щодо заходів з реалізації законодавства у сфері захисту прав інтелектуальної власності в Україні та стабільність процесу розвитку законодавства України у зв'язку з імплементацією норм УПС та вимог Угоди ТРІПС.

5.2. Співробітництво з Всесвітньою організацією інтелектуальної власності

У 2003 році делегація України на чолі з головою Держдепартаменту М.В. Паладієм брала участь в роботі 38-ї та 39-ї серії засідань Асамблей держав — членів ВОІВ. У ході засідань представники України підтримали рішення про обрання д-ра Каміла Ідріса на посаду Генерального директора ВОІВ на другий 6-річний термін.

Українські фахівці брали участь у роботі Координаційного комітету і таких Постійних комітетів ВОІВ: з інформаційних технологій; з програми та бюджету; з товарних знаків, промислових зразків та географічних позначень; з патентного права; з питань захисту прав; з авторського права та суміжних прав. Участь українських фахівців у процесі прийняття програми та бюджету ВОІВ на 2004—2005 роки надала можливість відстояти позицію України стосовно збільшення асигнувань Основної програми 09 «Співробітництво з певними краї-

их державами-членами (СПС) в Україні проводилась робота по удосконаленню законодательства и внедрению действенных механизмов реализации правовых норм для обеспечения уровня защиты прав, отвечающего международным требованиям.

13 ноября 2003 г. состоялась встреча председателя Госдепартамента с представителем Генерального директората по вопросам торговли Европейской комиссии господином Якобом Корнидесом и руководителем торгово-экономического отдела Представительства Европейской комиссии в Украине господином Тимом Хаммареном. Во время встречи обсуждались вопросы о законодательном обеспечении и механизмах реализации законодательства в сфере охраны прав интеллектуальной собственности в Украине. Представители Еврокомиссии выразили удовлетворение результатами многолетнего плодотворного сотрудничества с Украиной в целом и Госдепартаментом в частности. Господин Хаммарен отметил качественное выполнение договоренностей о предоставлении информации о мероприятиях по реализации законодательства в сфере защиты прав интеллектуальной собственности в Украине и стабильный процесс развития законодательства Украины в связи с имплементацией норм СПС и требований Соглашения ТРИПС.

5.2. Сотрудничество со Всемирной организацией интеллектуальной собственности

В 2003 г. делегация Украины во главе с председателем Госдепартамента Н.В. Паладием приняла участие в работе 38-й и 39-й серий заседаний Ассамблей государств — членов ВОИС, в ходе которых представители Украины поддержали решение об избрании доктора Камила Идриса на должность Генерального директора ВОИС на второй 6-летний срок.

Украинские специалисты приняли участие в работе Координационного комитета и таких Постоянных комитетов ВОИС: по информационным технологиям; по программе и бюджету; по товарным знакам, промышленным образцам и географическим указаниям; по патентному праву; по вопросам защиты прав; по авторскому праву и смежным правам. Участие украинских специалистов в процессе принятия программы и бюджета ВОИС на 2004—2005 гг. предоставила возможность отстоять позицию Украины относительно увеличения ассигнований Основной программы 09 «Сот-

нами Європи та Азії», що дозволить розширити фінансування системи інтелектуальної власності в Україні. Під час засідань представники України отримали необхідну інформацію для розробки пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових документів, які регулюють питання, пов'язані з реєстрацією промислових зразків, дозвіл на переклад і публікацію стандартів та деяких видань ВОІВ українською мовою і згоду ВОІВ щодо підтримки та сприяння впровадженню системи електронного подання заявок на об'єкти промислової власності в Україні; вивчено зміни та рекомендації до Гаазької угоди з метою їх впровадження в національне законодавство.

У червні 2003 року фахівці ДП УААСП брали участь у семінарі з проблем інтелектуальної власності в Мінську, організованому Всесвітньою організацією інтелектуальної власності та Міжнародною конфедерацією авторських та композиторських товариств (СІЗАК).

Участь у семінарах з правових, адміністративних і економічних аспектів промислової власності та юридичних і практичних питань у сфері авторського права, організованих Всесвітньою Академією ВОІВ, дала можливість українським фахівцям підвищити свій професійний рівень.

У листопаді відбувся візит проректора Київського Інституту інтелектуальної власності і права П.М. Цибульова до Всесвітньої академії ВОІВ. Під час зустрічі з директором Академії паном Мпазі Сінжелою обговорено питання майбутньої співпраці, зокрема, проведено консультації щодо удосконалення української освітньо-кваліфікаційної програми підготовки магістрів за фахом «Інтелектуальна власність», розглянуто можливість видачі громадянам України сертифікату ВОІВ про навчання за українською версією курсу DL-101, з'ясовано питання про можливість співпраці у розробці навчальних програм, посібників і тестів контролю рівня знань. У ході візиту відбулися переговори з керівництвом підрозділу ВОІВ з питань сприяння розвитку інфраструктури та розповсюдження інновацій. Обговорено питання щодо реалізації в Україні програми ВОІВ «Ініціатива університетів», досягнуто домовленості про визнання Інституту інтелектуальної власності і права базовим закладом щодо поширення знань у сфері інтелектуальної власності в Україні.

рудничество с некоторыми странами Европы и Азии». Это позволит расширить финансирование системы интеллектуальной собственности в Украине. Во время заседаний представители Украины получили информацию для разработки предложений по внесению изменений в нормативно-правовые документы, регулирующие вопросы, связанные с регистрацией промышленных образцов, разрешение на перевод и публикацию стандартов и некоторых изданий ВОИС на украинском языке и согласие ВОИС на внедрение системы электронной подачи заявок на объекты промышленной собственности в Украине; были изучены изменения и рекомендации к Гаагскому соглашению с целью их использования в национальном законодательстве.

В июне 2003 г. специалисты ГП УААСП участвовали в семинаре по проблемам интеллектуальной собственности в Минске, организованном ВОИС и Международной конфедерацией авторских и композиторских обществ (СИЗАК).

Участие украинских специалистов в семинарах по правовым, административным и экономическим аспектам промышленной собственности, юридическим и практическим вопросам в сфере авторского права, организованных Всемирной Академией ВОИС, повысило их профессиональный уровень.

В ноябре состоялся визит проректора Киевского Института интеллектуальной собственности и права П.Н. Цибулева во Всемирную Академию ВОИС. Во время встречи с директором Академии господином Мпази Синжелой были обсуждены вопросы будущего сотрудничества, в частности, проведены консультации по усовершенствованию украинской образовательно-квалификационной программы подготовки магистров по специальности «Интеллектуальная собственность», рассмотрена возможность выдачи гражданам Украины сертификата ВОИС об обучении по украинской версии курса DL-101, обсуждена возможность сотрудничества в сфере разработки учебных программ. В ходе визита состоялись переговоры с руководством подразделения ВОИС по вопросам содействия развитию инфраструктуры и распространению инноваций. Обсуждался вопрос о реализации в Украине программы ВОИС «Инициатива университетов», достигнута договоренность о признании Института интеллектуальной собственности и права базовым учреждением по распространению знаний в сфере интеллектуальной собственности в Украине.

5.3. Багатостороннє співробітництво з країнами СНД

Міждержавне співробітництво України в рамках регіональних угод свідчить про те, що вирішення завдань гармонізації законодавства і проведення узгодженої політики у сфері інтелектуальної власності на основі норм і принципів міжнародного права, зокрема Угоди ТРІПС,

директив і рекомендацій Європейського Союзу, найповніше здійснюється в рамках Угоди про заходи щодо охорони промислової власності і створення Міждержавної ради з питань охорони промислової власності.

Представники Держдепартаменту брали участь у роботі 13-го засідання Міждержавної ради з питань охорони промислової власності (МДР), на якому голову Держдепартаменту, повноважного представника України в МДР М.В. Паладія обрано заступником Голови Ради. Питання, які обговорювалися під час цього засідання були надзвичайно важливими для розвитку національних систем правової охорони інтелектуальної власності та міжнародного співробітництва.

Провідні фахівці Держдепартаменту брали активну участь у роботі робочих груп, створених у рамках МДР, а саме: Постійної робочої групи з удосконалення і гармонізації національних законодавств, Постійної робочої групи по обміну патентною інформацією та автоматизації інформаційної діяльності, Координаційної ради проекту з випуску спільного CD-ROM, Спеціальної робочої групи для технологічного забезпечення робіт у відомствах-учасниках проекту, Тимчасової робочої групи з обговорення питань підтримки малого і середнього підприємництва, розвитку інноваційної діяльності, обліку та оцінки вартості об'єктів інтелектуальної власності, питань здійснення прав і обліку балансу інтересів держави на об'єкти інтелектуальної власності, створені за рахунок державного бюджету.

Значну увагу Держдепартамент приділяв співробітництву в рамках Спільної робочої

5.3 Многостороннее сотрудничество со странами СНГ

Межгосударственное сотрудничество Украины в рамках региональных соглашений показало, что гармонизация законодательства и

проведение согласованной политики в сфере интеллектуальной собственности на основе норм и принципов международного права, в частности Соглашения ТРИПС, директив и рекомендаций Европейского Союза, наиболее полно осуществляется в

рамках Соглашения о мероприятиях по охране промышленной собственности и создания Межгосударственного совета по вопросам охраны промышленной собственности.

Представители Госдепартамента принимали участие в работе 13-го заседания Межгосударственного совета по вопросам охраны промышленной собственности (МГС), на котором председателя Госдепартамента, полномочного представителя Украины в МГС Н.В. Паладия избрали заместителем Председателя МГС. Обсуждаемые вопросы были чрезвычайно важными для развития национальных систем правовой охраны интеллектуальной собственности и международного сотрудничества.

Ведущие специалисты Госдепартамента участвовали в работе рабочих групп, созданных в рамках МГС: Постоянной рабочей группы по усовершенствованию и гармонизации национальных законодательств, Постоянной рабочей группы по обмену патентной информацией и автоматизации информационной деятельности, Координационного Совета проекта по выпуску общего CD-ROM, Специальной рабочей группы для технологического обеспечения работ в ведомствах-участниках проекта, Временной рабочей группы по обсуждению вопросов поддержки малого и среднего предпринимательства, развития инновационной деятельности, учета и оценки стоимости объектов интеллектуальной собственности, вопросов осуществления прав и учета баланса интересов государства на объекты интеллектуальной собственности, созданные за счет государственного бюджета.

Большое внимание Госдепартамент уделял сотрудничеству в рамках Общей рабочей комиссии государств-участников Соглашения о

комісії держав-учасниць Угоди про співробітництво по припиненню правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Відповідно до її положень розпорядженням Кабінету Міністрів від 5 травня 2003 року № 258-р визначено повноважні органи, відповідальні за виконання Угоди. До компетенції зазначених у розпорядженні міністерств та відомств належить попередження, виявлення, припинення та розслідування правопорушень у сфері інтелектуальної власності. На Госдепартамент покладено обов'язки щодо координації дій повноважних органів України з запровадження ефективних заходів для припинення правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Представники Госдепартаменту брали участь у чергових 6-му та 7-му засіданнях Комісії. Делегацію очолював В.П. Чеботарьов — заступник голови Госдепартаменту, представник Уряду України в Комісії.

В межах своєї компетенції Госдепартамент докладає багато зусиль для розвитку співробітництва з державами-учасниками СНД в економічній сфері. На виконання рішення голів держав України, Республіки Білорусь, Республіки Казахстан та Російської Федерації щодо доопрацювання проекту Комплексу основних заходів по формуванню Єдиного економічного простору фахівці Госдепартаменту надали відповідні пропозиції та брали участь у консультаціях з експертами Республіки Казахстан і Російської Федерації щодо запровадження заходів за напрямком «Право інтелектуальної власності».

5.4. Двостороннє співробітництво

У 2003 році Госдепартамент продовжував активну роботу щодо розширення двостороннього співробітництва у сфері інтелектуальної власності.

15 травня прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Угоди про співробітництво у сфері інтелектуальної власності між Кабінетом Міністрів України та Урядом Китайської Народної Республіки,

підписаної 18 листопада 2002 року в м. Пекін». Угода набере чинності з моменту отримання від китай-

сотрудничестве по прекращению правонарушений в сфере интеллектуальной собственности. В соответствии с его положениями распоряжением Кабинета Министров от 5 мая 2003 г. № 258-р определены полномочные органы, ответственные за выполнение Соглашения. В компетенцию указанных в распоряжении министерств и ведомств входит предупреждение, выявление, прекращение и расследование правонарушений в сфере интеллектуальной собственности. На Госдепартамент возложены обязанности по координации действий полномочных органов Украины по внедрению эффективных мер для прекращения правонарушений в сфере интеллектуальной собственности. Представители Госдепартаменту участвовали в очередных 6-м и 7-м заседаниях Комиссии. Возглавлял делегацию В.П. Чеботарев — заместитель председателя Госдепартаменту, представитель Правительства Украины в Комиссии.

В рамках своей компетенции Госдепартамент прилагает большие усилия для развития сотрудничества с государствами-участниками СНГ в экономической сфере. Во исполнение решения глав государств Украины, Республики Беларусь, Республики Казахстан и РФ о доработке проекта Комплекса основных мероприятий по формированию Единого экономического пространства специалисты Госдепартаменту представили соответствующие предложения и участвовали в консультациях с экспертами Республики Казахстан и РФ по внедрению мероприятий по направлению «Право интеллектуальной собственности».

5.4. Двустороннее сотрудничество

В 2003 г. Госдепартамент продолжал активную работу по расширению двустороннего сотрудничества в сфере интеллектуальной собственности.

15 мая принято постановление Кабинета Министров Украины «Об утверждении Соглашения о сотрудничестве в сфере интеллектуальной собственности между Кабинетом Министров Украины и Правительством Китайской Народной Республики, подписанного 18 ноября 2002 года в г. Пекин», которое вступит в силу с момента получения письменного уведомления от китайской стороны о выполнении ею внутригосударственных процедур, необходимых для вступления Соглашения в силу.

13 марта в г. Кишинев (Молдова) подписано Соглашение между Министерством образования и науки Украины и Российским агентством по патентам и товарным знакам о сотрудни-

ської сторони письмового повідомлення про виконання нею внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання Угодою чинності.

13 березня в м. Кишинів (Молдова) підписано Угоду між Міністерством освіти і науки України та Російським агентством з патентів і товарних знаків про співробітництво у сфері інтелектуальної власності (набула чинності з моменту підписання).

17 липня прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Болгарія про співробітництво у сфері охорони авторського права і суміжних прав, підписаної 30 січня 2003 року в м. Київ». Угода набере чинності з моменту отримання письмового повідомлення від болгарської сторони про виконання нею внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання Угодою чинності.

Держдепартамент брав участь у розробці проекту Протоколу щодо охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності, який становитиме невід'ємну частину Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Індія про науково-технологічне співробітництво. Проекти Угоди та Протоколу знаходяться на узгодженні з індійською стороною. Підготовлено проект Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Македонія про співробітництво у сфері інтелектуальної власності.

Проводиться підготовка для укладання Угоди між Українським агентством з авторських та суміжних прав та Агентством з авторських прав Азербайджанської Республіки про співробітництво у сфері управління майновими правами авторів на колективній основі та надання взаємної допомоги.

Держдепартамент брав активну участь у підготовці міжурядових угод про науково-технологічне та військово-технічне співробітництво з іноземними державами. В рамках цієї роботи було підготовлено пропозиції та зауваження Держдепартаменту в частині «Інтелектуальна власність» до проектів:

- міжурядових угод про співробітництво у сфері науки і технологій зі США, Туреччиною, Австралією, Замбією, Гвінейською Республікою, Кувейтом, які містять положення про охорону об'єктів інтелектуальної власності;

- меморандумів про співробітництво в галузі освіти і науки з урядами Республіки Індонезія та Республіки Малайзія;

честве в сфере интеллектуальной собственности (вступило в силу с момента подписания).

17 июля принято постановление Кабинета Министров Украины «Об утверждении Соглашения между Кабинетом Министров Украины и Правительством Республики Болгария о сотрудничестве в сфере охраны авторского права и смежных прав, подписанного 30 января 2003 года в г. Киев», которое вступит в силу с момента получения письменного уведомления от болгарской стороны о выполнении ею внутригосударственных процедур, необходимых для вступления Соглашения в силу.

Госдепартамент участвовал в разработке проекта Протокола об охране прав на объекты интеллектуальной собственности, который будет составлять неотъемлемую часть Соглашения между Кабинетом Министров Украины и Правительством Республики Индия о научно-технологическом сотрудничестве. Проекты Соглашения и Протокола находятся на согласовании с индийской стороной. Подготовлен проект Соглашения между Кабинетом Министров Украины и Правительством Республики Македония о сотрудничестве в сфере интеллектуальной собственности.

Ведется подготовка к заключению Соглашения между Украинским агентством авторских и смежных прав и Агентством авторских прав Азербайджанской Республики о сотрудничестве в сфере управления имущественными правами авторов на коллективной основе и предоставления взаимной помощи.

Госдепартамент активно участвовал в подготовке межправительственных соглашений о научно-технологическом и военно-техническом сотрудничестве с иностранными государствами. Были подготовлены предложения и замечания Госдепартаменту в части «Интеллектуальная собственность» к проектам:

- межправительственных соглашений о сотрудничестве в сфере науки и технологий со США, Турцией, Австралией, Замбией, Гвинейской Республикой, Кувейтом, которые содержат положения об охране объектов интеллектуальной собственности;

- меморандумов о сотрудничестве в области образования и науки с правительствами Республики Индонезия и Республики Малайзия;

- межправительственных соглашений в сфере военно-технического сотрудничества (Соглашение между Кабинетом Ми-

— міжурядових угод у сфері військово-технічного співробітництва (Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про охорону інтелектуальної власності та збереження науково-технічної інформації у військово-технічній сфері; Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Російської Федерації про взаємну охорону прав на результати інтелектуальної діяльності, що використовуються та отримані в ході двостороннього військово-технічного співробітництва; Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про взаємну охорону прав на результати інтелектуальної діяльності, що використовуються та отримані в ході двостороннього військово-технічного співробітництва).

Протягом 2003 року в рамках реалізації чинних двосторонніх програм та угод було проведено ряд робочих зустрічей з представниками Державного Агентства з охорони промислової власності Республіки Молдова, Російського агентства з патентів та товарних знаків. У грудні з метою обміну досвідом роботи група фахівців ДП УААСП перебувала в Російському авторському товаристві (Москва), а директор ДП УААСП С.В. Бондаренко — в Угорському авторському товаристві.

Як член Міжнародної конфедерації авторських і композиторських товариств 14—16 квітня 2003 року ДП УААСП брало участь у засіданні Європейського комітету СІЗАК у Любляні (Словенія).

У квітні 2003 р. відбулася зустріч директора ДП УААСП С.В. Бондаренка з віце-президентом Європейського офісу Асоціації кінематографістів МРА-Europe Джеммі Катзом.

У листопаді 2003 року з метою обміну досвідом та укладання договору про взаємне представництво інтересів у ДП УААСП перебувала представник американського авторського товариства з колективного управління правами авторів Broadcast Music Inc. (BMI) Олена Лікова.

5.5. Співробітництво з Євразійською патентною організацією

Згідно із домовленостями, досягнутими під час робочих зустрічей голови Держдепартаменту М.В. Паладія та керівництва Євразійської патентної організації (ЕАПО), українські спеціалісти пройшли двотижневе стажування у Євразійському патентному ві-

нистров України и Правительством Федеративной Республики Германия об охране интеллектуальной собственности и сохранении научно-технической информации в военно-технической сфере; Соглашение между Кабинетом Министров Украины и Правительством Российской Федерации о взаимной охране прав на результаты интеллектуальной деятельности, которые используются или получены в ходе двустороннего военно-технического сотрудничества; Соглашение между Кабинетом Министров Украины и Правительством Республики Беларусь о взаимной охране прав на результаты интеллектуальной деятельности, которые используются или получены в ходе двустороннего военно-технического сотрудничества).

В 2003 г. в рамках реализации действующих двусторонних программ и соглашений был проведен ряд рабочих встреч с представителями Государственного Агентства по охране промышленной собственности Республики Молдова, Российского агентства по патентам и товарным знакам. В декабре с целью обмена опытом работы группа специалистов ГП УААСП находилась в Русском авторском обществе (Москва), директор ГП УААСП С.В. Бондаренко находился в Венгерском авторском обществе.

Как член Международной конфедерации авторских и композиторских обществ ГП УААСП 14—16 апреля 2003 г. участвовало в заседании Европейского комитета СИЗАК в Любляне (Словения).

В апреле 2003 г. состоялась встреча директора ГП УААСП Бондаренко С.В. с вице-президентом Европейского офиса Ассоциации кинематографистов МРА-Europe Джемми Катзом.

В декабре 2003 г. для обмена опытом и заключения договора о взаимном представительстве интересов в ГП УААСП находился представитель американского авторского общества по коллективному управлению правами авторов Broadcast Music Inc. (BMI) Елена Ликова.

5.5. Сотрудничество с Евразийской патентной организацией

В соответствии с договоренностями, достигнутыми во время рабочих встреч председателя Госдепартамента Н.В. Паладия и руководства Евразийской патентной организации (ЕАПО), украинские специалисты прошли двухнедельную стажировку в Евразийском

домстві (ЄАПВ) з метою ознайомлення з його організаційною структурою, основними напрямками його діяльності, а також вивчення досвіду країн-членів ЄАПО щодо організації роботи національних патентних відомств.

У листопаді 2003 року голова Держдепартаменту М.В. Паладій брав участь у засіданні Адміністративної ради ЄАПО як спостерігач. Було проведено низку робочих зустрічей з керівництвом Євразійської патентної організації та патентних відомств країн, що є членами ЄАПО, під час яких були обговорені аспекти співробітництва, що представляють інтерес для розвитку державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні.

5.6. Співробітництво з Європейським патентним відомством

Представники України постійно беруть участь у семінарах, які організовує Європейське патентне відомство (ЄПВ). У 2003 році українські фахівці взяли участь у роботі п'яти навчальних семінарів ЄПВ. Голова Держдепартаменту М.В. Паладій брав участь в роботі міжнародної конференції «Патенти та XXI століття», організованої ЄПВ, яка проходила 1 вересня 2003 року у м. Санкт-Петербург (Російська Федерація).

У грудні 2003 року відбувся візит голови Держдепартаменту М.В. Паладія до Європейського патентного відомства. Під час візиту він ознайомився з організаційною структурою, функціями Європейського патентного відомства, а також з роботою його структурних підрозділів, зустрівся з президентом Європейського патентного відомства паном Кобером. Були обговорені питання щодо реалізації в Україні проекту TACIS «Введення режиму міжнародної торгівлі — створення системи охорони прав інтелектуальної власності», а також питання співробітництва між Держдепартаментом та ЄПВ у 2004 році.

патентном ведомстве для ознакомления с его организационной структурой, основными направлениями его деятельности, а также изучения опыта стран-членов ЕАПО в сфере организации работы национальных патентных ведомств.

В ноябре 2003 г. председатель Госдепартамента Н.В. Паладий участвовал в заседании Административного совета ЕАПО как наблюдатель. Состоялся ряд рабочих встреч с руководством Евразийской патентной организации и патентных ведомств стран-членов ЕАПО, во время которых были обсуждены аспекты сотрудничества, представляющие интерес для развития государственной системы правовой охраны интеллектуальной собственности в Украине.

5.6. Сотрудничество с Европейским патентным ведомством

Представители Украины постоянно принимают участие в семинарах, которые организует Европейское патентное ведомство (ЕПВ). В 2003 г. украинские специалисты участвовали в работе пяти учебных семинаров ЕПВ. Председатель Госдепартамента Н.В. Паладий участвовал в работе международной конференции «Патенты и XXI столетие», организованной ЕПВ, которая проходила 1 сентября 2003 г. в Санкт-Петербурге (Российская Федерация).

В декабре 2003 г. состоялся визит председателя Госдепартамента Н.В. Паладия в Европейское патентное ведомство, во время которого он ознакомился с организационной структурой, функциями ЕПВ, а также с работой его структурных подразделений, встретился с президентом ЕПВ господином Кобером. Были обсуждены вопросы реализации в Украине проекта TACIS «Введение режима международной торговли — создание системы охраны прав интеллектуальной собственности» и сотрудничества между Госдепартаментом и ЕПВ в 2004 г.

6 Ринок об'єктів інтелектуальної власності

6 Ринок объектов интеллектуальной собственности

6.1. Сприяння формуванню ринку інтелектуальної власності

У 2003 році, як і раніше, зусилля Держдепартаменту спрямовувалися на формування цивілізованого ринку об'єктів інтелектуальної власності в Україні.

Прийняті 18 січня 2003 року Кабінетом Міністрів України постанови «Про затвердження розміру винагороди (роялті) за використання опублікованих з комерційною метою фонограм і відеограм та порядку її виплати» (№ 71), «Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав» (№ 72), в розробці яких брали участь співробітники Держдепартаменту, є зразком запровадження державою економічних важелів впливу на формування цивілізованих відносин у сфері авторського права.

Важливим сектором ринку інтелектуальної власності, у розвитку якого Держдепартамент брав активну участь, є діяльність з оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності. Зокрема, разом з Фондом державного майна України (головний розробник) фахівці Держдепартаменту у звітному році брали участь у розробці проекту Національного стандарту № 1 «Загаль-

6.1. Содействие формированию рынка интеллектуальной собственности

В 2003 г. усилия Госдепартамента по-прежнему были направлены на формирование цивилизованного рынка объектов интеллектуальной собственности в Украине.

Принятые 18 января 2003 г. Кабинетом Министров Украины постановления «Об утверждении размера вознаграждения (роялти) за использование опубликованных с коммерческой целью фонограмм и видеограмм и порядка ее выплаты» (№ 71), «Об утверждении минимальных ставок вознаграждения (роялти) за использование объектов авторского права и смежных прав» (№ 72), в разработке которых участвовали сотрудники Госдепартамента,

являются примером использования государством экономических рычагов влияния на формирование цивилизованных отношений в сфере авторского права.

Важным сектором рынка интеллектуальной собственности является деятельность по оценке стоимости прав на объекты интеллектуальной собственности. Госдепартамент активно участвовал в мероприятиях по его развитию. В частности, вместе с Фондом государственного имущества Украины (главный разработчик) специалисты Госдепартамента в отчетном году участвовали в разработке проектов Национального стандарта

ні засади оцінки майна і майнових прав» та проекту Національного стандарту з оцінки нематеріальних активів.

З метою активного сприяння комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та активізації інноваційної діяльності у складі веб-сайту Українського центру інноватики та патентно-інформаційних послуг (www.ip-centr.kiev.ua) у 2003 році створена і активно функціонує Інтернет-біржа промислової власності.

Сайт складається з трьох близьких за змістом розділів, в яких інформацію подано українською, російською та англійською мовами. Такий підхід надає можливість широким верствам зацікавлених осіб як в Україні, так і поза її межами ознайомитися з провідними досягненнями вітчизняної наукової та інженерно-технічної думки.

Сайт забезпечений засобами зворотного зв'язку з відвідувачами, що дозволяє об'єктивно враховувати потреби користувачів та швидко реагувати на них. Відвідувачі сайту, користуючися цими засобами, активно спілкуються з кваліфікованими спеціалістами. Така форма роботи з відвідувачами дозволила Українському центру інноватики та патентно-інформаційних послуг збільшити у 2003 році приблизно до 10 тис. кількість осіб, які скористалися його послугами.

Діяльність Інтернет-біржі спрямована на просування науково-технічних досягнень України на світовий та вітчизняний інноваційні ринки шляхом використання сучасних інформаційних технологій.

Винахідники і патентовласники отримують унікальну можливість висвітлити на сторінках Інтернет-біржі економічні, екологічні, соціальні та інші переваги своїх винаходів, корисних моделей, промислових зразків, а промисловці та підприємці — розмістити інформацію про свої потреби у нових технологіях, речовинах, технічних рішеннях. Це допоможе спрямувати винахідницьку думку у продуктивному напрямі, дозволить власникам патентів, ноу-хау та перспективних ідей знайти партнерів для реалізації своїх технічних рішень.

Зацікавлені представлені на Інтернет-біржі інформацією особи за допомогою вбудованих у сайт засобів можуть негайно зв'язатися з її персоналом для отримання додаткових відомостей про об'єкт промис-

№ 1 «Общие основы оценки имущества и имущественных прав» и Национального стандарта по оценке нематериальных активов.

Для активного содействия коммерциализации объектов интеллектуальной собственности и активизации инновационной деятельности в составе веб-сайта Украинского центра инноватики и патентно-информационных услуг (www.ip-centr.kiev.ua) в 2003 году создана и активно функционировала Интернет-биржа промышленной собственности.

Сайт состоит из трех близких по содержанию разделов, в которых информация изложена на украинском, русском и английском языках. Такой подход дает возможность широким кругам заинтересованных лиц в Украине и за ее пределами ознакомиться с ведущими достижениями отечественной научной и инженерно-технической мысли.

Сайт имеет средства обратной связи с посетителями, что позволяет объективно учитывать потребности пользователей и быстро реагировать на них. Благодаря этому посетители сайта могут активно общаться с квалифицированными специалистами. В результате в 2003 г. коли-

чество лиц, воспользовавшихся услугами Украинского центра инноватики и патентно-информационных услуг, достигло приблизительно 10 тыс.

Деятельность Интернет-биржи направлена на продвижение научно-технических достижений Украины на мировой и отечественный инновационные рынки путем использования современных информационных технологий.

Изобретатели и патентовладельцы получают уникальную возможность осветить на страницах Интернет-биржи экономические, экологические, социальные и прочие преимущества своих изобретений, полезных моделей, промышленных образцов, а промышленники и предприниматели — разместить информацию о своих потребностях в новых технологиях, веществах, технических решениях. Это поможет направить изобретательскую мысль в продуктивном направлении, позволит владельцам патентов, ноу-хау и перспективных идей найти партнеров для реализации своих технических решений.

Заинтересованные представленной на Интернет-бирже информацией лица с помощью встроенных в сайт средств могут немедленно связаться с ее персоналом для получения дальнейшей информации об объек-

лової власності та власника прав, умови співробітництва тощо.

На сторінках сайту відвідувачі можуть також ознайомитися з чималим переліком патентно-інформаційних послуг, що надаються винахідникам, патентовласникам, підприємцям та всім іншим зацікавленим особам фахівцями Українського центру інноватики та патентно-інформаційних послуг.

6.2. Ринок об'єктів промислової власності

У 2003 році в патентному законодавстві України змінилися норми, які регулюють передачу прав на об'єкти промислової власності (ОПВ).

Згідно з Законом України від 22 травня 2003 року № 850-IV «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності» змінено норму, відповідно до якої передача права власності на ОПВ та надання ліцензії на їх використання вважалися дійсними для будь-якої іншої особи з дати публікації відомостей про це в офіційному бюлетені та внесення їх до відповідного державного реєстру.

З 25 червня 2003 року стала чинною норма, якою встановлено, що сторона договору має право на офіційне загальнодоступне інформування інших осіб про передачу права власності на ОПВ або видачу ліцензії на використання ОПВ. Таке інформування здійснюється шляхом публікації зазначених відомостей в бюлетені з одночасним внесенням їх до відповідного державного реєстру. Внесення до реєстру відомостей про передачу прав на ОПВ не є обов'язковим і може бути здійснено за бажанням однієї із сторін договору.

Зазначена норма була врахована при внесенні змін до Інструкцій про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстру відомостей про передачу права власності на ОПВ та видачу ліцензій на використання ОПВ.

Незважаючи на ці зміни, кількість заяв про внесення до відповідних державних реєстрів відомостей про передачу прав на ОПВ, що надійшли після набуття чинності Законом України від 22 травня 2003 року № 850-IV, не зменшилася. У 2003 році надійшло та було розглянуто 1676 договорів про передачу права власності на ОПВ та ліцензійних договорів на їх використання (рис. 6.1), що на 8% перевищує показник 2002 року. Таким чином, сторони договорів зацікавлені у внесенні до реєстрів відомостей про передачу прав на ОПВ, оскільки це дозволяє підтвердити правомочність осо-

те промислової власності та владельця прав, умови співробітництва.

На сторінках сайту посетителі можуть ознайомитися з більшим переліком патентно-інформаційних послуг, надаваних спеціалістами Українського центру інноватики та патентно-інформаційних послуг изобретателям, патентовладельцам, предпринимателям и другим лицам.

6.2. Рынок объектов промышленной собственности

В 2003 г. в патентном законодательстве Украины изменились нормы, регулирующие передачу прав на объекты промышленной собственности (ОПС).

В соответствии с Законом Украины от 22 мая 2003 г. № 850-IV «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины о правовой охране интеллектуальной собственности» изменена норма, согласно с которой передача права собственности на ОПС и предоставление лицензии на их использование считались действительными для любого другого лица от даты публикации сведений об этом в официальном бюллетене и внесения их в соответствующий государственный реестр.

С 25 июня 2003 г. вступила в действие норма, устанавливающая, что сторона договора имеет право на официальное общедоступное информирование других лиц о передаче права собственности на ОПС или выдачу лицензии на использование ОПС. Информирование происходит путем публикации указанных сведений в бюллетене с одновременным внесением их в соответствующий государственный реестр. Внесение в реестр не является обязательным и осуществляется по желанию одной из сторон договора.

Указанную норму учли при внесении изменений в Инструкцию о подаче, рассмотрении, публикации и внесении в реестр сведений о передаче права собственности на ОПС и выдаче лицензий на использование ОПС.

Несмотря на эти изменения, количество заявлений о внесении в соответствующие государственные реестры сведений о передаче прав на ОПС, которые поступили после вступления в силу Закона Украины от 22 мая 2003 г. № 50-IV, не уменьшилось. В 2003 г. поступило и было рассмотрено 1676 договоров о передаче права собственности на ОПС и лицензионных договоров на их использование (рис. 6.1), что на 8% превышает показатель 2002 г. Стороны договоров заинтересованы во внесении в реестры сведений о передаче прав на ОПС,

Рис. 6.1
Динаміка надходження та внесення до державних реєстрів відомостей про передачу прав на ОПВ

Рис. 6.1
Динамика поступления и внесения в государственные реестры сведений о передаче прав на ОПС

би, яка передає права, та перевірити чинність охоронного документа, тобто підтвердити законність передачі прав на ОПВ.

Загальна кількість реєстрацій у 2003 році становила 952 (на 8% більше, ніж у 2002), з них: 483 реєстрації стосуються передачі права власності на ОПВ (50,7%); 435 реєстрацій — видачі ліцензії на використання ОПВ (45,7%); 34 «відкриті» ліцензії на використання винаходів та корисних моделей (3,6%).

Станом на 1 січня 2004 року до державних реєстрів внесено відомості про 4361 договір про передачу прав на ОПВ, у тому числі: на винаходи — 1711, корисні моделі — 55, знаки для товарів і послуг — 2328, промислові зразки — 267.

Дані про внесення до відповідних реєстрів відомостей про передачу прав на ОПВ наведені в табл. 6.1. У 2003 році зменшилася кількість реєстрацій відомостей про передачу прав на винаходи та промислові зразки. Кількість реєстрацій відомостей про передачу прав на знаки для товарів і послуг порівняно з 2002 роком збільшилася майже на 20%.

Аналіз галузевої структури ліцензійних договорів на використання знаків для товарів і послуг (табл. 6.2) показав, що протягом двох останніх років найбільше договорів зареєстровано у сфері послуг — 44,2%. У 2003 році збільшилася частка ліцензій у харчовій промисловості, у галузях електроніки, медицини та фармацевтики.

поскольку это позволяет подтвердить правомочность лица, передающего права, и проверить действие охранного документа, т.е. подтверждает законность передачи прав на ОПС.

Общее количество регистраций в 2003 г. 952 (на 8% больше, чем в 2002), из них: 483 регистрации о передаче права собственности на ОПС (50,7%); 435 регистраций о выдаче лицензии на использование ОПС (45,7%); 34 «открытые» лицензии на использование изобретений и полезных моделей (3,6%).

По состоянию на 1 января 2004 г. в государственные реестры внесены сведения о 4361 договоре о передаче прав на ОПС, в т.ч.: на изобретения — 1711, полезные модели — 55, знаки для товаров и услуг — 2328, на промышленные образцы — 267.

Данные о внесении в соответствующие реестры сведений о передаче прав на ОПС приведены в табл. 6.1. В 2003 году уменьшилось количество регистраций сведений о передаче прав на изобретения и промышленные образцы, а сведений о передаче прав на знаки для товаров и услуг по сравнению с 2002 году увеличилось почти на 20%.

Анализ отраслевой структуры лицензионных договоров на использование знаков для товаров и услуг (табл. 6.2) показал, что за два последние года больше всего договоров зарегистрировано в сфере услуг — 44,2%. В 2003 г. увеличилась доля лицензий в пищевой промышленности, в области электроники, медицины и фармацевтики.

Таблиця 6.1
Розподіл зареєстрованих
відомостей про передачу прав

Таблица 6.1
Распределение зарегистрированных
сведений о передаче прав

Вид договору Вид договора	Кількість реєстрацій Количество регистраций												Всього Всего			
	Винаходи Изобретения				Промислові зразки Промышленные образцы				Знаки для товарів і послуг Знаки для товаров и услуг							
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
невиключні ліцензії неисключительные лицензии	38	50	61	55	8	5	16	11	107	106	194	270	153	161	271	336
														+2*	+1*	+2*
виключні ліцензії исключительные лицензии	9	19	39	25	4	4	4	9	15	31	40	61	28	54	83	95
													+1*		+1*	+2*
передача права передача права	51	69	123	128	21	20	31	15	111	167	323	331	183	256	477	474
													+2	+7*	+8	+9*
«відкриті» ліцензії «открытые» лицензии	5	12	37	29	—	—	—	—	—	—	—	—	5	12	37	29
															+6*	+5*
Всього Всего	103	150	260	237	33	29	51	35	233	304	557	662	369	483	868	934
													+3*	9*	+16*	+18*

* невиключна ліцензія, передача права власності, «відкрита» ліцензія на корисні моделі, відповідно

* неисключительная лицензия, передача права собственности, «открытая» лицензия на полезные модели, соответственно

Дані, наведені в табл. 6.3, свідчать про розвиток інноваційних процесів у різних галузях. Так, у звітному році право на використання винаходів здебільшого передавалося для виробництва та реалізації продукції в таких галузях, як видобувна промисловість, машинобудування, медицина і фармацевтика, приладобудування. Порівняно з попередніми роками значно зменшилася частка ліцензійних договорів на використання винаходів у галузях електроніки та харчової промисловості.

Активність різних категорій господарських структур та фізичних осіб у процесі передачі прав на ОПВ характеризують дані в табл. 6.4.

У передачі та набутті права власності на знаки для товарів і послуг найбільшою є активність іноземних осіб — частка договорів за їх участю становить, відповідно, 41,4 та 43,5% від загальної кількості реєстрацій.

Данные табл. 6.3, свидетельствуют о развитии инновационных процессов в разных отраслях. Так, в 2003 г. право на использование изобретений большей частью передавалось для производства и реализации продукции в таких отраслях, как добывающая промышленность, машиностроение, медицина и фармацевтика, приборостроение. По сравнению с предыдущими годами значительно уменьшилась доля лицензионных договоров на использование изобретений в области электроники и пищевой промышленности.

Активность разных категорий хозяйственных структур и физических лиц в процессе передачи прав на ОПС, характеризуют данные в табл. 6.4.

Наибольшую активность в передаче и приобретении права собственности на знаки для товаров и услуг проявляют иностранные лица — доля договоров с их участием

Таблиця 6.2
Галузева структура ліцензійних договорів
на використання знаків для товарів і послуг

Таблица 6.2
Отраслевая структура лицензионных договоров
на использование знаков для товаров и услуг

Галузь Отрасль	Частка, % Доля, %				
	1999	2000	2001	2002	2003
Автомобілебудування Автомобилестроение	менше 1 меньше 1	2,6	—	1,7	менше 1 меньше 1
Будівництво Строительство	менше 1 меньше 1	3,4	менше 1 меньше 1	3,4	1,5
Видавнича справа Издательское дело	15,2	1,8	3,7	менше 1 меньше 1	менше 1 меньше 1
Електроніка Электроника	менше 1 меньше 1	—	—	менше 1 меньше 1	6,3
Легка промисловість Легкая промышленность	менше 1 меньше 1	3,5	2,9	2,6	4,5
Лікєро-горілчані вироби Ликероводочные изделия	64,8	42,8	46,0	13,2	8,2
Машинобудування Машиностроение	менше 1 меньше 1	1,2	—	—	менше 1 меньше 1
Медицина і фармацевтика Медицина и фармацевтика	менше 1 меньше 1	8,4	2,9	3,0	8,0
Металургія Металлургия	менше 1 меньше 1	1,0	—	—	менше 1 меньше 1
Переробна промисловість Перерабатывающая промышленность	менше 1 меньше 1	1,8	—	менше 1 меньше 1	1,5
Послуги Услуги	14,3	8,4	8,0	55,5	44,2
Приладобудування Приборостроение	менше 1 меньше 1	7,5	9,5	2,1	3,0
Сільське господарство Сельское хозяйство	менше 1 меньше 1	—	—	—	—
Тютюнові вироби Табачные изделия	2,1	7,5	7,3	2,6	менше 1 меньше 1
Харчова промисловість Пищевая промышленность	менше 1 меньше 1	7,5	8,8	11,1	13,3
Хімічна промисловість Химическая промышленность	менше 1 меньше 1	2,6	4,4	менше 1 меньше 1	менше 1 меньше 1
Інші Другие	менше 1 меньше 1	—	5,8	2,1	5,2
Всього Всего	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

У 2003 році порівняно з 2002 значно збільшилася частка договорів, в яких стороною, що передає права на корисні моделі і знаки для товарів і послуг, виступають фізичні особи. В той же час зменшилася частка договорів, в яких фізичні особи є стороною, що приймає права на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.

составляет, соответственно, 41,4 и 43,5% от общего количества регистраций.

В 2003 г., по сравнению с 2002, значительно увеличилась доля договоров, в которых стороной, передающей права на полезные модели и знаки для товаров и услуг, выступают физические лица, однако уменьшилась доля договоров, в которых они явля-

Таблиця 6.3
Галузева структура ліцензійних договорів
на використання винаходів

Таблиця 6.3
Отраслевая структура лицензионных договоров
на использование изобретений

Галузь Отрасль	Частка, % Доля, %							
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Автомобілебудування <i>Автомобилестроение</i>	3,3	1,7	1,1	8,9	4,8	1,2	—	3,7
Будівництво <i>Строительство</i>	20,0	13,8	4,5	2,2	2,4	3,7	2,0	6,3
Видавнича справа <i>Издательское дело</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
Видобувна промисловість <i>Добывающая промышленность</i>	10,0	17,2	54,6	13,4	7,1	13,6	8,0	18,7
Електроніка <i>Электроника</i>	—	—	—	—	2,4	—	17,0	3,7
Засоби зв'язку <i>Средства связи</i>	—	3,5	0,7	—	—	—	—	—
Легка промисловість <i>Легкая промышленность</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
Лікєро-горілки вироби <i>Ликероводочные изделия</i>	—	—	—	—	16,6	25,9	20,0	3,8
Машинобудування <i>Машиностроение</i>	10,0	6,9	1,1	6,7	4,8	6,2	2,0	18,7
Медицина і фармацевтика <i>Медицина и фармацевтика</i>	13,3	20,7	5,9	4,4	7,1	13,6	20,0	17,4
Металургія <i>Металлургия</i>	10,0	10,3	7,1	20,0	9,5	12,6	5,0	8,8
Переробна промисловість <i>Перерабатывающая промышленность</i>	3,3	—	3,7	4,4	9,5	4,9	12,0	—
Послуги <i>Услуги</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
Приладобудування <i>Приборостроение</i>	6,8	3,5	4,0	11,2	12,0	1,2	7,0	12,5
Сільське господарство <i>Сельское хозяйство</i>	13,3	—	3,3	2,2	—	1,2	—	3,8
Тютюнові вироби <i>Табачные изделия</i>	—	—	—	—	2,4	—	—	—
Харчова промисловість <i>Пищевая промышленность</i>	—	17,2	6,7	22,2	2,4	4,9	4,0	1,3
Хімічна промисловість <i>Химическая промышленность</i>	10,0	—	4,5	4,4	19,0	11,1	2,0	1,3
Інші <i>Другие</i>	—	5,2	2,8	—	—	—	1,0	—
Всього <i>Всего</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ще нижчими, порівняно з попередніми роками, стали показники активності державних установ у передачі прав на ОПВ — у 2003 році частка реєстрацій передачі права власності за їх участю в цілому зменшилася.

У 2003 році зменшилася частка договорів за участю недержавних установ — і як сторони, що передає право власності на винаходи,

ються стороною, приймаючої права на изобретения, полезные модели и промышленные образцы.

По сравнению с предыдущими годами, уменьшилась активность государственных учреждений в передаче прав на ОПС.

В 2003 г. уменьшилась доля договоров с участием негосударственных учреждений

Таблиця 6.4
Активність учасників договорів про передачу права власності на ОПВ у 2003 році

Таблиця 6.4
Активность участников договоров о передаче права собственности на ОПС в 2003 году

Категорія суб'єктів господарської діяльності <i>Категория субъектов хозяйственной деятельности</i>	Частка від загальної кількості реєстрацій передачі прав на ОПВ, % <i>Доля от общего количества регистраций передачи прав на ОПС, %</i>							
	Власники / Владельцы				Правонаступники / Правопреемники			
	Винаходи <i>Изобретения</i>	Корисні моделі <i>Полезные модели</i>	Пром. зразки <i>Пром. образцы</i>	Знаки для товарів і послуг <i>Знаки для товаров и услуг</i>	Винаходи <i>Изобретения</i>	Корисні моделі <i>Полезные модели</i>	Пром. зразки <i>Пром. образцы</i>	Знаки для товарів і послуг <i>Знаки для товаров и услуг</i>
Фізичні особи <i>Физические лица</i>	29,7	33,4	40,0	14,5	14,8	11,1	26,7	13,3
Державні установи <i>Государственные учреждения</i>	2,3	—	—	2,7	2,3	—	—	1,5
Недержавні установи <i>Негосударственные учреждения</i>	18,8	44,4	40,0	39,3	29,7	77,8	60,0	40,8
Спільні підприємства <i>Совместные предприятия</i>	—	—	—	2,1	—	—	—	0,9
Іноземні фірми <i>Иностранные фирмы</i>	49,2	22,2	20,0	41,4	53,2	11,1	13,3	43,5
Всього <i>Всего</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

корисні моделі, промислові зразки, і як сторони, що приймає право власності на винаходи. Необхідно відзначити значне зростання активності іноземних осіб як сторони, що передає права на ОПВ.

Як свідчать дані табл. 6.5, ліцензійні договори на використання винаходів, корисних моделей, промислових зразків здебільшого уклалися між фізичними особами та недержавними установами, на використання знаків для товарів і послуг – між недержавними установами.

У 2003 році значно зменшилася активність державних установ як сторони, що передає право на використання винаходів та знаків для товарів і послуг.

Збільшилася, порівняно з 2002 роком, частка ліцензійних договорів на використання знаків для товарів і послуг, в яких ліцензіаром виступає фізична особа.

Активність іноземних фірм на українському ринку товарів і послуг, порівняно з минулими роками, продовжує зменшуватися. Так, частка ліцензійних договорів на використання знаків, у яких ліцензіаром виступають іноземні особи, у 2003 році становила лише 11,8% від загальної кількості договорів. Найбільшу активність, як і в минулі роки, виявляють фірми-власники товарних знаків із США, Росії, Німеччини та Великобританії.

як сторони, передаючої право на изобретения, полезные модели, промышленные образцы, и как стороны, принимающей право собственности на изобретения.

Необходимо отметить значительное повышение активности иностранных лиц как стороны, передающей права на ОПС.

Как свидетельствуют данные табл. 6.5, лицензионные договоры на использование изобретений, полезных моделей, промышленных образцов большей частью заключались между физическими лицами и негосударственными учреждениями, на использование знаков для товаров и услуг — между негосударственными учреждениями.

В 2003 г. значительно упала активность государственных учреждений как стороны, передающей право на использование изобретений и знаков для товаров и услуг.

По сравнению с 2002 г. увеличилась доля лицензионных договоров на использование знаков для товаров и услуг, в которых лицензиаром выступает физическое лицо.

Активность иностранных фирм на украинском рынке товаров и услуг, по сравнению с прошлыми годами, продолжает уменьшаться. Так, доля лицензионных договоров на использование знаков, в которых лицензиаром выступают иностранные лица, в 2003 г. составила лишь 11,8% от общего количества до-

Таблиця 6.5
Активність учасників ліцензійних
договорів у 2003 році

Таблица 6.5
Активность участников лицензионных
договоров в 2003 году

Категорія суб'єктів господарської діяльності <i>Категория субъектов хозяйственной деятельности</i>	Частка від загальної кількості зареєстрованих відомостей про видачу ліцензії, % <i>Доля от общего количества зарегистрированных сведений о выдаче лицензии, %</i>							
	Ліцензіари / Лицензиары				Ліцензіати / Лицензиаты			
	Винаходи <i>Изобретения</i>	Корисні моделі <i>Полезные модели</i>	Пром. зразки <i>Пром. образцы</i>	Знаки для товарів і послуг <i>Знаки для товаров и услуг</i>	Винаходи <i>Изобретения</i>	Корисні моделі <i>Полезные модели</i>	Пром. зразки <i>Пром. образцы</i>	Знаки для товарів і послуг <i>Знаки для товаров и услуг</i>
Фізичні особи <i>Физические лица</i>	60,0	75,0	60,0	13,6	7,5	—	10,0	3,0
Державні установи <i>Государственные учреждения</i>	8,8	25,0	—	0,3	17,5	—	15,0	0,6
Недержавні установи <i>Негосударственные учреждения</i>	30,0	—	35,0	73,7	73,8	100,0	70,0	93,4
Спільні підприємства <i>Совместные предприятия</i>	—	—	—	0,6	—	—	—	0,3
Іноземні фірми <i>Иностранные фирмы</i>	1,2	—	5,0	11,8	1,2	—	5,0	2,7
Всього <i>Всего</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

У 2003 році зберігалася тенденція зростання активності українських фізичних та юридичних осіб у передачі прав на знаки для товарів і послуг. Частка договорів про передачу права власності, сторонами яких виступають українські особи, збільшилася до 53,5%, частка ліцензійних договорів — до 85,2% (табл. 6.6).

Серед відомих фірм на українському ліцензійному ринку представлені такі, як БАТ «Тюменська нафтова компанія», Байерсдорф АГ, ЕЛОПАК СИСТЕМЗ АГ, Сосьєте де Продюї Нестле С.А., БАТ «Вім-Білл-Данн Продукти Харчування».

Позитивним фактом є тенденція до збільшення кількості ліцензійних договорів на використання ОПВ, в яких сторонами виступають українські учасники. Так, частка ліцензійних договорів, в яких вони виступають ліцензіарами, в 2003 році становила 90,6% від загальної кількості ліцензійних договорів, а частка договорів, в яких вони є ліцензіатами — 97,5%.

Це свідчить про зміцнення позицій національних виробників на

говорів. Наиболее активными, как и в прошлые годы, были фирмы-владельцы товарных знаков из США, России, Германии и Великобритании.

В 2003 г. сохранялась тенденция роста активности украинских физических и юридических лиц в передаче прав на знаки для товаров и услуг. Доля договоров о передаче права собственности, сторонами которых выступают украинские лица, увеличилась до 53,5%, доля лицензионных договоров — до 85,2% (табл. 6.6).

Среди известных фирм на украинском лицензионном рынке представлены ОАО «Тюменская нефтяная компания», Байерсдорф АГ, ЕЛОПАК СИСТЕМЗ АГ, Сосьєте де Продюї Нестле С.А., ОАО «Вимм-Билль-Данн Продукты Питания».

Положительным фактом является тенденция к увеличению количества лицензионных договоров на использование ОПС, сторонами которых выступают украинские участники. Так, доля лицензионных договоров, в которых они выступают лицензиарами, в 2003 г. составила 90,6%, а лицензиатами — 97,5% от общего количества лицензионных договоров. Это свидетельствует об укреплении позиций национальных производителей на внутреннем рынке товаров и услуг и его

Таблиця 6.6
Участь українських та іноземних осіб у передачі прав на знаки для товарів і послуг

Таблиця 6.6
Участие украинских и иностранных лиц в передаче прав на знаки для товаров и услуг

Сторони договору Стороны договора	Договори про передачу права власності Договоры о передаче права собственности				Ліцензійні договори Лицензионные договоры			
	2002		2003		2002		2003	
	кількість к-во	%	кількість к-во	%	кількість к-во	%	кількість к-во	%
Українські фізичні та/або юридичні особи Украинские физические и/или юридические лица	144,0	44,6	177,0	53,5	191,0	81,6	282,0	85,2
Іноземні особи Иностранные лица	169,0	52,3	133,0	39,9	11,0	4,7	9,0	2,7
Власник (ліцензіар) — українська фізична та/або юридична особа, правонаступник (ліцензіат) — іноземна особа Владелец (лицензиар) — украинское физическое и/или юридическое лицо правопреемник (лицензиат) — иностранное лицо	9,0	2,8	14,0	4,2	4,0	1,7	—	—
Ліцензіар — іноземна особа, ліцензіат — українська фізична та/або юридична особа Лицензиар — иностранное лицо, лицензиат — украинское физическое и/или юридическое лицо	1,0	0,3	7,0	2,4	28,0	12,0	40,0	12,1
Всього Всего	323,0	100,0	331,0	100	234	100,0	331	100,0

внутрішньому ринку товарів і послуг та його більше насичення продукцією вітчизняного виробництва.

Якщо у 1995—1996 роках частка зареєстрованих ліцензійних договорів на вико-

большем насыщении продукцией отечественного производства.

Если в 1995—1996 гг. доля зарегистрированных лицензионных договоров на использование изобретений составляла больше

Рис. 6.2
Динаміка розвитку ліцензійного ринку ОПВ

Рис. 6.2
Динамика развития лицензионного рынка ОПС

Таблиця 6.7
Порівняльні дані про реєстрацію
відомостей про передачу прав на знаки
для товарів і послуг та кількість знаків,
щодо яких у 2003 р. зареєстровано
відомості про передачу прав

Вид договору Вид договора	Кількість договорів Количество договоров	Кількість знаків для товарів і послуг Количество знаков для товаров и услуг
Договори про передачу права власності на знаки для товарів і послуг: <i>Договоры о передаче права собственности на знаки для товаров и услуг:</i>	331	650
від українських власників <i>от украинских владельцев</i>	191	346
від іноземних власників <i>от иностранных владельцев</i>	140	304
Ліцензійні договори на використання знаків для товарів і послуг: <i>Лицензионные договоры на использование знаков для товаров и услуг:</i>	331	716
від українських правовласників <i>от украинских правовладельцев</i>	282	553
від іноземних правовласників <i>от иностранных правовладельцев</i>	49	163

Таблиця 6.7
Сравнительные данные о регистрации
сведений о передаче прав на знаки для товаров
и услуг и количество знаков, относительно
которых в 2003 г. зарегистрированы
сведения о передаче прав

ристання винаходів становила понад 80% від їх загальної кількості, то починаючи з 1997 року спостерігається постійне збільшення кількості реєстрацій щодо видачі ліцензій на використання знаків для товарів і послуг (рис. 6.2). У 2003 році їх частка від загальної кількості реєстрацій становила 76%. Порівняно з минулим роком кількість ліцензійних договорів на використання знаків для товарів і послуг збільшилася на 41%.

У 2003 році порівняно з 2002 на 20% зменшилася кількість реєстрацій щодо видачі ліцензій на використання винаходів.

Загальна кількість ОПВ, стосовно яких у 2003 році здійснено реєстрацію про передачу прав, становить 1847, в тому числі 384 винаходи, 40 корисних моделей, 57 промислових зразків та 1366 знаків для товарів і послуг.

Наведені в табл. 6.7 дані свідчать про те, що іноземні правовласники більш зацікавлені в укладанні договорів, що містять декілька товарних знаків. Якщо для українських правовласників середня кількість знаків для товарів і послуг, права на які передаються за одним договором, складає 1,9, то для іноземців цей показник становить 2,5 знака в одному договорі.

6.3. Ринок об'єктів авторського права

У 2003 році подано 152 заявки на реєстрацію договорів, які стосуються права автора

80% от их общего количества, то начиная с 1997 г. постоянно увеличивается количество регистраций выдачи лицензий на использование знаков для товаров и услуг (рис. 6.2). В 2003 г. их доля от общего количества регистраций составила 76%. По сравнению с прошлым годом количество лицензионных договоров на использование знаков для товаров и услуг увеличилось на 41%.

В 2003 г. по сравнению с 2002 на 20% уменьшилось количество регистраций о выдаче лицензий на использование изобретений.

Общее количество ОПС, в отношении которых в 2003 г. зарегистрирована передача прав, составляет 1847, в т.ч. 384 изобретения, 40 полезных моделей, 57 промышленных образцов и 1366 знаков для товаров и услуг.

Приведенные в табл. 6.7 данные свидетельствуют о том, что иностранные правовладельцы больше заинтересованы в заключении договоров, которые содержат несколько товарных знаков. Если для украинских правовладельцев среднее количество знаков для товаров и услуг, права на которые передаются в одном договоре, составляло 1,9 знака, то для иностранцев — 2,5 знака в одном договоре.

6.3. Рынок объектов авторского права

В 2003 г. подано 152 заявки на регистрацию договоров, касающихся права автора на про-

Рис. 6.3
Динаміка державної
реєстрації договорів,
які стосуються права
автора на твір

Рис. 6.3
Динамика государственной
регистрации договоров,
которые касаются права
автора на произведение

на твір, повернено 1 заявку. Прийнято 123 рішення про реєстрацію. Зареєстровано 68 авторських договорів про передачу (відчуження) майнових прав на твір, 49 авторських договорів про передачу виключного права на використання твору, 6 авторських договорів про передачу невиключного права на використання твору.

Більшість зареєстрованих у 2003 році авторських договорів стосується передачі прав від авторів творів юридичним (91 договір) та фізичним особам (21 договір). Про подальший рух об'єктів авторського права свідчать 11 зареєстрованих авторських договорів між юридичними особами.

Кількість зареєстрованих у 2003 році договорів, які стосуються права автора на твір, на 30% перевищує показник минулого року, що свідчить про зростання активності на ринку об'єктів авторського права (рис. 6.3).

изведение, возвращена 1 заявка. Принято 123 решения о регистрации. Зарегистрировано 68 авторских договоров о передаче (отчуждении) имущественных прав на произведение; 49 — о передаче исключительного права, 6 — неисключительного права на использование произведения.

Большинство зарегистрированных в 2003 г. авторских договоров касается передачи прав от авторов произведений юридическим (91 договор) и физическим лицам (21 договор). О дальнейшем движении объектов авторского права свидетельствуют 11 зарегистрированных авторских договоров между юридическими лицами.

Количество зарегистрированных в 2003 г. договоров, касающихся права автора на произведение, на 30% превышает показатель прошлого года, что свидетельствует о росте активности на рынке объектов авторского права (рис. 6.3).

7 Удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері інтелектуальної власності. Стимулюванні творчої активності

7 Усовершенствование системы подготовки и повышения квалификации специалистов в сфере интеллектуальной собственности. Стимулирование творческой активности

7.1. Підготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів

Усвідомлюючи важливість розвитку людських ресурсів для ефективного функціонування державної системи охорони інтелектуальної власності, Держдепартамент приділяє значну увагу питанню підготовки фахівців у сфері інтелектуальної власності.

У 2003 році на виконання Указу Президента України від 27 квітня 2002 р. № 285 «Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні» та рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 20 червня 2002 р. щодо запровадження у вищих навчальних закладах курсу з основ інтелектуальної власності та підготовки фахівців для органів державної влади, закладів освіти, науки і культури державної форми власності, Інститут інтелектуальної власності і права спільно з Держдепартаментом, Департаментом вищої освіти та Науково-методичним центром вищої освіти Міністерства освіти і науки України розробив проект змістової складової стандартів вищої освіти у галузі інтелектуальної власності та відповідну орієнтовну програму навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» для вищих навчальних закладів III—IV рівнів акредитації.

У зв'язку із започаткуванням в Україні підготовки фахівців за спеціальністю 7(8).000002 «Інтелектуальна власність», Держдепартамент ініціював внесення до Класифікатора професій ДК 003-95 професійної назви ро-

7.1. Подготовка и повышение квалификации специалистов

Осознавая важность развития человеческих ресурсов для эффективного функционирования государственной системы охраны интеллектуальной собственности, Госдепартамент уделяет большое внимание подготовке специалистов в сфере интеллектуальной собственности.

В 2003 г. во исполнение Указа Президента Украины от 27 апреля 2002 г. № 285 «О мероприятиях по охране интеллектуальной собственности в Украине» и решения коллегии Министерства образования и науки Украины от 20 июня 2002 г. о введении в высших учебных заведениях курса по основам интеллектуальной собственности и подготовки специалистов для органов государственной власти, учебных заведений, заведений науки и культуры государственной формы собственности, Институт интеллектуальной собственности и права совместно с Госдепартаментом, Департаментом высшего образования и Научно-методическим центром высшего образования Министерства образования и науки Украины разработал проект содержательной составляющей стандартов высшего образования в области интеллектуальной собственности и соответствующую ориентировочную программу учебной дисциплины «Интеллектуальная собственность» для высших учебных заведений III—IV уровней аккредитации.

В связи с началом подготовки в Украине специалистов по специальности 7(8).000002 «Ин-

боти «Фахівець з інтелектуальної власності», а у 2003 році до Класифікатора додатково внесено професійні назви робіт 2419.1 «Науковий співробітник (інтелектуальна власність)» та 2419.2 «Професіонал з інтелектуальної власності».

В Україні 12 вищих навчальних закладів мають ліцензії на право підготовки за фахом 7(8).000002 «Інтелектуальна власність» освітньо-кваліфікаційних рівнів «спеціаліст» і «магістр» із загальним ліцензійним обсягом прийому понад 500 осіб на рік. Зокрема, обсяг державного замовлення на підготовку фахівців за цією спеціальністю для Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (КПІ) встановлено на рівні 25 осіб, для Національного технічного університету України «Харківський політехнічний інститут» — 20 осіб.

Головним вищим навчальним закладом державної системи охорони інтелектуальної власності, на який спирається Госдепартамент при виконанні науково-дослідних і науково-методичних робіт з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у сфері інтелектуальної власності, викладачів, працівників науки і культури, а також розробки навчальних планів, учбових програм та учбово-методичної літератури, є Інститут інтелектуальної власності і права (ІІВП).

ІІВП має ліцензії на здійснення діяльності, пов'язаної з підготовкою спеціалістів та магістрів за фахом 7(8).000002 «Інтелектуальна власність» та підвищенням кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності. У 2003 році його визнано акредитованим за III—IV рівнями.

У 2003 році в ІІВП відбувся черговий випуск фахівців з інтелектуальної власності в кількості 59 осіб (16 магістрів та 43 спеціалісти інтелектуальної власності), серед яких 27 осіб є представниками державної системи охорони інтелектуальної власності.

Ще 33 працівники державної системи інтелектуальної власності отримали дипломи спеціалістів за фахом «Інтелектуальна власність» у Міжгалузовому інституті підвищення кваліфікації кадрів з нових напрямків розвитку техніки і технології при Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут», а од-

теллектуальная собственность», Госдепартамент инициировал внесение в Классификатор профессий ДК 003-95 профессионального названия работы «Специалист по интеллектуальной собственности», а в 2003 г. Классификатор был дополнен профессиональными названиями работ 2419.1 «Научный сотрудник (интеллектуальная собственность)» и 2419.2 «Профессионал по интеллектуальной собственности».

В Украине 12 высших учебных заведений имеют лицензии на право подготовки по специальности 7(8).000002 «Интеллектуальная собственность» образовательно-квалификационных уровней «специалист» и «магистр» с общим лицензионным объемом приема свыше 500 лиц в год. В частности, объем государственного заказа на подготовку специалистов по этой специальности для НТУ Украины «Киевский политехнический институт» (КПИ) составляет 25 человек, для НТУ Украины «Харьковский политехнический институт» — 20.

Основным высшим учебным заведением государственной системы интеллектуальной собственности, на которое Госдепартамент опирается при выполнении научно-исследовательских и научно-методических работ по подготовке, переподготовке и повышению квалификации кадров в сфере интеллектуальной собственности, преподавателей, работников науки и культуры, а также разработке учебных планов, программ и учебно-методической литературы, является Институт интеллектуальной собственности и права (ИИСП).

ИИСП имеет лицензии на проведение деятельности, связанной с подготовкой специалистов и магистров по специальности 7(8).000002 «Интеллектуальная собственность» и повышением квалификации специалистов в сфере интеллектуальной собственности. В 2003 г. он признан аккредитованным по III—IV уровням.

В 2003 г. состоялся очередной выпуск 59-ти специалистов (16 магистров и 43 специалистов) по интеллектуальной собственности. Из них 27 человек — представители государственной системы интеллектуальной собственности.

Еще 33 сотрудника государственной системы интеллектуальной собственности получили дипломы специалистов по специальности «Интеллектуальная собственность» в Межотраслевом институте повышения квалифика-

на особа — диплом правознавця в Міжрегіональній Академії управління персоналом.

У 2003 році в ІІВП підвищили кваліфікацію 140 осіб, у тому числі:

- 7 патентознавців з питань набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності;

- 52 особи з питань оцінки прав інтелектуальної власності;

- 35 суддів Вищого господарського суду України;

- 36 працівників Національної телевізійної компанії України з питань охорони авторського права і суміжних прав;

- 10 учителів загальноосвітніх навчальних закладів, які викладають предмет «Основи інтелектуальної власності».

Для останньої категорії слухачів ІІВП спільно з Асоціацією керівників шкіл України у 2003 році організував та провів серію триденних навчальних семінарів за планом та програмою, підготовленими спільно ІІВП як базовим закладом з розробки навчально-методичного забезпечення предмету «Основи інтелектуальної власності» та організації підвищення кваліфікації викладачів загальноосвітніх навчальних закладів, та Науково-методичним центром середньої освіти Міністерства освіти і науки України.

Для забезпечення навчально-методичними матеріалами десяти загальноосвітніх навчальних закладів, визначених пілотними з апробації предмету «Основи інтелектуальної власності», та методичного кабінету інтелектуальної власності, організованого в Київській спеціалізованій школі № 41, ІІВП розробив типову навчальну програму та посібник «Основи інтелектуальної власності», якому надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Держдепартамент проводить активну політику творчої співпраці з провідними вищими учбовими закладами України та Академією Всесвітньої організації інтелектуальної власності. Прикладом такого співробітництва є Угода між Державним департаментом інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України, Національним педаго-

гії кадрів по новим напрямленням розвитку техніки и технологии при Национальном техническом университете «Харьковский политехнический институт», 1 сотрудник получил диплом правоведа в Межрегиональной Академии управления персоналом.

В 2003 г. в ИИСП повысили квалификацию 140 человек, в т.ч.:

- 7 патентоведов по вопросам приобретения, осуществления и защиты прав интеллектуальной собственности;

- 52 человека по вопросам оценки прав интеллектуальной собственности;

- 35 судей Высшего хозяйственного суда Украины;

- 36 сотрудников Национальной телевизионной компании Украины по вопросам охраны авторского права и смежных прав;

- 10 учителей общеобразовательных учебных заведений, которые преподают предмет «Основы интеллектуальной собственности».

Для последней категории слушателей ИИСП совместно с Ассоциацией руководителей школ Украины в 2003 г. организовал и провел серию трехдневных учебных семинаров по учебному плану и программе, подготовленным ИИСП как базовым учебным заведением по разработке учебно-методического обеспечения предмета «Основы интеллектуальной собственности» и организации повышения квалификации преподавателей общеобразовательных учебных заведений, и Научно-методическим центром среднего образования Министерства образования и науки Украины.

Для обеспечения учебно-методическими материалами десяти общеобразовательных учебных заведений, определенных как пилотные по апробации предмета «Основы интеллектуальной собственности», и методического кабинета интеллектуальной собственности, организованного в Киевской специализированной школе № 41, ИИСП разработал типовую учебную программу и пособие «Основы интеллектуальной собственности», которому присвоен гриф «Рекомендовано Министерством образования и науки Украины».

Госдепартамент осуществляет активную политику творческого сотрудничества с ведущими высшими учебными заведениями Украины и Всемирной Академией ВОИС. Примером такого сотрудничества является Договор между Государственным департаментом интеллектуальной собственности Министерства образования и науки Украины, Национальным педагогическим университетом им. М.П. Драгоманова и Институтом интеллекту-

гічним університетом ім. М.П. Драгоманова та Інститутом інтелектуальної власності і права, укладена 23 жовтня 2003 року з метою взаємовигідної співпраці за такими напрямками діяльності, як:

- розробка освітньо-професійних програм;
- підготовка та видання підручників, навчальних посібників та навчально-методичних матеріалів;
- підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації викладачів вищих навчальних закладів, учителів загальноосвітніх шкіл та інших фахівців у сфері інтелектуальної власності;
- створення та впровадження у навчальний процес сучасних інформаційних технологій;
- підготовка спеціалістів вищої кваліфікації в аспірантурі та докторантурі;
- науково-дослідна, навчально-методична та консультаційна діяльність;
- організація та проведення спільних наукових і науково-практичних конференцій, семінарів, «круглих столів» та конкурсів.

Держдепартамент надає можливість проходити виробничу, переддипломну практику та стажування випускникам і аспірантам вищих навчальних закладів як у своїх функціональних підрозділах, так і в Укрпатенті та УААСП. У 2003 році в системі Держдепартаменту пройшли практику та стажування 52 студенти Інституту інтелектуальної власності і права, Національного технічного університету України «КПІ», Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Міжрегіональної Академії управління персоналом, Київського державного торговельно-економічного університету, Національного університету харчових технологій та Київського професійно-технічного училища № 43.

В рамках співробітництва з ВОІВ, двоє фахівців Держдепартаменту стажувалися за навчальними програмами Всесвітньої Академії ВОІВ, а сім — в Європейському патентному відомстві.

Держдепартамент здійснює атестацію та реєстрацію представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених), контролює дотримання патентними повіреними вимог щодо їх діяльності, а також веде державний реєстр патентних повірених. У 2003 році комісія Держдепартаменту з атестації патентних повірених атестувала 22 особи. Станом на 31 грудня 2003 року в Україні зареєстровано 258 патентних повірених, які

альної собственности и права, заключенный 23 октября 2003 г. с целью взаимовыгодного сотрудничества по таким направлениям, как:

- разработка образовательных программ;
- разработка и издание учебников, учебных пособий и учебно-методических материалов;
- подготовка, переподготовка и повышение квалификации преподавателей высших учебных заведений, учителей общеобразовательных школ и других специалистов в сфере интеллектуальной собственности;
- создание и внедрение в учебный процесс современных информационных технологий;
- подготовка специалистов высшей квалификации путем обучения в аспирантуре и докторантуре;
- научно-исследовательская, учебно-методическая, издательская и консультационная деятельность;
- организация и проведение общих научных и научно-практических конференций, семинаров, «круглых столов» и конкурсов.

Госдепартамент предоставляет возможность проходить производственную, преддипломную практику и стажировку выпускникам и аспирантам высших учебных заведений в своих функциональных подразделениях, а также в Укрпатенте и УААСП. В 2003 г. в системе Госдепартаменту прошли практику и стажировку 52 студента Института интеллектуальной собственности и права, Национального технического университета Украины «КПИ», Киевского национального университета им. Тараса Шевченко, Межрегиональной Академии управления персоналом, Киевского государственного торгово-экономического университета, Национального университета пищевых технологий и Киевского профессионально-технического училища № 43.

В рамках сотрудничества с ВОИС два специалиста Госдепартаменту стажировались по учебным программам Всемирной Академии ВОИС, семь — в Европейском патентном ведомстве.

Госдепартамент осуществляет аттестацию и регистрацию представителей по делам интеллектуальной собственности (патентных поверенных), контролирует выполнение патентными поверенными требований, предъявляемых к их деятельности, а также ведет государственный реестр патентных поверенных. В 2003 г. Комиссия Госдепартаменту по аттестации патентных поверенных аттестовала 22 человека. По состоянию на 31.12.2003 г. в Украине зарегистрировано 258 патентных поверенных, которые предоставляют услуги в

надають послуги у сфері охорони інтелектуальної власності в 30 містах з 19 областей України та Автономної Республіки Крим.

7.2. Науково-практичні конференції та семінари

Невід'ємною частиною діяльності Держдепартаменту є організація і проведення наукових конференцій та науково-практичних семінарів для різних фахівців і зацікавлених осіб.

У 2003 році Держдепартамент організував та провів 13 конференцій та семінарів з питань охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності, зокрема:

- 18—21 лютого для експертів Укрпатенту організовано та проведено практичні консультації з працівниками Федерального інституту промислової власності Росії щодо методології експертизи заявок на знаки для товарів і послуг, зазначення походження товарів, промислові зразки, а також надання охорони на винаходи, які стосуються комп'ютерних програм.

- 12 березня разом з Українсько-Європейським консультативним центром з питань законодавства (UEPLAC, програма TACIS) проведено міжнародний семінар «Проблеми імплементації законодавства в галузі авторського і суміжних прав в боротьбі з піратством. Європейський і український досвід».

- 15—16 квітня спільно з ІІВП організовано III Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Проблеми підготовки спеціалістів з інтелектуальної власності в Україні», у роботі якої брали участь 77 фахівців з 46 провідних вузів, 2 академій і 5 інших організацій з 16 регіонів країни, представники Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, а також провідні фахівці Міністерства освіти і науки України.

- 20—21 травня спільно із Всесвітньою організацією інтелектуальної власності та Національною академією наук України організовано і проведено V Регіональний семінар «Підтримка винахідництва та інноваційної діяльності» для науковців, представників урядових установ України, відомств інтелектуальної власності та академій наук країн СНД і патентних повірених.

- 6—8 червня в м. Алушта ДП УААСП проведено семінар на тему «Правові та економічні питання дотримання законо-

сфере охраны интеллектуальной собственности в 30 городах из 19 областей Украины и Автономной Республики Крым.

7.2. Научно-практические конференции и семинары

Неотъемлемой частью деятельности Госдепартамента является организация и проведение научных конференций и научно-практических семинаров для разных групп специалистов и заинтересованных лиц.

В 2003 г. Госдепартамент организовал и провел 13 конференций и семинаров по вопросам охраны прав на объекты интеллектуальной собственности, в частности:

- 18—21 февраля —практические консультации с сотрудниками Федерального института промышленной собственности России по вопросам методологии проведения экспертизы заявок на знаки для товаров и услуг, указание происхождения товаров, промышленные образцы, а также предоставления охраны на изобретения, которые касаются компьютерных программ, для экспертов Укрпатента.

- 12 марта совместно с Украинско-Европейским консультативным центром по вопросам законодательства (UEPLAC, программа TACIS) проведен международный семинар «Проблемы имплементации законодательства в области авторского и смежных прав в борьбе с пиратством. Европейский и украинский опыт».

- 15—16 апреля совместно с ИИСП проведена III Всеукраинская научно-практическая конференция «Проблемы подготовки специалистов по интеллектуальной собственности в Украине». В ее работе участвовали 77 специалистов, которые представляли 46 ведущих вузов, 2 академии и 5 других организаций из 16 регионов страны, а также представители Верховной Рады и Кабинета Министров Украины, ведущие специалисты Министерства образования и науки Украины.

- 20—21 мая совместно с ВОИС и НАН Украины организован и проведен V Региональный семинар «Поддержка изобретательства и инновационной деятельности» для научных работников, представителей правительственных органов Украины, ведомств интел-

лектуальной собственности, академий наук стран СНГ и патентных поверенных.

- 6—8 июня в г. Алушта ГП УААСП проведен семинар

давства в галузі авторського права і суміжних прав» для керівників і бухгалтерів підприємств (телерадіокомпаній, концертних організацій, театрів, кіно та відеопрокату, ресторанів, барів, казино, шоу-програм тощо), що використовують у своїй діяльності об'єкти авторського права і суміжних прав.

- 25 червня Держдепартаментом та Укрпатентом проведено семінар на тему «Бази даних об'єктів промислової власності: проблеми формування і доступу».

- 1—5 вересня в м. Алушта відбувся захід, найбільш представницький та важливий як за кількістю учасників, так і за спектром питань, що обговорювались, — VII Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми охорони інтелектуальної власності», проведена Держдепартаментом спільно з ВОІВ за участю представників ЄПВ, Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, Всеукраїнської Асоціації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених,) Таврійської асоціації інтелектуальної власності, патентних служб промислових підприємств, організацій, бізнес-структур, науковців та викладачів вищих навчальних закладів та інших спеціалістів України, країн СНД та Болгарії.

- 19 вересня відбулася науково-практична конференція «Проблеми розвитку винахідницької та раціоналізаторської роботи в Україні», присвячена Дню винахідника і раціоналізатора. В роботі конференції брали участь представники Адміністрації Президента України, Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Національної академії наук України, Київської міської державної адміністрації, Міністерства освіти і науки України, Всеукраїнської асоціації патентних повірених України, Товариства винахідників і раціоналізаторів України, відомі винахідники і раціоналізатори України, науковці, фахівці у сфері інтелектуальної власності, творча молодь.

- 10 жовтня спільно з ДП УААСП проведено семінар з питань захисту авторського права у сфері образотворчого і декоративно-ужиткового мистецтва, професійної фотографії та дизайну.

- 11—13 листопада спільно з Консультативною групою Економічної Ради ООН для Європи та Патентним відомством США проведено

«Правовые и экономические вопросы соблюдения законодательства в области авторского права и смежных прав» для руководителей и бухгалтеров предприятий (телерадиокомпаний, концертных организаций, театров, кино и видеопроката, ресторанов, баров, казино, шоу-программ и т.п.), которые используют в своей деятельности объекты авторского права и смежных прав.

- 25 июня Госдепартаментом и Укрпатентом проведен семинар «Базы данных объектов промышленной собственности: проблемы формирования и доступа».

- 1—5 сентября в г. Алушта состоялось наиболее представительное и важное мероприятие как по количеству участников, так и по спектру обсуждаемых вопросов — VII Международная научно-практическая конференция «Актуальные проблемы охраны интеллектуальной собственности», которая была проведена Госдепартаментом совместно с ВОИС при участии представителей ЕПВ, Совета Министров Автономной Республики Крым, Всеукраинской Ассоциации представителей по делам интеллектуальной собственности (патентных поверенных), Таврийской ассоциации интеллектуальной собственности, патентных служб промышленных предприятий, организаций, бизнес-структур, ученых и преподавателей высших учебных заведений и других специалистов Украины, стран СНГ и Болгарии.

- 19 сентября проведена научно-практическая конференция «Проблемы развития изобретательской и рационализаторской работы в Украине», посвященная Дню изобретателя и рационализатора. В ее работе участвовали представители Администрации Президента Украины, Комитета по вопросам науки и образования Верховной Рады Украины, Кабинета Министров Украины, НАН Украины, Киевской городской государственной администрации, Министерства образования и науки Украины, Всеукраинской ассоциации патентных поверенных Украины, Общества изобретателей и рационализаторов Украины, известные изобретатели и рационализаторы Украины, научные работники, специалисты в сфере интеллектуальной собственности, представители творческой молодежи.

- 10 октября совместно с ГП УААСП проведен семинар по вопросам защиты авторского права в сфере изобразительного

навчальний семінар «Захист прав інтелектуальної власності» для суддів, прокурорів, представників правоохоронних органів, митної служби, державних інспекторів та юристів, задіяних у сфері інтелектуальної власності, в роботі якого брали участь представники Верховної Ради України, міжнародних організацій — ВОІВ і CIPR, Глобальної антипіратської групи, Арбітражного суду Москви (Російська Федерація), Окружного суду Франкфурту (Німеччина), Служби поліції Північної Ірландії, Національної ради митних органів Фінляндії, Американської асоціації права у сфері інтелектуальної власності, представники відомих фірм і компаній, зокрема «Салком», «Глаксо, Сміт, Кляйн», «Проктор енд Гембл», «Майкрософт», «Філіп Морріс», «Адідас», «Лореаль», «БІК».

З метою обговорення найактуальніших питань у сфері охорони інтелектуальної власності проведено засідання «круглих столів» за темами: «Про введення в господарський обіг об'єктів інтелектуальної власності», «Організація боротьби з незаконним розповсюдженням програмного забезпечення через телекомунікаційні мережі (Інтернет, електронна пошта тощо)», «Актуальні проблеми набуття, здійснення та захисту прав на зазначення походження товарів в Україні та шляхи їх вирішення», «Проблеми регулювання раціоналізаторської діяльності в Україні», «Механізм набуття та захисту прав на знаки для товарів і послуг та промислові зразки».

У березні 2003 року за ініціативи керівника депутатської фракції політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна» І.Ф. Шарова відбулося засідання «круглого столу» на тему «Вдосконалення національного законодавства у сфері інтелектуальної власності», під час якого обговорено проблемні питання, що потребують першочергового вирішення.

14—17 травня Держдепартамент брав участь в роботі Міждержавної виставки-яр-

и декоративно-прикладного искусства, профессиональной фотографии и дизайна.

• 11—13 ноября совместно с Консультативной группой Экономического Совета ООН для Европы и Патентным ведомством США для судей, прокуроров, представителей правоохранительных органов, таможенной службы, государственных инспекторов и юристов, задействованных в сфере интеллектуальной собственности, проведен учебный семинар «Защита прав интеллектуальной собственности», в работе которого участвовали представители Верховной Рады Украины, международных организаций — ВОИС и CIPR, Глобальной антипиратской группы, Арбитражного суда Москвы (Российская Федерация), Окружного суда Франкфурта (Германия), Службы полиции Северной Ирландии, Национального совета таможенных органов Финляндии, Американской ассоциации права в сфере интеллектуальной собственности, представители известных фирм и компаний, в частности «Салком», «Глаксо, Смит, Кляйн», «Проктор енд Гембл», «Майкрософт», «Филип Моррис», «Адидаас», «Лореаль», «БІК».

Для обсуждения наиболее актуальных вопросов в области охраны интеллектуальной собственности проведены заседания «круглых столов» по темам: «О введении в хозяйственный оборот объектов интеллектуальной собственности», «Организация борьбы с незаконным распространением программного обеспечения через телекоммуникационные сети (Интернет, электронная почта и т.п.)», «Актуальные проблемы приобретения, осуществления и защиты прав на указание происхождения товаров в Украине и пути их решения», «Проблемы регулирования рационализаторской деятельности в Украине», «Механизм приобретения и защиты прав на знаки для товаров и услуг и промышленные образцы».

В марте 2003 г. по инициативе руководителя депутатской фракции политических партий Промышленников и предпринимателей Украины и «Трудовая Украина» И.Ф. Шарова состоялось заседание «круглого стола» на тему «Совершенствование национального законодательства в сфере интеллектуальной собственности», на котором были обсуждены проблемные вопросы, требующие первоочередного решения.

14—17 мая Госдепартамент участвовал в работе Межгосударственной выставки-ярмарки промышленных технологий, средств производства, товаров и услуг стран СНГ в

марки промислових технологій, засобів виробництва, товарів і послуг країн СНД в м. Києві. На виставці були представлені Інтернет-біржа промислової власності, спеціалізована база даних «Винаходи України», річний комплект регіонального патентно-інформаційного продукту на CD-ROM (2002 р.), інформаційні продукти на CD-ROM, який випускає Український центр інноватики і патентно-інформаційних послуг тощо.

В рамках виставки-ярмарки проведено засідання «круглих столів»: «Проблеми науково-технологічного і інноваційного розвитку України» (організатор — Міністерство освіти і науки України), «Державна інноваційна політика та інноваційне підприємництво» (Мінпромнауки Російської Федерації) та «Охорона інтелектуальної власності і введення її в господарський оборот» (організатор — Російський союз промисловців і підприємців (роботодавців)).

У червні відбувся «круглий стіл» на тему: «Боротьба з піратством на музичному ринку України», в якому брали участь представники ДП УААСП, Державного підприємства «Інтелзахист», Міністерства внутрішніх справ України, об'єднань діячів музичної індустрії, Міжнародної федерації виробників фонограм.

8 жовтня Держдепартамент спільно з Комісією з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій Українського національного комітету Міжнародної торгової палати провів засідання «круглого столу» на тему «Знаки для товарів і послуг, фірмові найменування. Проблеми і перспективи захисту прав».

7.3. Стимулювання творчої активності

У 2003 році підбито підсумки конкурсу «Винахід-2002» та оголошено конкурс «Винахід-2003». На конкурс «Винахід-2002» було представлено 344 винаходи з усіх регіонів України.

За результатами конкурсу Золотими медалями Всесвітньої організації інтелектуальної власності нагороджені:

— в категорії «Жінки-винахідники» — автори винаходу «Биопрепарат для живлення та захисту рослин "КЛЕПС"»: Козировська Наталя Олексіївна, Негруцька Валентина Володимирівна (патент № 44189А, патентовласник — Інститут молекулярної біології і генетики НАН України, колективне підприємство «Українське відділення міжнародний центр наукової культури — Всесвітня лабораторія»);

г. Києве. На виставке были представлены Интернет-биржа промышленной собственности, специализированная база данных «Изобретения Украины», годовой комплект регионального патентно-информационного продукта на CD-ROM (2002 г.), информационные продукты на CD-ROM, которые выпускает Украинский центр инноватики и патентно-информационных услуг и т.п.

В рамках выставки-ярмарки проведены заседания «круглых столов»: «Проблемы научно-технологического и инновационного развития Украины» (организатор — Министерство образования и науки Украины), «Государственная инновационная политика и инновационное предпринимательство» (Минпромнауки Российской Федерации), «Охрана интеллектуальной собственности и введение ее в хозяйственный оборот» (организатор — Российский союз промышленников и предпринимателей (работодателей)).

В июне состоялся «круглый стол» «Борьба с пиратством на музыкальном рынке Украины», в котором приняли участие представители ГП УААСП, ГП «Интелзахист», Министерства внутренних дел Украины, объединений деятелей музыкальной индустрии, Международной федерации производителей фонограмм.

8 октября Госдепартамент совместно с Комиссией по вопросам интеллектуальной собственности и трансфера технологий Украинского национального комитета Международной торговой палаты провел заседание «круглого стола» «Знаки для товаров и услуг, фирменные наименования. Проблемы и перспективы защиты прав».

7.3. Стимулирование творческой активности

В 2003 г. подведены итоги конкурса «Изобретение-2002» и объявлен конкурс «Изобретение-2003». На конкурс «Изобретение-2002» были представлены 344 работы со всех регионов Украины.

По результатам конкурса Золотыми медалями ВОИС награждены:

— в категории «Женщины-изобретатели» — авторы изобретения «Биопрепарат для питания и защиты растений "КЛЕПС"»: Козыровская Наталия Алексеевна, Негруцкая Валентина Владимировна (патент № 44189А, патентовладелец — Институт молекулярной биологии и генетики НАН Украины, коллективное предприятие «Украинское отделение международного центр научной культуры — Всемирная лаборатория»);

— в категорії «Молодий винахідник» — один з авторів винаходу «Пристрій для пневмомасажу» Зайцев Дмитро Валерійович (патент № 46501А, автори і патентовласники — Таршинов Ігор Вікторович, Сухарев Іван Іванович, Зайцев Дмитро Валерійович).

22—24 січня 2003 року з метою підтримки обдарованої учнівської молоді та її підготовки до активної професійної і громадської діяльності за участю Держдепартаменту проведено Всеукраїнський тиждень юних раціоналізаторів та винахідників «Природа—людина—екологія—виробництво». За успіхи в теоретичних і прикладних розробках та здобутки в галузях біології, екології і сільського господарства учням 9—11 класів Єропудову Олександр, Безуглій Ліані і Яркіній Катерині з Запоріжжя та Олефірі Дмитру з Дніпропетровська вручено Грамоти та цінні подарунки від Держдепартаменту. Ще п'ять учнів відзначено почесними знаками «Творець» — Бершадська Ніна з м. Шепетівка Хмельницької обл., Ткачук Сергій з м. Ладизин Вінницької обл., Симоненко Олександр з Харкова, Шаповалов Євген з м. Антрацит Луганської обл., Субота Євген із с.м.т. Міжгір'я Закарпатської обл. В рамках цього заходу Національному еколого-натуралістичному центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України надано благодійну допомогу та передано спеціальну літературу з питань інтелектуальної власності, а також сформовано групу спеціалістів для експертної оцінки експонатів, представлених учнями на виставку «Пошук юних і творчість тобі, Україно».

Держдепартамент разом з Головним управлінням освіти і науки Київської міської державної адміністрації та Міським координаційним центром науково-технічної творчості молоді м. Києва брав участь в організації та проведенні 21—29 травня XIII Міської виставки науково-технічної творчості учнівської молоді, присвяченої Дню Києва.

22 квітня 2003 року відбулись урочисті збори науково-технічної та творчої громадськості України і міста Києва з нагоди святкування Всесвітнього дня інтелектуальної власності. В урочистостях брали участь представники Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Міністерства освіти і науки України, міністерств, відомств, Національної академії наук Украї-

— в категорії «Молодой изобретатель» — один из авторов изобретения «Устройство для пневмомассажа» Зайцев Дмитрий Валериевич (патент № 46501А, авторы и патентовладельцы — Таршинов Игорь Викторович, Сухарев Иван Иванович, Зайцев Дмитрий Валериевич).

22—24 января 2003 г. с целью поддержки одаренной учащейся молодежи и ее подготовки к активной профессиональной и общественной деятельности при участии Госдепартамент проведена Всеукраинская неделя юных рационализаторов и изобретателей «Природа—человек—экология—производство». За успехи в теоретических и прикладных разработках и достижения в области биологии, экологии и сельского хозяйства ученикам 9—11 классов Єропудову Александру, Безуглой Лиане и Ярковой Екатерине из Запорожья и Олефире Дмитрию из Днепропетровска вручены Грамоты и ценные подарки от Госдепартамент. Еще пять учеников отмечены почетными знаками «Творец» — Бершадская Нина из г. Шепетовка Хмельницкой обл., Ткачук Сергей из г. Ладизин Винницкой обл., Симоненко Александр из Харькова, Шаповалов Евгений из г. Антрацит Луганской обл., Суббота Евгений из п.г.т. Межгорье Закарпатской обл. В рамках этого мероприятия Национальному эколого-натуралистическому центру учащейся молодежи Министерства образования и науки Украины оказана благотворительная помощь и передана специальная литература по вопросам интеллектуальной собственности, а также сформирована группа специалистов для экспертной оценки экспонатов, представленных учениками на выставку «Поиск юных и творчество тебе, Украина».

Госдепартамент вместе с Главным управлением образования и науки Киевской городской государственной администрации и Городским координационным центром научно-технического творчества молодежи г. Киева 21—29 мая участвовал в организации и проведении XIII городской выставки научно-технического творчества учащейся молодежи, посвященной Дню Киева.

22 апреля 2003 г. состоялось торжественное собрание научно-технической и творческой общественности Украины и г. Киева по случаю празднования Всемирного дня интеллектуальной собственности. В торжествах участвовали представители Кабинета Министров и Верховной Рады Украины, Министерства образования и науки Украины, министерств, ведомств, НАН Украины, Киевской городской государственной администрации, а

ни, організацій і підприємств, Київської міської державної адміністрації, а також представники громадських організацій — Всеукраїнської асоціації патентних повірених, Всеукраїнської асоціації інтелектуальної власності, Ради підприємців України при КМУ, Асоціації власників товарних знаків України, Українського Союзу інтелектуальної власності та інші. Під час зборів Почесними грамотами МОН, грамотами Держдепартаменту та нагородами від Київського міського голови відзначено кращих працівників державної системи охорони інтелектуальної власності, авторів, винахідників та представників творчих професій, а також оголошено підсумки конкурсу «Винахід-2002» і вручено нагороди його переможцям.

У зв'язку з організацією та проведенням з 5 по 10 грудня 2003 р. в місті Чернігів VI Всеукраїнського турніру юних винахідників і раціоналізаторів Держдепартамент надав методичну допомогу його організаторам та нагородив Грамотою Державного департаменту інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України активних учасників винахідницького руху:

— Андросова Євгенія Дмитровича, доцента Луганського державного медичного університету, Карпця Ананія Оксентійовича, учителя фізики Луцької гімназії № 4, Брацихіна Володимира Михайловича, доцента Сумського державного університету, Кремінського Бориса Георгійовича, завідувача відділу роботи з обдарованою молоддю Науково-методичного центру середньої освіти Міністерства освіти і науки України — за підготовку майбутньої науково-технічної еліти України;

— Давиденка Павла, студента Чернігівського державного технологічного університету — за активну участь у винахідницькій діяльності;

— Зимаку Іллю, студента Сумського державного університету — за активну участь у Всеукраїнських турнірах юних винахідників та раціоналізаторів.

таже представителі общественных организаций — Всеукраинской ассоциации патентных поверенных, Всеукраинской ассоциации интеллектуальной собственности, Совета предпринимателей Украины при КМУ, Ассоциации владельцев товарных знаков Украины, Украинского Союза интеллектуальной собственности и другие. Почетными грамотами МОН, грамотами Госдепартамента и наградами от Киевского городского председателя отмечены лучшие работники государственной системы охраны интеллектуальной собственности, авторы, изобретатели и представители творческих профессий, а также объявлены итоги конкурса «Изобретение-2002» и вручены награды его победителям.

В связи с организацией и проведением в г. Чернигов 5—10 декабря 2003 г. VI Всеукраинского турнира юных изобретателей и рационализаторов Госдепартамент оказал методическую помощь его организаторам и наградил Грамотой Госдепартамента интеллектуальной собственности Министерства образования и науки Украины активных участников изобретательского движения:

— Андросова Евгения Дмитриевича, доцента Луганского государственного медицинского университета, Карпца Анания Аксентиевича, учителя физики Луцкой гимназии № 4, Брацихина Владимира Михайловича, доцента Сумского государственного университета, Креминского Бориса Георгиевича, заведующего отделом работы с одаренной молодежью Научно-методического центра среднего образования Министерства образования и науки Украины — за подготовку будущей научно-технической элиты Украины;

— Давиденко Павла, студента Черниговского государственного технологического университета — за активное участие в изобретательской деятельности;

— Зимаку Илью, студента Сумского государственного университета — за активное участие во Всеукраинских турнирах юных изобретателей и рационализаторов.

Додатки Приложения

Додаток 1. Статистика Приложение 1. Статистика

1.1. Заявки на винаходи (розподіл за країнами) 1.1. Заявки на изобретения (распределение по странам)

Код Код	Країна Страна	Національна процедура Национальная процедура						Міжнародні заявки Международные заявки					
		1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	Всього: Всего:	5560	5657	5861	7448	8806	11322	1390	1378	1378	1365	1383	1283
UA	Україна Украина	5319	5401	5620	7208	8629	11129	4	1	2	4	4	6
AT	Австрія Австрия		2	3	11	5	8	19	14	11	16	17	13
AU	Австралія Австралия			1	2			9	8	5	10	19	10
BE	Бельгія Бельгия	1	2	1	1			27	18	15	26	23	17
BG	Болгарія Болгария	2					1	1	1	1	1		
BR	Бразилія Бразилия					2							
BY	Республіка Білорусь Республика Беларусь	1	6	3	2	11	18	1	3	3	1		1
CA	Канада Канада			2	1		1	20	22	11	15	13	12
CH	Швейцарія Швейцария	20	27	20	10	1	6	33	29	55	45	90	82
CN	Китай Китай	1	1			1		4	1	3	1	2	4
CZ	Чеська Республіка Чешская республика	1	2		1		5	4	2	3	8	6	5
DE	Німеччина Германия	78	51	61	56	40	24	301	295	277	337	308	328
DK	Данія Дания	5	4	15	6	1	1	42	33	30	39	44	29
ES	Іспанія Испания	3	5	1	1		1	5	2	8	13	12	18
FI	Фінляндія Финляндия	1	2	1	3	1	2	11	5	10	13	16	15
FR	Франція Франция	20	17	5	18	21	32	115	130	117	118	104	112
GB	Сполучене Королівство Соединенное Королевство	16	19	25	12	1	5	125	119	88	67	49	50
GR	Греція Греция					1							1
HR	Хорватія Хорватия	6	2								6	4	4
HU	Угорщина Венгрия	5	1	2				12	15	10	12	21	4
IE	Ірландія Ирландия							5		3	2	5	3
IL	Ізраїль Израиль	3	9	4	7	1	1	11	14	12	11	9	6
IN	Індія Индия												19
IT	Італія Италия	6	7	3	2	1	4	29	34	21	18	27	22
JP	Японія Япония	5	3	3	1	2		26	22	21	24	20	28
KR	Республіка Корея Республика Корея			3				9	6	6	10	6	2
KZ	Казахстан Казахстан					1							2
LI	Ліхтенштейн Лихтенштейн		3					1	3	3	1	1	
LU	Люксембург Люксембург	2		1				2	6	9	6	6	6
NL	Нідерланди Нидерланды	6	1	2	4	2	1	37	44	64	45	48	36
NO	Норвегія Норвегия							11	11	7	11	7	9
PL	Польща Польша	2	1					1	4	5	4	2	6
RU	Російська Федерація Российская Федерация	7	30	53	69	56	48	29	24	34	42	33	26
SE	Швеція Швеция					2	2	55	62	62	40	68	53
SK	Словаччина Словакия	1		1				1	1	7	1	6	2
US	США США	42	52	28	27	21	21	422	430	438	386	373	318
	Інші Другие	7	9	3	6	8	12	18	19	37	32	40	34

1.2. Заявки на винаходи (розподіл за МПК) 1.2.. Заявки на изобретения (распределение по МПК)

N	Підрозділ Подраздел	Класи МПК Классы МПК	Національна процедура Национальная процедура					Процедура РСТ Процедура РСТ				
			1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
	Всього : Всего:		5657	5861	7448	8806	11322	1378	1378	1365	1383	1283
1	Сільське господарство Сельское хозяйство	A 01, крім A 01N	232	244	315	379	390	8	16	14	16	10
2	Харчові продукти; тютюн Пищевые продукты; табак	A 21 - A 24	225	225	300	338	280	18	22	35	32	41
3	Речі особистого або домашнього вжитку Предметы личного или домашнего обихода	A 41 - A 47	45	43	44	55	64	14	9	17	23	13
4	Здоров'я; розваги Здоровье; развлечения	A 61 - A 63, крім A 61K	860	868	1187	1383	1568	39	41	45	40	40
5	Медикаменти для терапевтичних, стоматологічних або гігієнічних цілей Медикаменты для терапевтических, стоматологических или гигиенических целей	A 61K	348	346	453	580	629	159	202	212	217	210
6	Сепарація; змішування Разделение; смешивание	B 01 - B 09	192	261	320	376	328	43	47	29	27	35
7	Формовка (металу) Формовка (металла)	B 21 - B 23	192	333	336	350	406	22	26	13	27	32
8	Формовка (обробка матеріалів) Формовка (обработка материалов)	B 24 - B 30, B 32	105	153	163	178	167	15	15	13	14	14
9	Друкарська справа Полиграфия	B 41 - B 44	10	19	27	24	29	5	4	5	11	1
10	Транспортні засоби Транспортные средства	B 60 - B 68	233	295	366	446	406	39	34	49	45	47
11	Мікроструктурні технології, нанотехнології Микроструктурные технологии, нанотехнологии	B 81 - B 82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Хімія (неорганічна) Химия (неорганическая)	C 01 - C 05	223	179	305	339	340	31	38	35	42	41
13	Хімія (органічна) Химия (органическая)	C 07, A 01N	109	91	70	101	87	365	407	469	504	424
14	Хімія (макромолекулярні сполуки) Химия (макромолекулярные соединения)	C 08	47	47	72	83	79	39	40	26	21	25
15	Хімія (фарбники, мастила тваринного і рослинного походження) Химия (красители, масла животного и растительного происхождения)	C 09 - C 11	120	130	133	147	168	12	30	22	16	18
16	Хімія (біохімія, виробництво цукру, шкіри) Химия (биохимия, производство сахара, кожи)	C 12 - C 14	233	254	292	299	282	62	60	57	49	47
17	Металургія Металлургия	C21 - C23, C25, C30	185	174	301	316	334	30	35	36	36	26
18	Текстиль чи еластичні матеріали Текстиль или эластичные материалы	D 01 - D 07	47	37	43	61	59	7	4	5	12	11
19	Папір (включаючи клас B31) Бумага (включая класс B31)	D 21, B31	5	7	7	25	12	5	1	4	2	4
20	Будівництво Строительство	E 01 - E 06	167	143	181	245	300	23	18	22	34	36
21	Буріння; гірнична справа Бурение; горное дело	E 21	208	228	242	286	242	9	6	11	9	4
22	Двигуни або насоси Двигатели или насосы	F 01 - F 04, F 15	209	261	265	307	391	22	20	18	9	22
23	Загальне машинобудування Общее машиностроение	F 16 - F 17	115	138	185	236	209	10	10	19	9	13
24	Освітлення; опалення Освещение, отопление	F 21 - F 28	134	153	220	259	310	14	17	15	7	16
25	Зброя; вибухові роботи Оружие, взрывные работы	F 41, F 42, C 06	98	96	101	116	139	6	3	4	13	5
26	Прилади (вимірювання, оптика, фотографія) Приборы (измерения, оптика, фотография)	G 01 - G 03	432	493	583	737	759	31	4	43	31	19
27	Прилади (годинникова справа, регулювання, обчислення) Приборы (часовое дело, регулирование, вычисление)	G 04 - G 08	78	101	110	183	192	42	28	28	25	23
28	Прилади (музичні інструменти, накопичення інформації) Приборы (музыкальные инструменты, накопление информации)	G 09 - G 12	47	67	78	84	93	4	14	17	11	8
29	Ядерна фізика Ядерная физика	G 21	12	15	26	27	35	9	5	8	8	4
30	Електрика (електричне обладнання) Электричество (электрическое оборудование)	H 01, H 02, H 05	227	250	284	337	399	45	36	38	22	32
31	Електрика (електронні схеми, техніка зв'язку) Электричество (электронные схемы, техника связи)	H 03, H 04	62	107	90	98	111	43	68	43	65	55
32	Інші (некласифіковані) Другие (неклассифицированные)		457	103	359	411	2514	207	88	13	6	7

1.3. Патенти на винаходи (розподіл за країнами) **1.3. Патенты на изобретения (распределение по странам)**

Код	Країни	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Код	Страны						
	Всього : Всего:	4336	1294	5772	11670	9178	10983
UA	Україна Украина	4225	619	4921	10412	7825	9675
AT	Австрія Австрия	1	24	24	31	24	14
AU	Австралія Австралия		4	9	13	7	2
BE	Бельгія Бельгия		8	14	10	24	23
BG	Болгарія Болгария			1	2	2	
BY	Республіка Білорусь Республика Беларусь	1		2	6	8	9
CA	Канада Канада		2	7	12	14	10
CH	Швейцарія Швейцария	2	49	54	81	58	39
CN	Китай Китай					3	
CZ	Чеська Республіка Чешская республика		1	1	3	1	5
DE	Німеччина Германия	10	126	194	268	307	335
DK	Данія Дания	1	21	13	28	25	40
ES	Іспанія Испания		4	7	8	2	11
FI	Фінляндія Финляндия	1	12	14	12	7	9
FR	Франція Франция	5	62	85	112	123	139
GB	Сполучене Королівство Соединенное Королевство	7	31	48	84	85	60
HR	Хорватія Хорватия			1	5	3	4
HU	Угорщина Венгрия		18	10	12	9	13
IE	Ірландія Ирландия					3	1
IL	Ізраїль Израиль	1	2	4	7	8	12
IT	Італія Италия	3	31	24	29	29	31
JP	Японія Япония	5	19	30	27	24	22
KR	Республіка Корея Республика Корея		4	1	5	2	4
LI	Ліхтенштейн Лихтенштейн		7	3	4	3	2
LU	Люксембург Люксембург	5	12	6	6	7	10
NL	Нідерланди Нидерланды	1	20	35	49	36	41
NO	Норвегія Норвегия	1	7	11	9	8	9
PL	Польща Польша		1		5	9	4
RU	Російська Федерація Российская федерация	45	42	35	64	87	76
SE	Швеція Швеция	2	22	29	45	43	36
SK	Словаччина Словакия					2	6
US	США США	18	135	170	296	373	313
	Інші Другие	2	11	19	25	17	28

1.4. Патенти на винаходи (розподіл за МПК)

1.4. Патенты на изобретения (распределение по МПК)

N	Підрозділ Подраздел	Класи МПК Классы МПК	Національна процедура Национальная процедура				Процедура РСТ Процедура РСТ					
			1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
	Всього : Всего:		1028	5349	10895	8177	9919	266	423	775	1001	1064
1	Сільське господарство Сельское хозяйство	A 01, крім A 01N	31	245	426	333	454	1	8	14	7	10
2	Харчові продукти; тютюн Пищевые продукты; табак	A 21 - A 24	31	212	404	328	333	11	11	10	16	11
3	Речі особистого або домашнього вжитку Предметы личного или домашнего обихода	A 41 - A 47	9	29	68	60	47	3	9	5	12	14
4	Здоров'я; розваги Здоровье; развлечения	A 61- A 63, крім A 61K	61	906	1821	1264	1627	12	24	33	34	27
5	Медикаменти для терапевтичних, стоматологічних або гігієнічних цілей Медикаменты для терапевтических, стома- тологических или гигиенических целей	A 61K	81	394	754	505	709	26	50	119	121	133
6	Сепарація; змішування Разделение; смешивание	B 01 - B 09	41	228	453	391	419	10	26	29	39	42
7	Формовка (металу) Формовка (металла)	B 21 - B 23	60	228	580	354	401	5	10	16	29	24
8	Формовка (обробка матеріалів) Формовка (обработка материалов)	B 24 - B30, B 32	19	110	234	145	184	14	10	17	20	19
9	Друкарська справа Полиграфия	B 41 - B 44	6	20	28	19	30	1	5	4	4	4
10	Транспортні засоби Транспортные средства	B 60 - B 68	68	190	373	460	464	21	32	31	39	35
11	Мікроструктури технології, нанотехнології Микроструктурные технологии, нанотехнологии	B 81 - B 82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Хімія (неорганічна) Химия (неорганическая)	C 01 - C 05	58	236	466	380	404	8	10	25	34	35
13	Хімія (органічна) Химия (органическая)	C 07, A 01N	101	169	290	274	219	36	39	166	257	617
14	Хімія (макромолекулярні сполуки) Химия (макромолекулярные соединения)	C 08	30	69	95	96	108	4	9	18	16	24
15	Хімія (фарбники, мастила тваринного і рослинного походження) Химия (красители, масла животного и растительного происхождения)	C 09 -C 11	29	121	251	157	183	7	8	14	28	17
16	Хімія (біохімія, виробництво цукру, шкіри) Химия (биохимия, производство сахара, кожи)	C 12 - C 14	46	299	602	270	407	13	21	34	33	10
17	Металургія Металлургия	C21 - C23, C25, C30	48	225	375	331	415	10	5	30	41	34
18	Текстиль чи еластичні матеріали Текстиль или эластичные материалы	D01 - D07	9	38	87	57	70	6	10	6	10	12
19	Папір (включаючи клас B31) Бумага (включая класс B31)	D21, B31	1	8	28	18	17	5	6	2	6	1
20	Будівництво Строительство	E01 - E06	39	131	281	189	272	12	19	11	20	20
21	Буріння; гірнича справа Бурение; горное дело	E21	18	192	407	320	355		1	8	7	5
22	Двигуни або насоси Двигатели или насосы	F01 - F04, F15	42	172	360	264	358	10	19	22	23	8
23	Загальне машинобудування Общее машиностроение	F16 - F17	22	110	232	214	258	7	9	15	17	11
24	Освітлення; опалення Освещение, отопление	F21 - F28	35	114	234	256	289	9	13	16	18	17
25	Зброя; вибухові роботи Оружие, взрывные работы	F41, F42, C06	11	58	165	118	138	1	4	1	6	6
26	Прилади (вимірювання, оптика, фотографія) Приборы (измерения, оптика, фотография)	G01 - G03	42	423	939	734	836	11	17	23	41	13
27	Прилади (годинникова справа, регулювання, обчислення) Приборы (часовое дело, регулирование, вычисление)	G04 -G08	16	62	172	142	215	1	2	15	28	46
28	Прилади (музичні інструменти, накопичення інформації) Приборы (музыкальные инструменты, накопление информации)	G09 - G12	12	44	102	83	109	5	1	6	6	7
29	Ядерна фізика Ядерная физика	G 21	3	20	33	18	28		15	13	15	8
30	Електрика (електричне обладнання) Электричество (электрическое оборудование)	H01, H02, H05	36	211	493	299	442	13	19	33	33	37
31	Електрика (електронні схеми, техніка зв'язку) Электричество (электронные схемы, техника связи)	H03, H04	23	60	139	95	111	4	11	39	40	35
32	Інші (некласифіковані) Другие (неклассифицированные)			25	3	3	17				1	

**1.5. Заявки та патенти на корисні моделі
(розподіл за МПК)**

**1.5. Заявки и патенты на полезные модели
(распределение по МПК)**

№	Підрозділ Подраздел	Класи МПК Классы МПК	Заявки Заявки					Патенти Патенты				
			1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
	Всього : <i>Всего</i>		204	376	434	622	839	194	222	422	440	672
1	Сільське господарство <i>Сельское хозяйство</i>	A 01, крім A 01N	7	18	18	20	18	5	11	18	20	21
2	Харчові продукти; тютюн <i>Пищевые продукты; табак</i>	A 21 - A 24	3	5	5	7	20	6	1	5	2	21
3	Речі особистого або домашнього вжитку <i>Предметы личного или домашнего обихода</i>	A 41 - A 47	5	5	6	25	26	8	5	7	10	33
4	Здоров'я; розваги <i>Здоровье; развлечения</i>	A 61, A 63, крім A 61K	14	45	27	48	27	18	10	47	37	42
5	Медикаменти для терапевтичних, стоматологічних або гігієнічних цілей <i>Медикаменты для терапевтических, стома- тологических или гигиенических целей</i>	A 61K				1						
6	Сепарація; змішування <i>Разделения; смешивание</i>	B 01 - B 09	15	13	28	42	45	19	17	20	38	48
7	Формовка (металу) <i>Формовка (металла)</i>	B 21 - B 23	9	20	22	9	32	4	11	21	17	12
8	Формовка (обробка матеріалів) <i>Формовка (обработка материалов)</i>	B 24 - B 30, B 32	9	18	13	19	9	6	13	21	12	19
9	Друкарська справа <i>Полиграфия</i>	B 41 - B 44	3	3	3	4	7	2	1	4	2	4
10	Транспортні засоби <i>Транспортные средства</i>	B 60 - B 68	22	54	64	81	128	21	25	58	66	111
11	Мікροструктурні технології, нанотехнології <i>Микроструктурные технологии, нанотехнологии</i>	B 81 - B 82										
12	Хімія (неорганічна) <i>Химия (неорганическая)</i>	C 01 - C 05	3	2	4	10	10	3	1	4	6	10
13	Хімія (органічна) <i>Химия (органическая)</i>	C 07, A 01N				2	4					4
14	Хімія (макромолекулярні сполуки) <i>Химия (макромолекулярные соединения)</i>	C 08										
15	Хімія (фарбники, мастила тваринного і рослинного походження) <i>Химия (красители, масла животного и растительного происхождения)</i>	C 09 - C 11		3	9	3	6	2	1	3	6	2
16	Хімія (біохімія, виробництво цукру, шкіри) <i>Химия (биохимия, производство сахара, кожи)</i>	C 12 - C 14	2		2	2	3		2	1		2
17	Металургія <i>Металлургия</i>	C 21 - C 23, C 25, C 30	4	6	10	6	18	2	9	6	9	8
18	Текстиль чи еластичні матеріали <i>Текстиль или эластичные материалы</i>	D 01 - D 07	4	3	2	3	6	1	4	2	3	7
19	Папір (включаючи клас B 31) <i>Бумага (включая класс B 31)</i>	D 21, B 31			1	1	6			2		2
20	Будівництво <i>Строительство</i>	E 01 - E 06	16	27	23	42	43	22	20	27	27	48
21	Буріння; гірничя справа <i>Бурение; горное дело</i>	E 21	2	30	27	21	27	12	7	31	24	27
22	Двигуни або насоси <i>Двигатели или насосы</i>	F 01, F 04, F 15	12	19	22	29	29	13	5	27	39	30
23	Загальне машинобудування <i>Общее машиностроение</i>	F 16 - F 17	11	13	17	45	21	10	7	18	17	45
24	Освітлення; опалення <i>Освещение; отопление</i>	F 21 - F 28	25	52	36	51	54	10	23	57	44	44
25	Зброя; вибухові роботи <i>Оружие; взрывные работы</i>	F 41, F 42, C 06	5	5	7	11	14	4	6	9	4	13
26	Прилади (вимірювання, оптика, фотографія) <i>Приборы (измерения, оптика, фотография)</i>	G 01 - G 03	3	10	16	36	33	7	9	6	21	33
27	Прилади (годинникова справа, регулювання, обчислення) <i>Приборы (часовое дело, регулирование, вычисление)</i>	G 04 - G 08	1	4	2	19	14	1	1	3	7	25
28	Прилади (музичні інструменти, накопичення інформації) <i>Приборы (музыкальные инструменты, накопление информации)</i>	G 09 - G 12	10	4	7	13	19	2	11	6	8	18
29	Ядерна фізика <i>Ядерная физика</i>	G 21	1	5	1	5	1		1	5	5	1
30	Електрика (електричне обладнання) <i>Электричество (электрическое оборудование)</i>	H 01, H 02, H 05	18	8	13	30	30	14	16	14	13	35
31	Електрика (електронні схеми, техніка зв'язу) <i>Электричество (электронные схемы, техника связи)</i>	H 03, H 04			2	2	4	1			2	3
32	Інші (некласифіковані) <i>Другие (неклассифицированные)</i>			4	47	35	165		5			4

1.6. Заявки і патенти на промислові зразки (розподіл за країнами) 1.6 Заявки и патенты на промышленные образцы (распределение по странам)

Код Код	Країна Страна	Заявки Заявки						Патенти Патенты					
		1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	Всього : Всего:	911	811	1135	1376	1806	2310	725	871	1044	1186	1267	1474
UA	Україна Украина	768	761	1074	1291	1743	2156	576	694	996	1110	1200	1408
AU	Австралія Австралия		1				1	2		1			
AT	Австрія Австрия	1					1	1					1
BE	Бельгія Бельгия		1		1	1		1		1		2	
BG	Болгарія Болгария	4	1				14		5				
BY	Республіка Білорусь Республика Беларусь	2	2	4	2		4	4	2	1	3	2	
CH	Швейцарія Швейцария	2	1	1	1	2	1	4	3			2	2
DE	Німеччина Германия	10	8	12	10	11	10	13	7	9	20	4	10
DK	Данія Дания	2		1		2			2	1		1	
FI	Фінляндія Финляндия	4		1		1	3	3	1		1		2
FR	Франція Франция	21	4	6		2	3	5	19	8	1	1	2
GB	Сполучене Королівство Соединенное Королевство	2	5	3	8		16	2	2	6	3	4	10
IE	Ірландія Ирландия	1		1			1		1		1		
IL	Ізраїль Израиль	2			3		1		2		1	2	
IN	Індія Индия	12		5	1		3	4	11		7	1	
IT	Італія Италия	2		2	4	3	1	2	1	2	1	3	3
JP	Японія Япония	8	1		1		6	2	7			1	2
KR	Корея Корея	6						7	1				
LK	Шрі-Ланка Шри-Ланка	10	1						10			1	
MD	Республіка Молдова Республика Молдова	1		1	3		2			1	3	1	
NL	Нідерланди Нидерланды	8	2	4	3	3	12	11	5	1	4	5	1
NO	Норвегія Норвегия	3					1		2				1
PL	Польща Польша	8		2	3	8	4	27	5	1	1	6	3
RU	Російська Федерація Российская Федерация	4	5	2	30	11	41	27	25	3	13	15	13
SE	Швеція Швеция					1		1					1
TR	Туреччина Турция	1	1	1	2		1		2			1	
US	США США	15	10	7	4	3	16	28	11	8	9	3	6
	Інші Другие	4	7	8	9	13	12	5	53	5	8	12	9

1.7. Заявки та реєстрації знаків для товарів і послуг за національною процедурою (розподіл за країнами)

1.7. Заявки и регистрации знаков для товаров и услуг по национальной процедуре (распределение по странам)

Код Код	Країна Страна	Заявки Заявки						Реєстрації Регистрации					
		1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	Всього : Всего	5070	4736	6272	8583	11322	13772	1945	3363	3339	4389	6642	7706
UA	Україна Украина	3041	3323	4423	6854	9514	11689	935	1742	1372	2240	4157	5636
AE	Об'єднані Арабські Емірати Объединенные Арабские Эмираты	19		1		3	5		1	2	11	12	1
AR	Аргентина Аргентина					13	6					6	11
AT	Австрія Австрия	6	2	29	4	4	4	2	15	10	7	5	30
AU	Австралія Австралия	10	3	1	3	5				4	5	5	2
BE	Бельгія Бельгия	19	6	22	7	4	14	6	7	2	10	41	7
BG	Болгарія Болгария	56	4	12	25	16	37		2	1	25	40	21
BM	Бермуди Бермуды	5		2	2		3		1	3	5	2	2
BR	Бразилія Бразилия	10	3	2		11	8		7	9	17	6	2
BY	Республіка Білорусь Республика Беларусь	5	3	5	11	25	34		1	2		7	12
CA	Канада Канада	21	9	9	21	12	10	14	32	8	17	20	19
CH	Швейцарія Швейцария	45	41	60	57	101	123	31	35	49	64	75	93
CL	Чилі Чили	3			3	4	6	2	10	1	3		3
CN	Китай Китай	2	6	2	7	7	14	1	3	9	1	6	4
CU	Куба Куба		1	1	1	1		3		2	21	2	1
CY	Кіпр Кипр		6	7	10	13	14		4	10	26	20	18
CZ	Чеська Республіка Чешская Республика	4	2		2	6	6		2	2	3	3	1
DE	Німеччина Германия	126	115	87	102	92	114	98	153	171	133	126	177
DK	Данія Дания	30	23	23	8	9	16	15	34	61	32	57	17
EG	Єгипет Египет	15					1				3	9	
EE	Естонія Эстония	21	3	4	4	6			3	17	13	7	
ES	Іспанія Испания	14	13	11	7	14	16	1	8	14	25	16	8
FI	Фінляндія Финляндия	53	40	29	12	20	8	9	29	57	50	61	31
FR	Франція Франция	59	20	10	51	11	53	11	20	31	61	22	40
GB	Сполучене Королівство Соединенное Королевство	180	147	153	80	105	156	91	273	181	187	289	127
GE	Грузія Грузия	7		7	10		2					4	6
GR	Греція Греция	9	23	11	8	14	5	5	12	11	7	11	17
HR	Хорватія Хорватия	16		2	9	5	9			4	17		13
HU	Угорщина Венгрия	10	3	4	55	6	16	7	6	12	14	4	43

Закінчення додатка 1.7 Окончание приложения 1.7

Код Код	Країна Страна	Заявки Заявки						Реєстрації Регистрации					
		1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
IE	Ірландія Ирландия	17	1		8	6	12		1	1	9	2	11
IL	Ізраїль Израиль	4	6	3	3	4	18	12	4	10	4	7	7
IN	Індія Индия	10	24	27	36	77	83	1	6	30	9	27	31
IT	Італія Италия	18	6	4	17	13	15	7	6	26	25	9	11
JP	Японія Япония	60	48	56	57	47	48	45	56	66	77	99	70
KR	Республіка Корея Республика Корея	19	23	49	22	33	38	6	23	28	30	55	37
KZ	Казахстан Казахстан		1		1	3		10					2
LB	Ліван Ливан	25			2	1	1			1	22	3	1
LI	Ліхтенштейн Лихтенштейн	3	3	1	1	4	5	6	2	2		7	
LK	Шрі-Ланка Шри-Ланка	5	9	3		2	7		3	8	1	11	
LT	Литва Литва	5		12	2	3	1			3	1	6	7
LU	Люксембург Люксембург	21	2	27	4	1	4	8	5	7	11	6	24
LV	Латвія Латвия	1			1	3	4		3		5		2
MD	Республіка Молдова Республика Молдова	7		4	5	19	14				2	1	1
MX	Мексика Мексика			4	2	4			7	6		3	
NL	Нідерланди Нидерланды	30	30	134	56	47	64	17	23	34	32	113	81
NO	Норвегія Норвегия	19	9	12	5	2	2	1	11	6	19	10	12
PA	Панама Панама			2	1	1	3	3	3	2	1	2	1
PL	Польща Польша	32	26	33	42	74	51	2	32	19	39	31	45
PT	Португалія Португалия	4	1		1	2			1	3	13	6	1
RO	Румунія Румыния	1				3				1	8	1	
RU	Російська Федерація Российская Федерация	48	53	203	322	344	378	13	51	63	49	114	247
SE	Швеція Швеция	39	23	49	12	9	11	30	33	54	38	52	26
SG	Сінгапур Сингапур	8	7	4	12	21	21		2	5	7	14	9
SI	Словенія Словения	1	3	2		44	3			2	4	3	2
SK	Словаччина Словакия	24		3	11	1	2				19	5	11
TR	Туреччина Турция	90	32	45	24	26	21	6	13	25	94	58	32
TW	Тайвань Тайвань	10	7	5	4	8	20		3	10	7	9	7
US	США США	682	528	627	495	462	484	533	643	836	836	918	651
	Інші Другие	101	84	46	84	37	93	14	32	45	30	64	35

1.8. Заявки на знаки для товарів і послуг за Мадридською угодою (розподіл за країнами)

1.8. Заявки на знаки для товаров и услуг по Мадридскому соглашению (распределение по странам)

Код Код	Країна Страна	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	Всього : Всего.	6405	6322	4794	4929	5614	5265	6379
AT	Австрія Австрия	175	276	195	184	205	189	112
AU	Австралія Австралия		5			2*	11*	8*
BE	Бельгія Бельгия	274	272	110	125	142	118	210
BG	Болгарія Болгария	117	50	30	82	61	57	280
BY	Республіка Білорусь Республика Беларусь	1	7	2	6	8	3	9
CH	Швейцарія Швейцария	627	703	407	525	694	567	691
CN	Китай Китай	149	50	50	82	97	42	147
CU	Куба Куба		2	3		4	5	3
CZ	Чеська Республіка Чешская Республика	135	138	74	147	181	231	198
DE	Німеччина Германия	1963	1652	1622	1630	1451	1269	1615
DK	Данія Дания	1	6	15	13	74*	69*	53*
EG	Єгипет Египет	17	40	20	17	8	9	1
ES	Іспанія Испания	196	221	124	128	157	137	147
FR	Франція Франция	1176	991	802	744	590	593	625
GB	Сполучене Королівство Соединенное Королевство	5	1	5	6	76*	102*	120*
GR	Греція Греция		1	10		4*	3*	11*
HR	Хорватія Хорватия	13	7	26	23	11	20	70
HU	Угорщина Венгрия	96	86	86	67	224	117	92
IT	Італія Италия	678	674	460	429	506	446	428
JP	Японія Япония				4	42	43	65*
KR	Республіка Корея Республика Корея	3	1	3				11*
KZ	Казахстан Казахстан	2		4	2	5	5	8
LI	Ліхтенштейн Лихтенштейн	35	29	25	28	23	41	24
LU	Люксембург Люксембург	30	69	25	27	32	28	25
LV	Латвія Латвия	24	40	20	27	30	18	39
MA	Марокко Марокко	2	7	6				2
MC	Монако Монако	2	11	9	5	3	12	7
MD	Республіка Молдова Республика Молдова	2	6	16	10	4	15	43
NL	Нідерланди Нидерланды	2	359	237	282	255	219	199
NO	Норвегія Норвегия					11*	9*	17*
PL	Польща Польша	122	284	151	119	212	158	203
PT	Португалія Португалия	14	20	25	16	6	24	7
RO	Румунія Румыния	6	3	5	21	12	33	26
RU	Російська Федерація Российская Федерация	73	191	82	90	127	142	243
SI	Словенія Словения	29	32	29	24	41	38	62
SK	Словаччина Словакия	63	52	79	49	77	62	69
TR	Туреччина Турция			14		61*	202*	254*
US	США США	10	14	4	3	22	30	16*
UZ	Узбекистан Узбекистан	1		5				1
VN	В'єтнам Вьетнам	3	3	1	1	2	10	12
YU	Югославія Югославия	27	12	4	2	9	21	20
	Інші Другие	8	7	9	11	145	167	206

Додаток 2. Витрати на функціонування та розвиток державної системи правової охорони інтелектуальної власності за 2003 рік

Приложение 2. Расходы на функционирование и развитие государственной системы правовой охраны интеллектуальной собственности за 2003 год

Статті витрат Статьи расходов	Сума, тис. грн. Сумма, тыс. грн.
Витрати, пов'язані з організаційним забезпеченням охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності; проведенням експертизи та видачею охоронних документів на об'єкти промислової власності <i>Затраты, связанные с организационным обеспечением охраны прав на объекты интеллектуальной собственности; проведением экспертизы и выдачей охранных документов на объекты промышленной собственности</i>	14 489,0
Витрати на інформаційну діяльність у сфері охорони інтелектуальної власності <i>Расходы на информационную деятельность в сфере охраны интеллектуальной собственности</i>	1 756,1
Витрати на редакційно-видавничу діяльність <i>Расходы на редакционно-издательскую деятельность</i>	2 472,2
Витрати на розвиток міжнародного співробітництва у сфері охорони інтелектуальної власності, організацію та участь у проведенні виставок, конкурсів, семінарів тощо <i>Расходы на развитие международного сотрудничества в сфере охраны интеллектуальной собственности, организацию и участие в проведении выставок, конкурсов, семинаров и т.п.</i>	572,2
Витрати на організацію процесу виготовлення та поширення контрольних марок <i>Расходы на организацию процесса изготовления и распространения контрольных марок</i>	4660,1
Витрати, пов'язані з державною реєстрацією авторського права і договорів <i>Расходы, связанные с государственной регистрацией авторского права и договоров</i>	190,0
Всього витрат: <i>Всего расходов:</i>	24 139,6

З М І С Т

Вступне слово	2
1 Удосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності	7
2 Реєстрація прав на об'єкти інтелектуальної власності	13
2.1. Експертиза та реєстрація об'єктів промислової власності	13
2.2. Реєстрація авторського права на твори науки, літератури та мистецтва	22
3 Захист прав у сфері інтелектуальної власності	25
3.1. Захист прав на об'єкти промислової власності в судовому порядку	25
3.2. Захист прав на об'єкти промислової власності в Апеляційній палаті	26
3.3. Захист авторського права і суміжних прав	28
3.4. Розробка механізмів реалізації законодавчих норм та контроль за дотри- манням законодавства	29
3.5. Координація діяльності правоохоронних та контролюючих органів у сфері захисту прав інтелектуальної власності	30
3.6. Легалізація програмного забезпечення	32
4 Інформаційне забезпечення діяльності у сфері інтелектуальної власності ...	34
4.1. Комплектування фондів патентної документації	34
4.2. Актуалізація довідково-пошукового апарату	36
4.3. Довідково-інформаційне забезпечення експертизи	37
4.4. Удосконалення національної патентної документації та стандартизація у сфері інтелектуальної власності	38
4.5. Створення бази даних «Зареєстровані в Україні знаки для товарів і послуг» .	39
4.6. Участь України у випуску регіонального CD-ROM та створення національних патентно-інформаційних продуктів на CD-ROM	40
5 Міжнародне співробітництво	42
5.1. Вступ України до СОТ та інтеграція в ЄС	42
5.2. Співробітництво з Всесвітньою організацією інтелектуальної власності	43
5.3. Багатостороннє співробітництво з країнами СНД	45
5.4. Двостороннє співробітництво	46
5.5. Співробітництво з Євразійською патентною організацією	48
5.6. Співробітництво з Європейським патентним відомством	49
6 Ринок об'єктів інтелектуальної власності	50
6.1. Сприяння формуванню ринку інтелектуальної власності	50
6.2. Ринок об'єктів промислової власності	52
6.3. Ринок об'єктів авторського права	60
7 Удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері інтелектуальної власності. Стимулювання творчої активності	62
7.1. Підготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів	62
7.2. Науково-практичні конференції та семінари	66
7.3. Стимулювання творчої активності	69
Додатки	72
Додаток 1. Статистика	72
Додаток 2. Витрати на функціонування та розвиток державної системи правової охорони інтелектуальної власності за 2003 рік	81

СОДЕРЖАНИЕ

Вступительное слово	2
1 Усовершенствование законодательства в сфере интеллектуальной собственности ..	7
2 Регистрация прав на объекты интеллектуальной собственности	13
2.1. Экспертиза и регистрация объектов промышленной собственности	13
2.2. Регистрация авторского права на произведения науки, литературы и искусства	22
3 Защита прав в сфере интеллектуальной собственности	25
3.1. Защита прав на объекты промышленной собственности в судебном порядке	25
3.2. Защита прав на объекты промышленной собственности в Апелляционной палате	26
3.3. Защита авторского права и смежных прав	28
3.4. Разработка механизмов реализации законодательных норм и контроль за соблюдением законодательства	29
3.5. Координация деятельности правоохранительных и контролирующих органов в сфере защиты прав интеллектуальной собственности	30
3.6. Легализация программного обеспечения	32
4 Информационное обеспечение деятельности в сфере интеллектуальной собственности	34
4.1. Комплектование фондов патентной документации	34
4.2. Актуализация справочно-поискового аппарата	36
4.3. Справочно-информационное обеспечение экспертизы	37
4.4. Совершенствование национальной патентной документации и стандартизация в сфере интеллектуальной собственности	38
4.5. Создание базы данных «Зарегистрированные в Украине знаки для товаров и услуг»	39
4.6. Участие Украины в выпуске регионального CD-ROM и создание национальных патентно-информационных продуктов на CD-ROM	40
5 Международное сотрудничество	42
5.1. Вступление Украины в ВТО и интеграция в ЕС	42
5.2. Сотрудничество со Всемирной организацией интеллектуальной собственности	43
5.3. Многостороннее сотрудничество со странами СНГ	45
5.4. Двустороннее сотрудничество	46
5.5. Сотрудничество с Евразийской патентной организацией	48
5.6. Сотрудничество с Европейским патентным ведомством	49
6 Рынок объектов интеллектуальной собственности	50
6.1. Содействие формированию рынка интеллектуальной собственности	50
6.2. Рынок объектов промышленной собственности	52
6.3. Рынок объектов авторского права	60
7 Усовершенствование системы подготовки и повышения квалификации специалистов в сфере интеллектуальной собственности. Стимулирование творческой активности ..	62
7.1. Подготовка и повышение квалификации специалистов	62
7.2. Научно-практические конференции и семинары	66
7.3. Стимулирование творческой активности	69
Приложение	72
Приложение 1. Статистика	72
Приложение 2. Затраты на функционирование и развитие государственной системы правовой охраны интеллектуальной собственности в 2003 году	81

Офіційне видання Державного департаменту інтелектуальної власності

Адреса: Львівська площа, 8, м. Київ, МПС, 04655, Україна

тел.: (+38044) 212-5082,

факс: (+38044) 212-2449

www.sdip.gov.ua

© Державний департамент інтелектуальної власності, 2004